

Domov>Sodni postopki>Civilne zadeve>Katero sodišče je pristojno

Katero sodišče je pristojno

Pravo Evropske unije lahko določi, katero sodišče je pristojno za odločanje v zadevi, kadar obe stranki v sporu začeta sodni postopek v različnih državah EU.

Na primer, po prometni nesreči, v katero sta bili vpleteni osebi, ki živita v Nemčiji in Franciji, se lahko zgodi, da tožita druga drugo za odškodnino v državi članici svojega stalnega prebivališča.

Pravo Evropske unije (EU) določa, katera sodišča katere države članice morajo obravnavati zadevo, da bi se izognili nasprotujočim se odločbam. Splošno pravilo je, da se osebo toži v državi, v kateri ima stalno prebivališče. V določenih primerih pa se lahko uporabijo tudi druga pravila o pristojnosti. Tako je lahko na primer stranka, ki ne izpolni pogodbe, tožena v kraju, kjer bi morala izpolniti zadevno obveznost (npr. v kraju, kamor bi morala dostaviti blago). Obstajajo posebna pravila za zaščito skupin, kot so potrošniki, delavci in zavarovanci.

Na področju družinskega prava obstajajo predpisi EU, ki določajo, kje se mora obravnavati spor v zvezi z razvezo zakonske zveze, starševsko odgovornostjo in preživljanjem.

Za podrobnejše informacije o posamezni državi izberite ustrezno zastavico.

Ko ste na podlagi pravil o sodni pristojnosti izbrali pravo državo članico, morate dejansko poiskati tudi pristojno sodišče.

Evropski pravosodni atlas za civilne zadeve vsebuje imena in naslove vseh sodišč držav članic, ki so pristojna za civilne in gospodarske zadeve (prvostopenjska, pritožbena sodišča itd.), ter geografska območja, na katerih so pristojna.

Zadnja posodobitev: 18/01/2019

Stran vzdržuje Evropska komisija. Informacije na teh straneh ne izražajo nujno uradnega stališča Evropske komisije. Komisija ne sprejema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki, vsebovanimi ali navedenimi v tem dokumentu. Pravila glede avtorskih pravic spletnih strani EU so navedena v pravnem obvestilu.

Pristojnost - Belgija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Ni relevantno.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Uvod

Glede na posebne značilnosti belgijskega pravnega sistema je treba zaradi jasnosti vprašanji 1 in 2.1 obravnavati skupaj.

Najprej je treba razlikovati med dodeljeno pristojnostjo (v nadaljnjem besedilu: stvarna prisojnost) in krajevno pristojnostjo.

Vsak tožbeni zahtevek ima predmet in se pogosto nanaša tudi na denarni znesek. Zakonodajalec opredeli obseg stvarne pristojnosti z določitvijo narave in vrednosti, na kateri se nanaša tožbeni zahtevek, ki ga lahko sodišče obravnava.

V tem informativnem listu je stvarna pristojnost opisana v odgovorih na vprašanji 1 in 2.1.

Sodišča niso pristojna za celotno belgijsko ozemlje. Belgija je po zakonu razdeljena na več sodnih območij (kantoni, okrožja itd.). Vsako sodišče je pristojno samo na svojem območju. To se imenuje krajevna pristojnost. Opisana je v odgovoru na vprašanje 2.2.

Polna pristojnost: sodišče prve stopnje.

Sodišče prve stopnje ima „polno pristojnost“. Povedano drugače, sodišče prve stopnje lahko v nasprotju z drugimi sodišči obravnava vse zadeve, tudi tiste, ki spadajo v pristojnost drugih sodišč.

Člen 568 sodnega zakonika (*Code judiciaire*) določa, da sodišče prve stopnje obravnava vse zahtevke, razen zahtevkov, ki se predložijo neposredno pritožbenemu (*cour d'appel*) in kasacijskemu sodišču (*cour de cassation*). Sodišče prve stopnje ima torej pogojno polno pristojnost, saj se lahko toženec sklicuje na nepristojnost na podlagi posebne pristojnosti drugega sodišča. Sodišče prve stopnje ima tudi več izključnih pristojnosti. Temu sodišču je treba predložiti več vrst sporov, tudi če je vrednost spora nižja od 2 500 EUR, kot so spori, ki se nanašajo na osebno stanje.

Druga sodišča

Seznam drugih sodišč in kratek opis njihove stvarne pristojnosti sta navedena v nadaljevanju.

(a) Mirovno sodišče (*juge de paix*)

V skladu s členom 590 sodnega zakonika ima mirovno sodišče splošno pristojnost za vse zahtevke, katerih vrednost je nižja od 2 500 EUR, razen za zahtevke, za katere je po zakonu izrecno določena pristojnost drugega sodišča. Poleg te splošne pristojnosti je mirovnemu sodišču ne glede na vrednost zahtevka dodeljenih tudi več posebnih (glej člene 591, 593 in 594 sodnega zakonika) in izključnih pristojnosti (člena 595 in 597 sodnega zakonika). Primeri teh posebnih pristojnosti so spori glede najemnih in zakupnih razmerij, solastništva, služnostnih pravic in preživnin. Mirovno sodišče je pristojno tudi za posvojitve in priznanja očetovstva. Tudi razlastitve in zapečatenja spadajo v izključno pristojnost mirovnega sodišča.

(b) Sodišče za prekrške (*tribunal de police*)

V skladu s členom 601a sodnega zakonika sodišče za prekrške obravnava vse zahtevke v zvezi s škodo, nastalo zaradi prometne nesreče, ne glede na višino zahtevka. Za to ima izključno pristojnost.

(c) Gospodarsko sodišče (*tribunal de commerce*)

V skladu s členom 573 sodnega zakonika gospodarsko sodišče na prvi stopnji odloča v sporih med podjetji, tj. med vsemi osebami, ki si trajno prizadevajo doseči gospodarski cilj, v zvezi z dejanjem, opravljenim pri uresničevanju tega cilja, ki ne spadajo v posebno pristojnost drugih sodišč.

Zadevo lahko pri gospodarskem sodišču vložijo tudi tožnik, ki ni podjetje in ki vložijo tožbo zoper podjetje. Gospodarsko sodišče obravnava tudi spore, ki se nanašajo na menice in zadolžnice.

Poleg teh splošnih pristojnosti ima gospodarsko sodišče tudi več posebnih in izključnih pristojnosti. Posebne pristojnosti so opisane v členu 574 sodnega zakonika. Med drugim zajemajo spore v zvezi z gospodarskimi družbami ter tožbe v zvezi s pomorskim prometom in prometom po celinskih plovih poteh. Izključna pristojnost gospodarskega sodišča je opisana v členu 574, točka 2, sodnega zakonika, v skladu s katerim gospodarsko sodišče odloča o tožbah in sporih, ki izhajajo neposredno iz stečajev in postopkov reorganizacije pod nadzorom sodišča v skladu z določbami zakona z dne 8. avgusta 1997 o stečaju in zakona z dne 31. januarja 2009 o kontinuiteti podjetij ter za katere je mogoče elemente rešitve najti v posebnem pravu, ki se nanaša na stečajni postopek in postopek reorganizacije pod nadzorom sodišča.

(d) Delovno sodišče (*tribunal du travail*)

Delovno sodišče je glavno izredno sodišče in ima predvsem posebne pristojnosti. Te pristojnosti so opisane v členu 578 in naslednjih sodnega zakonika in zajemajo:

spore iz delovnega razmerja;

spore v zvezi z nezgodami pri delu in poklicnimi boleznimi;

spore v zvezi s socialno varnostjo.

Delovno sodišče je izključno pristojno za uporabo upravnih sankcij, določenih z zakoni in predpisi iz členov od 578 do 582 ter z zakonom o upravnih globah v primeru kršitve nekaterih socialnih zakonov, in za zahtevke v zvezi s skupno poravnavo dolgov.

(e) Predsedniki sodišč – postopek za izdajo začasnih odredb

Členi od 584 do 589 sodnega zakonika določajo, da lahko predsedniki sodišč (sodišča prve stopnje, gospodarskega sodišča in delovnega sodišča) v vseh nujnih primerih izdajo začasne odredbe v zadevah, ki spadajo v pristojnost njihovega sodišča. Pogoji so, da je zadeva nujna in da je odredba samo začasna ter da ne vpliva na zahtevek kot tak. Primeri so odreditve izvedenske preiskave, odreditve zaslišanja priče itd.

(f) Izvršilno sodišče (*juge des saisies*) (glej člen 1395 sodnega zakonika)

Vsi zahtevki, ki se nanašajo na preventivni rubež, sredstva izvršbe in posredovanja službe za preživninske zahtevke (*Service des créances alimentaires*) iz zakona z dne 21. februarja 2003 o ustanovitvi službe za preživninske zahtevke v okviru zvezne javne službe za finance (*Service Public Fédéral Finances*), se vložijo pri izvršilnem sodišču.

(g) Sodišče za mladoletnike (*tribunal de la jeunesse*)

Čprav so za varstvo mladoletnikov pristojne skupnosti (tj. federalne enote zvezne države Belgije), je organizacija sodišč za mladoletnike še vedno v zvezni pristojnosti, ki jo ureja zvezni zakon o varstvu mladoletnikov z dne 8. aprila 1965. Sodišče za mladoletnike je oddelek sodišča prve stopnje, ki se ukvarja z ukrepi v zvezi z varstvom mladoletnikov.

(h) Družinsko sodišče (*tribunal de la famille*)

To sodišče je pristojno za odločanje o vseh sporih družinske narave. Med drugim je pristojno za (člen 572a sodnega zakonika):

zahtevke med zakoncema in oseba v registrirani skupnosti;

zahtevke v zvezi s starševsko skrbjo;

zahtevke v zvezi s preživninskimi obveznostmi;

zahtevke v zvezi z ureditvijo premoženjskih razmerij med zakoncema.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Belgijski pravni sistem deluje po načelu svobodne izbire tožnika. Splošno pravilo je določeno v členu 624, točka 1, sodnega zakonika. Tožnik običajno začne postopek pri sodišču v kraju stalnega prebivališča toženca ali enega od tožencev.

Kaj se zgodi, če je toženec pravna oseba? Stalno prebivališče pravne osebe je kraj njenega sedeža, tj. upravni sedež, od koder se družba upravlja.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Tožnik ima v nekaterih primerih pravico zadevo predložiti drugemu sodišču. Ta možnost je med drugim opisana v členu 624, točke od 2 do 4, sodnega zakonika. Poleg sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca ali enega od tožencev lahko tožnik izbere:

sodišče v kraju, kjer so nastale obveznosti, ki so predmet spora, ali ena od njih, ali v kraju, kjer se izpolnjujejo, so bile izpolnjene ali morajo biti izpolnjene;

sodišče v kraju stalnega prebivališča, izbranega za izvršitev dejanja;

sodišče v kraju, kjer je sodni izvršitelj osebno govoril s tožencem, če toženec ali, kjer je to ustrezno, nobeden od tožencev nima stalnega prebivališča v Belgiji ali tujini.

Poleg tega sodna praksa dopušča, da ima v primeru postopka za izdajo začasnih odredb krajevno pristojnost predsednik sodišča v kraju, kjer je odločba izvršljiva.

Kar zadeva preživnine, člen 626 sodnega zakonika določa, da se lahko preživninski zahtevki, povezani s pravico do vključevanja v družbo, vložijo pri sodišču v kraju stalnega prebivališča tožnika (tj. starša, ki je preživninski upravičenec).

Vendar so pravila iz členov 624 in 626 dispozitivne narave in stranke lahko odstopajo od njih. Stranke lahko torej ob vsakem sporu sklenejo sporazum o pristojnosti, v skladu s katerim se lahko morebitni spor predloži le nekaterim sodiščem prve stopnje.

To splošno načelo svobodne izbire pa ima nekaj izjem.

Zakonodajalec je določil več primerov, v katerih tožnik ne more izbirati. Ti primeri so povzeti zlasti v členih od 627 do 629 sodnega zakonika. Na primer:

v sporih v zvezi s pogodbami o zaposlitvi (člen 627, točka 9) je pristojno sodišče v kraju, kjer je rudnik, tovarna, delavnica, skladišče, pisarna in na splošno prostor, ki je predviden za upravljanje podjetja, opravljanje poklica ali dejavnosti družbe, združenja ali skupine;

v primeru zahtevka za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti zaradi nepopravljive nevdržnosti (člen 628, točka 1) je pristojno sodišče v kraju zadnjega prebivališča zakoncev ali stalnega prebivališča toženca.

Vendar tudi v teh primerih svoboda izbire ni povsem izključena. Člen 630 sodnega zakonika namreč določa, da se lahko stranke po nastanku spora sporazumno dogovorijo o odstopanju od zakonsko določene pristojnosti. Sporazumi, sklenjeni pred nastankom spora, so po zakonu nični in neveljavni.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V nekaterih primerih, zlasti tistih iz členov od 631 do 633 sodnega zakonika, ima eno samo sodišče izključno krajevno pristojnost. Tožnik torej v teh primerih ne more izbirati, prav tako ni mogoče niti pred nastankom spora niti po njem skleniti sporazuma o pristojnosti. Ti primeri so med drugim:

stečaj (člen 631(1) sodnega zakonika): gospodarsko sodišče, ki je pristojno za razglasitev stečaja, je sodišče, na območju pristojnosti katerega ima gospodarski subjekt svoj glavni kraj poslovanja ali, če je to pravna oseba, svoj statutarni sedež na dan vložitve predloga za začetek stečajnega postopka ali zahtevka pri sodišču. Sekundarni stečaj: gospodarsko sodišče, na območju pristojnosti katerega ima stečajni dolжник navedeni kraj poslovanja. Če je krajevno poslovanje več, je pristojno prvo sodišče, pri katerem je bil vložen predlog;

reorganizacija pod nadzorom sodišča (člen 631(2) sodnega zakonika): pristojno gospodarsko sodišče je sodišče, na območju pristojnosti katerega ima dolжник svoj glavni kraj poslovanja ali, če je to pravna oseba, svoj statutarni sedež na dan vložitve predloga;

spori v zvezi z uporabo davčne zakonodaje (člen 632): pristojno je sodišče v kraju, kjer ima sedež pritožbeno sodišče, na območju pristojnosti katerega je urad, ki je pobral ali mora pobrati davek, ali, če se spor ne nanaša na pobiranje davkov, na območju pristojnosti katerega je davčna služba, ki je izdala sporno odločbo. Če se postopek vodi v nemškem jeziku, ima izključno pristojnost sodišče prve stopnje v Eupnu;

tožbe v zvezi s preventivnim rubežem in sredstvi izvršbe (člen 633): pristojno je sodišče v kraju rubeža, razen če ni z zakonom določeno drugače. V primeru rubeža pri dolžnikovem dolžniku je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča dolžnika, zoper katerega se predlaga rubež. Če ima dolžnik, zoper katerega se predlaga rubež, stalno prebivališče v tujini ali njegovo stalno prebivališče ni znano, je pristojno sodišče v kraju izvršitve rubeža (glej tudi člen 22 (5) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Kot je že bilo pojasnjeno zgoraj, so pravila iz členov 624 in 626 dispozitivne narave in stranke lahko odstopajo od njih. Stranke lahko namreč za vsak spor sklenejo sporazum o pristojnosti, v skladu s katerim se lahko morebitni spor predloži le nekaterim sodiščem prve stopnje.

V primerih iz členov od 627 do 629 sodnega zakonika ni pred nastankom spora mogoče skleniti nikakršnega sporazuma o pristojnosti. V skladu s členom 630 je take sporazume mogoče skleniti po nastanku spora.

V primerih, opisanih v členih od 631 do 633 sodnega zakonika, ni dovoljeno sklepati sporazumov o pristojnosti.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Odgovor na to vprašanje je vključen v odgovor na vprašanji 1 in 2.

Povezave

Navedeni členi sodnega zakonika: [Zvezna javna služba za pravosodje \(Service public fédéral Justice\)](#)

Kliknite „Législation consolidée“ (Prečiščena zakonodaja).

V razdelku „Nature juridique“ (Pravna narava) izberite „Code judiciaire“ (Sodni zakonik).

V polje „Mot(s)“ (Besede) vpišite „624“.

Kliknite „Recherche“ (Išči).

Kliknite „Liste“ (Seznam).

* Kliknite „Justice de A à Z“ (Pravosodje od A do Z).

* Izberite: „Cours: compétence“ (Sodišča: pristojnost).

Pomoč pri iskanju krajevno pristojnega sodišča: [Zvezna javna služba za pravosodje \(Service public fédéral Justice\)](#)

Kliknite „Compétence territoriale“ (Krajevna pristojnost).

Zadnja posodobitev: 25/09/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Bolgarija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V skladu z bolgarsko ustavo sodno oblast izvajajo vrhovno sodišče, vrhovno upravno sodišče ter pritožbena, okrožna, vojaška in okrajna sodišča. Z zakonom se lahko ustanovijo tudi specializirana sodišča. Izredna sodišča niso dovoljena. V skladu z zakonom o pravosodnih organih imajo upravna sodišča sedež v istih krajih kot okrožna sodišča in imajo enako krajevno pristojnost. Če želite, da bi bila odločba javnega organa spremenjena, razveljavljena ali zavržena, ali če želite, da bi sodišče javnemu organu odredilo izdajo neke odločbe, kadar ste prepričani, da je javni organ ravnal nezakonito ali pa je neupravičeno opustil dejanje, se morate obrniti na upravno sodišče, razen če je vaša zadeva v pristojnosti vrhovnega upravnega sodišča. Drugih specializiranih sodišč ni. Če ste stranka v civilnem sporu, bo vašo zadevo obravnavalo redno civilno sodišče. V skladu z zakonikom o civilnem postopku se za posebno nujne zadeve ter zadeve v zvezi z zakonsko zvezo in zakonskim stanom, pravno nesposobnostjo, sodno delitvijo, varstvom in vrnitvijo posesti, pogodbami in kolektivnimi tožbami uporabljajo posebna postopkovna pravila. Uporabljajo se tudi za nekatere nepravdne postopke, kot so predlogi za izdajo sklepa o izvršbi. V skladu s trgovskim zakonom se posebna pravila uporabljajo tudi za postopke v primeru insolventnosti, ki jih obravnavajo oddelki za gospodarske zadeve okrožnih sodišč, če imajo prvotno pristojnost.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

V skladu z bolgarskim zakonikom o civilnem postopku se morate obrniti na okrajno sodišče (*rayonen sad*), razen če je vaša zadeva taka, da so zanjo prvotno pristojna okrožna sodišča (*okrazhen sad*).

Na okrožno sodišče se morate obrniti, če se vaša zadeva nanaša na: ugotavljanje ali izpodbijanje starševstva, prenehanje sorodstva po posvojitvi, razglasitev osebe za pravno nesposobno ali umik take razglasitve nesposobnosti;

lastništvo ali stvarne pravice na premoženju, če je znesek vašega zahtevka višji od 50 000 BGN;

civilni ali gospodarski spor glede zneska, ki je višji od 25 000 BGN (razen če se vaša zadeva nanaša na plačilo preživnine, zahtevkov v skladu z delovnim pravom ali izterjavo neupravičenih odhodkov);

nedopustno, neveljavno ali nepravilno registracijo družbe, za katero zakon določa, da so zanjo prvotno pristojna okrožna sodišča;

spor, za obravnavo katerega je okrožno sodišče pristojno v skladu z drugo zakonodajo;

terjatve, ne glede na višino zneska, ki so združene v en tožbeni zahtevek v pristojnosti okrožnega sodišča, če se bodo preučile v okviru istega postopka.

Če želite zaščititi svoje pravice kot družbenik, izpodbijati odločitev delničarjev družbe, pridobiti sklep o preklicu ustanovitve družbe, pridobiti sklep o prenehanju družbe ali začeti postopek v primeru insolventnosti, se morate obrniti na okrožno sodišče, na območju pristojnosti katerega ima družba registrirani sedež.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Obrniti se morate na sodišče, ki je pristojno v okraju (*rayon*), kjer ima toženec prebivališče ali registrirani sedež ali glavni sedež.

Če ste v sporu z vladno institucijo ali pravno osebo, se morate obrniti na sodišče, na območju pristojnosti katerega ima ta institucija ali oseba sedež. Če ste v sporu neposredno s podružnico družbe, se lahko obrnete tudi na sodišča, na območju pristojnosti katerih je ta podružnica.

Če želite vložiti civilno tožbo zoper Bolgarijo, se morate obrniti na sodišča v okraju, kjer je spor nastal, če je nastal zunaj Bolgarije, pa na sodišča v Sofiji.

Če želite začeti postopek zoper osebo, katere naslov ni znan, se morate obrniti na sodišča, na območju pristojnosti katerih ima prebivališče njen odvetnik ali pravni zastopnik, če to ni mogoče, pa na sodišča, na območju pristojnosti katerih imate sami prebivališče. To velja tudi, če zadevna oseba prebiva zunaj Bolgarije. Če tudi sami prebivate zunaj Bolgarije, se morate obrniti na sodišča v Sofiji.

Če želite vložiti tožbo zoper mladoletnika ali osebo brez poslovne sposobnosti, se morate obrniti na sodišča, na območju pristojnosti katerih ima prebivališče njen pravni zastopnik.

Če se vaša zadeva nanaša na dediščino, popoln ali delni umik oporoke, delitev dediščine ali preklic prostovoljne delitve, se morate obrniti na sodišča, na območju pristojnosti katerih se oporoka izvrši. Če je pokojnik bolgarski državljan, vendar se oporoka izvrši zunaj Bolgarije, se morate obrniti bodisi na sodišča, na območju pristojnosti katerih je imel pokojnik zadnje prebivališče v Bolgariji, bodisi na sodišča, ki so pristojna na območju kraja, v katerem je nepremičnina.

Za izpodbijanje odločbe, ki jo je izdal javni organ, se morate obrniti na upravno sodišče (*Administrativen sad*), pristojno na območju sedeža organa. Če je to zunaj Bolgarije, je vaša zadeva v pristojnosti mestnega upravnega sodišča v Sofiji (*Administrativen sad – grad Sofia*).

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Za poravnavo finančnih terjatev na podlagi pogodbe se lahko obrnete tudi na sodišča, na območju pristojnosti katerih ima druga stranka trenutno prebivališče. Če želite zahtevati preživnino, se lahko obrnete tudi na sodišča, ki so pristojna na območju vašega stalnega prebivališča.

Če vlagate tožbo v zvezi z varstvom potrošnikov, se lahko prav tako obrnete na sodišča, ki so pristojna na območju vašega trenutnega ali stalnega prebivališča.

Tudi delavci lahko zoper delodajalca vložijo tožbo na sodišču, ki je pristojno na območju njihovega običajnega kraja dela.

Spori v okviru delovnega prava med tujci, družbami ali skupnimi podjetji, ki imajo registrirani sedež v Bolgariji, na eni strani in tujimi uslužbenci, ki so zaposleni pri navedenih subjektih v Bolgariji, na drugi strani so v pristojnosti sodišč na območju delodajalčevega registriranega sedeža, razen če so se stranke dogovorile drugače.

Za spore v okviru delovnega prava med zaposlenimi z bolgarskim državljanstvom, ki delajo v tujini za bolgarske delodajalce, so pristojna sodišča v Sofiji, če je tožba vložena zoper delodajalca, če pa je tožba vložena zoper zaposlenega, pa sodišča, na območju katerih imajo zaposleni prebivališče v Bolgariji.

Če ste utrpeli neupravičeno škodo, imate možnost vložiti tožbo pri sodiščih, ki so pristojna na območju kraja, v katerem je nastala škoda.

Če morate vložiti tožbo zoper stranke v različnih sodnih okrajih ali če se vaša zadeva nanaša na premoženje, ki je v več kot enem sodnem okraju, se lahko obrnete na sodišča v enem od teh okrajev.

Če morate vi ali vaša organizacija zahtevati odškodnino zaradi odločbe, ki jo je izdal javni organ, se lahko obrnete na sodišča, na območju pristojnosti katerih imate prebivališče ali registrirani sedež, razen če je zahtevek združen s pritožbo zoper samo odločbo.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Če se vaša zadeva nanaša na stvarne pravice na premoženju, delitev solastništva ali določitev meja ali ponovno vzpostavitev lastninskih pravic na nepremičnini, se morate obrniti na sodišča, na območju pristojnosti katerih je premoženje. Prav tako se morate obrniti na sodišče, ki je pristojno na območju kraja premoženja, če se vaša zadeva nanaša na pogodbo, s katero se potrjuje obstoj stvarnih pravic na zadevnem premoženju, ali pa se nanaša na prekinitve, razveljavitev ali razglasitev ničnosti nepremičninske pogodbe.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Vendar lahko stranke v premoženjskem sporu odstopijo od pravil o krajevni pristojnosti, če podpišejo sporazum, s katerim se pristojnost podeljuje določenemu sodišču. To pa ni mogoče, če se vaša zadeva nanaša na stvarne pravice na nepremičnini, delitev solastništva, določitev meja ali ponovno vzpostavitev lastninskih pravic na nepremičnini, pogodbo, s katero se potrjuje obstoj stvarnih pravic na premoženju, ali pa se nanaša na prekinitve, razveljavitev ali razglasitev ničnosti nepremičninske pogodbe, saj v teh primerih zakon določa, katero sodišče je krajevno pristojno.

Če se vaša zadeva nanaša na varstvo potrošnikov ali delovno pravo in ste se z drugo stranko ali strankami dogovorili, katero sodišče bo pristojno, ta dogovor velja le, če ste ga podpisali po nastanku spora.

Če imate finančno terjatev, se lahko z drugo stranko dogovorite za rešitev zadeve z arbitražo, razen če se zadeva nanaša na stvarne pravice ali nepremičnino, plačilo preživnine ali delovno pravo. Za začetek arbitražnega postopka morajo vse vključene stranke skleniti poseben postopkovni sporazum (*arbitražno sporazumenie* ali arbitražni sporazum). Arbitražno sodišče lahko uporabi vse ustrezne vire mednarodnega prava in poseben bolgarski vir: zakon o arbitraži v mednarodnih trgovinskih sporih (*Zakon za mezhdunarodniya trgovski arbitrazh*). V skladu s tem zakonom arbitražni sporazum pomeni, da vse udeležene stranke pozovejo arbitražno sodišče, naj reši vse spore ali del sporov, ki lahko nastanejo ali so nastali med njimi v določenem pogodbenem ali nepogodbenem razmerju. Sporazum je lahko arbitražna klavzula v drugi pogodbi ali ločen sporazum. Arbitražni sporazum mora biti v pisni obliki. Arbitražno sodišče je lahko stalna institucija ali pa se ustanovi prav za rešitev določenega spora. Sedež ima lahko zunaj Bolgarije, če je ena od strank običajno zunaj Bolgarije, ima tam sedež v skladu s svojim statutom ali ima tam glavno poslovodstvo.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Edina specializirana sodišča v civilnih zadevah v Bolgariji so upravna sodišča.

Vse upravne zadeve so v pristojnosti upravnih sodišč, razen tistih, ki so v pristojnosti vrhovnega upravnega sodišča. Vrhovno upravno sodišče ima prvotno pristojnost, če želite izpodbijati uredbo, ki jo je izdal javni organ, ki ni občinski svet, uredbo, ki jo je izdal svet ministrov, ministrski predsednik, njegov namestnik ali minister, odločbo vrhovnega sodnega sveta, uredbo, ki jo je izdala nacionalna banka Bolgarije in katero koli drugo uredbo, za katero zakon določa, da je zanjo prvotno pristojno vrhovno upravno sodišče.

Zadnja posodobitev: 27/09/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Češka

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V češkem civilnem pravu ni postopkovnih pravil, ki bi določala, da posebne vrste zadev obravnavajo specializirana sodišča. V civilnih zadevah je splošno pristojno sodišče načeloma pristojno za obravnavo sporov v vseh civilnopravnih zadevah. Vsebinsko so te določene tako, da sodišča v civilnih sodnih postopkih obravnavajo spore in druge pravne zadeve, ki izhajajo iz razmerij zasebnega prava, ter odločajo o njih (člen 7(1) zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen). Poleg tega je 1. januarja 2014 na Češkem začel veljati nov zakon, tj. zakon št. 292/2013 Zb. o posebnih sodnih postopkih. V skladu z njim sodišča obravnavajo pravne zadeve, določene v njem, in odločajo o njih.

V nekaterih primerih se s posebno zakonodajo pristojnost za odločanje o civilnopravnih zadevah podeljuje upravnim organom. Vendar lahko v takem primeru odločitev upravnega organa vedno preveri civilno sodišče v postopku na podlagi dela 5 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen (člen 244 in naslednji).

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Na Češkem so civilna sodišča prve stopnje okrožna sodišča (*okresní soud*) in regionalna sodišča (*krajský soud*), v redkih primerih pa vrhovno sodišče Češke (*Nejvyšší soud České republiky*).

1. Okrožna sodišča so pristojna za obravnavo postopkov na prvi stopnji, razen če zakon izrecno ne določa, da so pristojna regionalna sodišča ali vrhovno sodišče Češke republike.

2.

(a) V skladu z zakonom št. 99/1963 Zb. so regionalna sodišča na prvi stopnji pristojna za naslednje zadeve:

v sporih v zvezi z vzajemno poravnavo preplačil prejemkov iz pokojninskega zavarovanja, zdravstvenega zavarovanja, državne socialne podpore ter materialne pomoči v stiski ter v sporih v zvezi z vzajemno poravnavo regresnih zahtevkov, izplačanih zaradi pravice do prejema iz zdravstvenega zavarovanja;

v sporih v zvezi z nezakonitostjo stavke ali izprtja;

v sporih, ki se nanašajo na tujo državo ali osebe, ki uživajo diplomatsko imuniteto in privilegije, če ti spori spadajo v pristojnost čeških sodišč;

v sporih v zvezi z razglasitvijo ničnosti odločbe arbitra o izvršitvi obveznosti iz kolektivne pogodbe;

v zadevah, ki izhajajo iz pravnih razmerij, povezanih z ustanavljanjem gospodarskih družb, fundacij, dotacij in skladov za dotacije, sporih med gospodarskimi družbami, njihovimi partnerji ali člani ter sporih med partnerji ali člani, ki izhajajo iz njihove udeležbe v gospodarski družbi;

v sporih med kapitalskimi družbami, njihovimi partnerji ali člani in člani njihovih statutarnih organov ali likvidacijskimi upravitelji, če se spori nanašajo na opravljanje funkcije članov statutarnih organov ali likvidacijskih upraviteljev;

v sporih, ki izhajajo iz avtorskega prava;

v sporih glede varstva pravic, ki so kršene ali ogrožene zaradi nelojalne konkurence ali nezakonitega omejevanja konkurence;

v zadevah v zvezi z varovanjem imena in ugleda pravne osebe;

v sporih v zvezi s finančnim jamstvom in sporih, povezanih z menicami, čeki in naložbenimi instrumenti;

v sporih, ki izhajajo iz trgovanja na blagovni borzi;

v zadevah, povezanih s skupščinami zveze lastnikov, in sporih, ki izhajajo iz tega;

v zadevah, ki se nanašajo na preoblikovanje podjetij in zadrug, vključno z vsemi odškodninskimi postopki, v skladu s posebnimi pravnimi predpisi;

v sporih v zvezi z nakupom obrata, zakupom obrata ali njegovega dela;

v sporih v zvezi s pogodbami o gradnji, ki so javna naročila nad določenim pragom, vključno z dobavami, potrebnimi za izvajanje takšnih pogodb.

(b) V skladu z zakonom št. 292/2013 Zb. so regionalna sodišča na prvi stopnji pristojna za naslednje zadeve:

zadeve glede statusa pravnih oseb, vključno z njihovim prenehanjem in likvidacijo, imenovanjem in odpoklicem članov njihovih statutarnih organov ali likvidacijskih upraviteljev in njihovim preoblikovanjem, ter zadeve glede njihovega statusa splošne koristi;

zadeve glede skrbništva nad pravnimi osebami;

zadeve glede vlog za izpolnitev obveznosti zagotovitve nadomestila ali odškodnine več kot eni osebi na podlagi sodne odločbe v skladu z zakonom o gospodarskih družbah ali zakonom o preoblikovanju gospodarskih družb in zadrug (v nadaljnjem besedilu: obvezne vloge);

zadeve, ki se nanašajo na kapitalski trg;

zadeve glede predhodnega soglasja za izvedbo preiskav v zadevah s področja varstva konkurence;

zadeve glede nadomestitve soglasja zastopnika češke odvetniške zbornice ali zbornice davčnih svetovalcev za dostop do vsebine dokumentov.

3. Vrhovno sodišče Češke je v skladu s členom 51 zakona št. 91/2012 Zb. o mednarodnem zasebnem pravu pristojno na prvi in edini stopnji v postopku priznanja tujih sodb glede razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti, razveljavitve zakonske zveze in opredelitve, ali zakonska zveza obstaja ali ne, če je vsaj ena od strank češki državljan. Vendar se ta postopek ne upošteva pri priznanju sodb drugih držav članic EU v zadevah, v katerih se uporablja Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000, ali kadar se uporablja dvo- ali večstranska pogodba, ki določa drug postopek, ne postopek v skladu s češkim pravom.

Vrhovno sodišče je v skladu s členom 55 zakona št. 91/2012 Zb. o mednarodnem zasebnem pravu pristojno tudi v zadevah, ki se nanašajo na priznanje tuje sodbe, s katero se ugotovi ali zavrne starševstvo.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Stvarna pristojnost (glej vprašanje 2.1) in krajevna pristojnost se določata glede na okoliščine ob sprožitvi postopka. Vse nadaljnje spremembe teh okoliščin (npr. sprememba dejanskega prebivališča toženca) razen pri redkih izjemah (prenos pristojnosti v zadevah, ki se nanašajo na skrbništvo nad mladoletniki, postopke glede pravice do vzgoje in varstva ter poslovne sposobnosti) niso pomembne.

V skladu s členom 105(1) zakona št. 99/1963, zakonik o civilnem postopku, je sodišče praviloma pristojno, da ob začetku postopka preveri krajevno pristojnost – to stori do konca pripravljalnega postopka oziroma, če pripravljalni postopek ni izveden, pred začetkom vsebinske obravnave zadeve, tj. dokler se predhodnem postopku ne pozove tožnika, naj vloži tožbo, ali dokler ne izda odločbe, če odloči brez obravnave. Pozneje je krajevno pristojnost mogoče preverjati le, če pripravljalni postopek ni bil izveden in stranka ugovarja lokalni pristojnosti ob prvi priložnosti, ko je to upravičena storiti. V nekaterih primerih je mogoče, da je krajevno pristojnih več sodišč. Tožnik lahko izbira med splošno pristojnim sodiščem in sodišči, navedenimi v členu 87 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku (npr. glede na kraj dela, v odškodninskih zadevah pa glede na kraj nastanka škode). Izbrati ga mora najpozneje ob vložitvi tožbe – pristojno je sodišče, na katerem je bil postopek najprej sprožen.

V posebnih pravnih zadevah se krajevna pristojnost določi na podlagi zakona št. 292/2013 Zb. o posebnih sodnih postopkih.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Osnovna pravila o krajevni pristojnosti so določena v členih 84–86 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, in členu 4 zakona št. 292/2013 Zb. Opozoriti pa je treba, da se lahko v nekaterih primerih krajevna pristojnost ureja s pravom EU, ki se neposredno uporablja in ima prednost pred nacionalno zakonodajo (glej nekatere določbe Uredbe št. 44/2001, s katero se ureja ne le mednarodna, ampak tudi krajevna pristojnost), kar pomeni, da se pravila o krajevni pristojnosti na podlagi češkega prava ne uporabljajo vedno.

Osnovno pravilo iz zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, določa, da je splošno pristojno sodišče tisto, ki je splošno pristojno za toženca.

Splošno pristojno sodišče je vedno okrožno sodišče. Če je na prvi stopnji pristojno regionalno sodišče (glej vprašanje 2.1), je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je splošno pristojno (okrožno) sodišče stranke. Če je tožba vložena zoper več tožencev, je krajevno pristojno tisto sodišče, ki je splošno pristojno za katerega koli od njih.

Sodišče, ki je splošno pristojno za fizične osebe, je okrožno sodišče, na območju katerega ima ta oseba stalno prebivališče, če nima stalnega prebivališča, pa sodišče, na območju katerega dejansko prebiva. Stalno prebivališče pomeni kraj, kjer posameznik živi z namenom, da tam stalno ostane (lahko se zgodi, da je takšnih krajev več; v tem primeru so splošno pristojna sodišča vsa taka sodišča).

Sodišče, ki je splošno pristojno za fizične osebe, ki se ukvarjajo s poslovno dejavnostjo, je za zadeve, ki izhajajo iz poslovnih dejavnosti, okrožno sodišče, na območju katerega ima ta oseba sedež (sedež je naslov, vpisan v javni register); če oseba nima sedeža, je to okrožno sodišče, na območju katerega ima stalno prebivališče, če tega nima, pa okrožno sodišče, na območju katerega začasno prebiva.

Merilo za določitev splošno pristojnega sodišča za pravno osebo je njen registrirani sedež (glej člena 136 in 137 zakona št. 89/2012 Zb., civilni zakonik).

Sodišče, ki je splošno pristojno za upravitelja v postopkih zaradi insolventnosti med opravljanjem njegove funkcije, je okrožno sodišče, na območju katerega ima registrirani sedež.

Posebna pravila se uporabljajo glede sodišča, ki je splošno pristojno za državo (sodišče, na območju katerega ima registrirani sedež organizacijska enota države, pristojna na podlagi posebne pravne ureditve, če pa krajevno pristojnega sodišča ni mogoče določiti tako, sodišče, na območju katerega so nastale okoliščine, iz katerih izhaja pravica, ki se uveljavlja), občino (sodišče, na območju katerega je občina) in višjo ozemeljsko samoupravno enoto (sodišče, na območju katerega imajo njeni upravni organi sedeže).

Če ni za toženca, ki je češki državljan, splošno pristojno nobeno sodišče ali nobeno sodišče na Češkem, je pristojno sodišče, na območju katerega je toženec imel zadnje znano stalno prebivališče na Češkem. Če se premoženjske pravice izvršujejo zoper osebo, za katero ni na Češkem pristojno nobeno drugo sodišče, je lahko pristojno sodišče, na območju katerega je premoženje take osebe.

Tožba (vloga za začetek postopka) zoper tujo osebo se lahko vloži tudi pri sodišču, na območju katerega je na Češkem njen obrat ali organizacijska enota obrata.

V skladu z določbami člena 4 zakona št. 292/2013 Zb. o posebnih sodnih postopkih je za postopek pristojno sodišče, ki je splošno pristojno za osebo, v interesu katere poteka postopek, razen če navedeni zakon ne določa drugače. Sodišče, splošno pristojno za mladoletnika, ki nima polne poslovne sposobnosti, je sodišče, na območju katerega ima mladoletnik stalno prebivališče, kot je določeno na podlagi dogovora med staršema, ali na podlagi sodne odločbe, ali na podlagi drugih odločilnih okoliščin.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Poleg krajevne pristojnosti sodišča, ki je splošno pristojno za toženca, obstaja tudi druga posebna krajevna pristojnost, in sicer (a) posebna krajevna pristojnost na podlagi izbire (glej vprašanje 2.2.2.1 v nadaljevanju) in (b) izključna posebna krajevna pristojnost (glej vprašanje 2.2.2.2 v nadaljevanju). V gospodarskih zadevah je mogoč tudi dogovor o pristojnosti (glej vprašanje 2.2.2.3 v nadaljevanju).

Nadalje, člen 5 zakona št. 292/2013 Zb. o posebnih sodnih postopkih določa, da če se v postopkih glede sodnega skrbništva nad mladoletnikom, v zadevah glede pravice do varstva in vzgoje ter postopkih glede poslovne sposobnosti spremenijo okoliščine, na podlagi katerih je določena pristojnost, lahko sodišče prenese pristojnost na drugo sodišče, če je to v interesu mladoletnika, skrbnika ali osebe, o katere poslovni sposobnosti se odloča. O prenosu pristojnosti v skladu s tem odstavkom sicer vedno odloča sodišče.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Gre za tako imenovano posebno krajevno pristojnost na podlagi izbire, ki se ureja s členom 87 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku. Tožnik lahko izbira, ali bo tožbo vložil pri sodišču, ki je splošno pristojno za toženca, ali pri drugem krajevno pristojnem sodišču. Pri tem je treba upoštevati pravila o krajevni pristojnosti – če je na prvi stopnji pristojno regionalno sodišče, mora tožnik tožbo vložiti pri takem sodišču. Ko je tožba pri sodišču vložena, tožnik izbire ne more več spremeniti. Če se krajevna pristojnost ureja z uredbo EU, ki se neposredno uporablja in ima prednost pred nacionalno zakonodajo (glej nekatere določbe Uredbe št. 44/2001, s katero se ureja ne samo mednarodna, ampak tudi krajevna pristojnost), se pravila o krajevni pristojnosti na podlagi izbire v skladu s češkim pravom ne morejo uporabljati.

Namesto sodišča, ki je splošno pristojno za toženca, lahko tožnik izbere sodišče, na območju katerega:

toženec stalno dela;

so nastale okoliščine, iz katerih izhaja pravica do odškodnine;

je organizacijska enota obrata fizične ali pravne osebe, ki je toženec, če se spor nanaša na to enoto;

ima registrirani sedež oseba, ki organizira regulirani trg ali vodi mnogostranski trgovinski sistem, če gre za gospodarski spor,

ki se nanaša na regulirani trg, ki ga organizira ta oseba, ali opravljanje takih poslovnih dejavnosti, ali

ki se nanaša na mnogostranski trgovinski sistem, ki ga organizira ta oseba, ali opravljanje takih poslov,

je kraj plačila, če gre za izvrševanje pravice iz menice ali drugega vrednostnega papirja;

je registrirani sedež blagovne borze, če se spor nanaša na trgovanje na blagovni borzi.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Gre za tako imenovano izključno posebno krajevno pristojnost, ki se ureja s členom 88 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, in nekaterimi določbami zakona št. 292/2013 Zb. o posebnih sodnih postopkih. Če je za nekatere zadeve določena izključna krajevna pristojnost, te ni mogoče določiti glede na to, katero sodišče je splošno pristojno za toženca, ali na podlagi izbire sodišča.

Če se krajevna pristojnost ureja z uredbo EU, ki se neposredno uporablja in ima prednost pred nacionalno zakonodajo (glej nekatere določbe Uredbe (ES) št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, s katero se ureja ne samo mednarodna pristojnost, ampak tudi krajevna), se pravila o izključni krajevni pristojnosti na podlagi češkega prava ne morejo uporabljati.

V skladu s členom 88 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, je izključna krajevna pristojnost določena predvsem za naslednje postopke:

obravnava sporov glede skupnega premoženja zakoncev ali drugega premoženja ali preklic skupnega najema stanovanja po razvezi zakonske zveze:

krajevno pristojno je sodišče, ki je odločilo o razvezi;

postopki o pravici do nepremičnega premoženja (postopek se mora neposredno nanašati na pravico do premoženja, predvsem stvarne ali najemne pravice):

krajevno pristojno je sodišče, na območju katerega je premoženje, če ne gre za postopke za obravnavo sporov glede skupnega premoženja zakoncev ali drugega premoženja ali preklic skupnega najema stanovanja po razvezi zakonske zveze (v takih primerih je krajevno pristojno sodišče, ki je odločalo o razvezi, glej zgoraj);

postopki reševanja spora, ki se nanaša na zapuščinske postopke: krajevno pristojno je sodišče, pri katerem poteka zapuščinski postopek.

Zakon št. 292/2013 Zb. o posebnih sodnih postopkih posebno krajevno pristojnost določa zlasti v naslednjih postopkih:

postopkih za razvezo zakonske zveze, postopkih za določitev, ali zakonska zveza obstaja ali ne, in postopkih o veljavnosti zakonske zveze: v skladu s členoma 373 in 383 je to sodišče, na območju katerega sta zakonca imela zadnje skupno prebivališče na Češkem, če vsaj eden od njiju živi na navedenem območju; če tako sodišče ne obstaja, je pristojno sodišče, ki je splošno pristojno za zakonca, ki ni vložil vloge za začetek postopka, če tudi to sodišče ne obstaja, pa je pristojno sodišče, ki je splošno pristojno za zakonca, ki je vložil vlogo za začetek postopka;

zapuščinskih postopkih: v skladu s členom 98 je to kraj prijavljenega stalnega prebivališča pokojnika, njegovo zadnje prebivališče ali kraj, v katerem je živel, kraj, v katerem je pokojnikovo nepremično premoženje, ali kraj, v katerem je umrl (merila so hierarhična);

v postopkih glede mednarodne ugrabitve otroka (vrnitve otroka) je v skladu s členom 479 je krajevno pristojno sodišče tisto, na območju katerega ima registrirani sedež urad za mednarodno pravno zaščito otrok, tj. občinsko sodišče v Brnu.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranke lahko v skladu s členom 89a zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, v dogovoru spremenijo krajevno pristojnost sodišča, ki je določena z zakonom (tako imenovani dogovor o pristojnosti), v zadevah, ki se nanašajo na razmerja med podjetji, ki izhajajo iz poslovnih dejavnosti, vendar le, če v navedeni zadevi ni določena izključna krajevna pristojnost na podlagi člena 88 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku (glej zgoraj). Dogovor o pristojnosti sodišča mora biti sklenjen pisno. Če tožnik vloži zahtevek pri izbranem sodišču in se sklicuje na dogovor o pristojnosti, je zahtevku priporočljivo priložiti navedeni dogovor (v verodostojni obliki, najbolje v izvirniku ali overjeni kopiji), vendar se to v sedanji zakonodaji ne zahteva.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Specializiranih sodišč na Češkem ni (glej odgovor na vprašanje 1).

Zadnja posodobitev: 27/08/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [\[et\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Pristojnost - Estonija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Civilne zadeve spadajo v pristojnost okrajnih sodišč (*maakohus*). Okrajna sodišča obravnavajo civilne zadeve kot sodišča prve stopnje. Civilne zadeve zajemajo zelo raznovrstna področja in vključujejo spore, ki izhajajo iz raznih pogodb in obveznosti, družinske in nasledstvene zadeve, spore glede stvarnih pravic, spore glede dejavnosti in upravljanja podjetij in nepridobitnih združenj, stečajne zadeve in vprašanja glede delovnega prava. Za začetek civilne zadeve je treba pri okrajnem sodišču vložiti tožbeni zahtevek. V tem tožbenem zahtevku morajo biti navedeni oseba, zoper katero se zahtevek uveljavlja, predmet in razlog zahtevka (tj. pravna podlaga) ter dokazi, na katerih temelji zahtevek.

Na zahtevo se lahko po hitrem postopku za izdajo plačilnega naloga obravnava tudi zahtevek zoper drugo osebo za plačilo določenega denarnega zneska, izhajajočega iz zasebnopravnega razmerja. Za začetek hitrega postopka za izdajo plačilnega naloga v zvezi z zahtevkom za podporo ali zahtevkom za plačilo dolga se lahko vzpostavi stik z oddelkom za plačilne naloge pri okrajnem sodišču prek spletne strani <https://www.e-toimik.ee/>. Hitri postopek za izdajo plačilnega naloga se ne uporablja za zahtevke, ki presegajo 6 400 EUR (zahtevki za plačilo dolga); ta znesek zajema glavne in stranske terjatve. Prav tako se hitri postopek ne uporablja, če zahtevana podpora presega 200 EUR na mesec. Hitri postopek za izdajo plačilnega naloga se ne uporablja niti, če v otrokovem rojstnem listu dolžnik ni naveden kot oče ali mati zadevnega otroka. Hitri postopek za izdajo plačilnega naloga se opravi v sodni palači v Haapsaluju okrajnega sodišča v Pärnuju (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*).

Nekateri spori se lahko pred uporabo pravice do vložitve pravnega sredstva pri sodišču predložijo zunajsodnim odborom. Delovne spore, na primer, rešuje odbor za delovne spore (*töövaidluskomisjon*). Ta odbor je predsedni neodvisni organ, ki rešuje posamezne delovne spore. Nanj se lahko obrnejo delojemalci in delodajalci, pri čemer jim ni treba plačati državnih taks. Odboru za delovne spore se lahko v reševanje predloži kakršen koli spor, ki izhaja iz delovnega razmerja. Pri uresničevanju pravice do predložitve zadeve temu odboru je treba upoštevati, da odbor obravnava finančne zahtevke, ki ne presegajo 10 000 EUR. Zahtevke, ki presegajo 10 000 EUR, obravnava sodišče. V vlogi, predloženi odboru za delovne spore, je treba navesti okoliščine, ki so pomembne za spor. Pri izpodbijanju odpovedi pogodbe o zaposlitvi je na primer treba navesti čas odpovedi in razlog za odpoved. Opisati je treba naravo nesoglasja med strankama, tj. česa delojemalec ali delodajalec ni storil ali kaj je storil nezakonito. Vse izjave in zahtevke bo treba utemeljiti, zato je treba vključiti vse okoliščine, podprte z listinskimi dokazi (pogodba o zaposlitvi, medsebojni dogovori ali korespondenca med delojemalcem in delodajalcem itd.), ali kakršna koli sklicevanja na druge dokaze in priče. Te listinske dokaze, s katerimi je utemeljen zahtevek delojemalca ali delodajalca, je treba priložiti ob predložitvi vloge. Če vložnik meni, da je treba na sestane povabiti pričo, mora vloga vsebovati ime in naslov priče.

Zahtevke, ki izhajajo iz pogodb med potrošnikom in trgovcem, lahko obravnava odbor za pritožbe potrošnikov (*tarbijakaebuste komisjon*). Ta odbor je pristojen za reševanje sporov, ki izhajajo iz pogodb med potrošniki in trgovci, če strankama ne uspe sporazumno rešiti spora in če je vrednost blaga ali storitev, ki so predmet spora, najmanj 20 EUR. Zahtevkov, ki izhajajo iz smrti, telesne poškodbe ali škode za zdravje, ne obravnava odbor, ampak jih mora obravnavati sodišče.

Odbor ne rešuje sporov v zvezi z zagotavljanjem zdravstvenih ali pravnih storitev, prenosom nepremičnega premoženja ali zgradb ali sporov, katerih postopek reševanja je predpisan z drugimi zakoni. Navedene spore rešuje pristojna institucija ali sodišče. Postopek za reševanje sporov iz zakupnega razmerja je na primer določen v zakonu o reševanju sporov iz zakupnega razmerja (*üürivaidluse lahendamise seadus*).

Odbor za pritožbe potrošnikov je pristojen za reševanje vseh sporov v zvezi s škodo, nastalo zaradi proizvoda z napako, če je škodo mogoče določiti. Če je nastanek škode ugotovljen, vendar njenega natančnega zneska ni mogoče določiti, na primer pri nepremoženjski škodi ali škodi, ki bo nastala v prihodnosti, znesek odškodnine določi sodišče.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Da bi izvedeli, katero sodišče je pristojno za obravnavanje zadeve, je treba poznati načela sodne pristojnosti. Sodna pristojnost je razdeljena na tri področja: (1) splošna pristojnost, ki je odvisna od kraja stalnega prebivališča osebe, (2) izbira pristojnost in (3) izključna pristojnost (glej oddelek 2.2).

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Sodišča nižjih in višjih stopenj se razlikujejo, ker so v estonskem sodnem sistemu tri stopnje.

Okrajna sodišča (*maakohus*) kot sodišča prve stopnje obravnavajo civilne zadeve. Z zakonom se lahko določi, da nekatere vrste zadev obravnavajo samo nekatera okrajna sodišča, če se s tem pospeši reševanje zadev ali drugače zagotovi večja učinkovitost postopka.

Okrožna sodišča (*ringkonnakohus*) presoja odločbe, ki jih v civilnih zadevah izdajo okrajna sodišča v njegovi krajevni pristojnosti, na podlagi pritožb zoper odločbe in sodbe. Okrožna sodišča odloča tudi v drugih zadevah, za katere je pristojno po zakonu.

Vrhovno sodišče (*Riigikohus*) presoja odločbe, ki jih v civilnih zadevah izdajo okrožna sodišča, na podlagi kasacijskih pritožb in pritožb zoper sodbe. Odloča tudi o zahtevah za presojo pravnomočnih sodnih odločb, v zadevah, določenih z zakonom, imenuje sodišče z ustrežno pristojnostjo za odločitev o zadevi ter odloča o drugih zadevah, za katere je pristojno po zakonu.

O zadevi najprej odloča okrajno sodišče kot sodišče prve stopnje, ki nato izda sodbo. Če oseba s sodbo ni zadovoljna, ima pravico vložiti pritožbo pri višjem sodišču, tj. okrožnem sodišču. Okrožna sodišča so sodišča druge stopnje in torej na podlagi pritožb zoper sodbe presojujejo odločbe, ki so jih izdala okrajna in upravná sodišča. Okrožna sodišča o civilnih zadevah odloča v okviru kolegija – o pritožbi odloči senat treh sodnikov.

Vrhovno sodišče je najvišja stopnja, na kateri se rešujejo kasacijske pritožbe in zahteve za presojo sodnih odločb. Kasacija se nanaša na vložitev pritožbe zoper sodbo sodišča, ki še ni pravomočna zaradi pravnih vprašanj, in presojo navedene tožbe na višjem sodišču brez ponovne preučitve dejstev. Presoja sodnih odločb se nanaša na ponovno preučitev odločb in sodb, ki so že pravomočne, v primerih, v katerih so se pojavile nove okoliščine, in na podlagi vloge stranke v postopku.

Kasacijsko pritožbo pri vrhovnem sodišču lahko vloži katera koli stranka v postopku, ki ni zadovoljna s sodbo nižjega sodišča. Pritožba se lahko vloži le prek pooblaščenega zastopnika, ni je mogoče vložiti osebno. Vrhovno sodišče sprejme pritožbo v obravnavo, če se s trditvami v pritožbi odpira vprašanje, ali je nižje sodišče nepravilno uporabilo materialno pravo oziroma ali je kršilo procesno pravo, zaradi česar bi bila sodba lahko nepravilna. Poleg tega vrhovno sodišče sprejme zadevo, če bi bila obravnava kasacijske pritožbe temeljnega pomena za zagotavljanje pravne varnosti in oblikovanje enotne sodne prakse ali nadaljnji razvoj prava.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Sodna pristojnost je pravica in obveznost osebe, da svoje procesne pravice uresničuje pri zadevnem sodišču. Sodna pristojnost je splošna, izbirna ali izključna.

Splošno pristojno sodišče je sodišče, pri katerem se lahko vložijo tožbe zoper osebo in opravijo druga procesna dejanja v zvezi z osebo, razen če je z zakonom določeno, da se lahko tožba vloži ali dejanje opravi pri drugem sodišču.

Izbirno pristojno sodišče je sodišče, pri katerem se lahko tako kot pri sodišču splošne pristojnosti vložijo tožbe zoper osebo in opravijo druga procesna dejanja v zvezi z osebo. To pomeni, da se lahko tožba v zvezi z lastninskim zahtevkom zoper fizično osebo vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju njenega kraja dolgotrajnejšega stalnega prebivališča. Če oseba živi v tujini, se lahko tožba v zvezi z lastninskim zahtevkom zoper to osebo vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je premoženje, v zvezi s katerim je vložen zahtevak, ali pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je drugo premoženje osebe.

Izključno pristojno sodišče je edino sodišče, na katero se je mogoče obrniti za odločitev o civilni zadevi. Pristojnost je izključna v zadevah na podlagi vloge, razen če je z zakonom določeno drugače. Izključna pristojnost se lahko določi na primer na podlagi kraja nepremičnine, sedeža pravne osebe itd.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Tožba zoper fizično osebo se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju njenega stalnega prebivališča, tožba zoper pravno osebo pa se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju njenega sedeža. Če stalno prebivališče fizične osebe ni znano, se lahko tožba zoper osebo vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju njenega zadnjega znanega stalnega prebivališča.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Tožba zoper državljana Republike Estonije, ki živi v tujini in v zvezi s katerim se uporablja ekstrateritorialnost, ali zoper državljana Republike Estonije, ki kot javni uslužbenec dela v tujini, se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju zadnjega stalnega prebivališča te osebe v Estoniji. Če oseba ni imela stalnega prebivališča v Estoniji, se lahko tožba zoper to osebo vloži pri okrajnem sodišču v Harjuju (*Harju Maakohus*). Tožba zoper organ Republike Estonije ali lokalno upravo se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža zadevnega državnega ali lokalnega upravnega organa. Če državnega organa ni mogoče določiti, se tožba vloži pri okrajnem sodišču v Harjuju. Če lokalnega upravnega organa ni mogoče določiti, se tožba vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža podeželske občine ali mestne uprave.

Tožba zoper organ Republike Estonije ali lokalno upravo se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža zadevnega državnega ali lokalnega upravnega organa.

Če državnega organa ni mogoče določiti, se tožba vloži pri okrajnem sodišču v Harjuju. Če lokalnega upravnega organa ni mogoče določiti, se tožba vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža podeželske občine ali mestne uprave. Tožnik lahko tožbo vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju njegovega stalnega prebivališča.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V primerih, določenih z zakonom, lahko oseba poleg sodišča splošne pristojnosti izbere sodišče, pri katerem se lahko vložijo tožbe zoper osebo in opravijo druga procesna dejanja v zvezi z osebo.

Tožba v zvezi z lastninskim zahtevkom zoper fizično osebo se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju njenega stalnega prebivališča, če oseba v tem kraju živi dlje zaradi zaposlitve ali službenega razmerja, študija ali drugega takega razloga.

Sodna pristojnost na podlagi kraja poslovanja – tožba v zvezi z gospodarskimi ali poklicnimi dejavnostmi toženca se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju njegovega kraja poslovanja.

Sodna pristojnost na podlagi sedeža pravne osebe – pravna oseba, ki temelji na članstvu, vključno z družbo, ali član, partner ali delničar te pravne osebe lahko vloži tožbo, ki izhaja iz članstva ali deleža, zoper člana, partnerja ali delničarja pravne osebe tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža pravne osebe.

Sodna pristojnost na podlagi lokacije premoženja – če ima oseba stalno prebivališče ali sedež v tujini, se lahko tožba, ki vključuje lastninski zahtevak, zoper navedeno osebo vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je premoženje, v zvezi s katerim je vložen zahtevak, ali pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je drugo premoženje osebe. Če je bilo premoženje vpisano v javni register, se lahko tožba vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju registra, v katerega je vpisano premoženje. Če se premoženje zahteva na podlagi obligacijskega prava, se lahko tožba vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča ali sedeža dolžnika. Če je terjatev zavarovana s premoženjem, se lahko tožba vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju lokacije premoženja, uporabljenega za zavarovanje.

Sodna pristojnost v primeru tožbe, ki vključuje terjatev, zavarovano s hipoteko ali obremenjeno s stvarnim bremenom – tožba v zvezi s terjatvijo, zavarovano s hipoteko ali obremenjeno s stvarnim bremenom, ali druga tožba, ki vključuje podobno terjatev, se lahko vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je nepremičnina, če je dolжник lastnik vpisane nepremičnine, zavarovane s hipoteko ali obremenjene s stvarnim bremenom.

Sodna pristojnost v primeru tožbe glede etažne lastnine – tožba zoper člana stanovanjskega združenja ali drugega združenja stanovanjskih lastnikov, ki izhaja iz solastništva članov ali iz upravljanja predmeta v solastništvu ali ki temelji na fizičnem deležu etažne lastnine, se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je nepremičnina, ki je predmet etažne lastnine, vpisana v register.

Sodna pristojnost na podlagi kraja izpolnitve pogodbe – tožba, ki izhaja iz pogodbe, ali tožba za ugotavljanje neveljavnosti pogodbe se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno v kraju, v katerem je treba izpolniti sporno pogodbeno obveznost. V primeru pogodbe o prodaji premičnine se za kraj izpolnitve obveznosti šteje kraj, kjer je bila premičnina predana ali bi morala biti predana kupcu, v primeru pogodbe o zagotovitvi storitve pa kraj, v katerem je bila storitev opravljena ali bi morala biti opravljena. V drugih primerih se za kraj izpolnitve obveznosti šteje kraj poslovanja ali, če tega ni, stalno prebivališče ali sedež dolžnika. Te določbe se uporabljajo le, če se stranki nista dogovorili drugače.

Sodna pristojnost na podlagi stalnega prebivališča potrošnika – potrošnik lahko tožbo, ki izhaja iz pogodbe ali razmerja iz oddelkov 35, 46, 52, 208(4), 379, 402, 635(4), 709, 734 ali 866 zakona o obligacijskem pravu (*võlaõigusseadus*), ali tožbo, ki izhaja iz druge pogodbe, sklenjene s podjetjem, ki ima sedež ali kraj poslovanja v Estoniji, vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča potrošnika. Zgoraj navedeno ne velja za tožbe, ki izhajajo iz pogodb o prevozu.

Sodna pristojnost v primeru tožbe, ki izhaja iz zavarovalne pogodbe – imetnik police, upravičenec ali druga oseba, ki ima od zavarovalca pravico zahtevati izpolnitev na podlagi zavarovalne pogodbe, lahko tožbo zoper zavarovalca, ki izhaja iz zavarovalne pogodbe, vložiti tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča ali sedeža osebe. V primeru zavarovanja odgovornosti ali zavarovanja stavbe, nepremičnine ali premičnine skupaj s stavbo ali nepremičnino se lahko tožba zoper zavarovalca vložiti tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja dejanja ali dogodka, zaradi katerega je nastala škoda, ali kraja, kjer je bila škoda povzročena.

Sodna pristojnost na podlagi stalnega prebivališča ali kraja zaposlitve delavca – delavec lahko tožbo, ki izhaja iz pogodbe o zaposlitvi, vložiti tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju njegovega stalnega prebivališča ali kraja zaposlitve.

Sodna pristojnost v primeru tožbe, ki izhaja iz menice ali čeka – tožba, ki izhaja iz menice ali čeka, se lahko vložiti tudi pri sodišču, ki je pristojno v kraju plačila menice ali čeka.

Sodna pristojnost v primeru tožbe, ki izhaja iz kaznivega dejanja povzročitve škode – tožba za odškodnino zaradi kaznivega dejanja povzročitve škode se lahko vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja dejanja ali dogodka, zaradi katerega je nastala škoda, ali kraja, kjer je bila škoda povzročena.

Sodna pristojnost v primeru tožbe, ki izhaja iz pomorske terjatve, reševalne operacije ali pogodbe o reševanju – tožba, ki izhaja iz ene ali več pomorskih terjatev, določenih v zakonu o pomorskem premoženjskem pravu (*laeva asjaõigusseadus*), se lahko vložiti tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju lokacije ladje toženca ali matičnega pristanišča ladje. Tožba, ki izhaja iz reševalne operacije ali pogodbe o reševanju, se lahko vložiti tudi pri sodišču, ki je pristojno v kraju, v katerem je bila reševalna operacija izvedena.

Sodna pristojnost v primeru tožbe glede delitve zapuščine – tožba, namenjena določitvi pravice do dedovanja, terjatev dediča do zapustnika, terjatev na podlagi zapuščinske ali nasledstvene pogodbe ali zahteva za nujni delež ali delitev zapuščine se lahko vložiti tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča zapustnika ob njegovi smrti. Če je bil zapustnik državljan Republike Estonije, vendar ob smrti ni imel stalnega prebivališča v Estoniji, se tožba lahko vložiti tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju zadnjega stalnega prebivališča zapustnika v Estoniji. Če zapustnik ni imel stalnega prebivališča v Estoniji, se lahko tožba vložiti pri okrajnem sodišču v Harjuju (*Harju Maakohus*).

Tožba zoper sotožence in več tožb zoper enega samega toženca – tožba zoper več tožencev se lahko vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča ali sedeža enega od tožencev po izbiri tožnika. Če bo zoper enega toženca vloženi več tožb na podlagi istega dejstva, se lahko vse tožbe vložijo pri sodišču, pri katerem bi bilo mogoče vložiti tožbo v zvezi z enim zahtevkom ali nekaterimi zahtevki, ki izhajajo iz istega dejstva.

Sodna pristojnost v primeru nasprotne tožbe in tožbe tretje osebe s samostojnim zahtevkom – nasprotna tožba se lahko vložiti pri sodišču, pri katerem je bila vložena prvotna tožba, če so izpolnjeni pogoji za vložitev nasprotne tožbe in ta ne spada v izključno pristojnost. Zgoraj navedeno velja tudi, če bi bilo treba na podlagi splošnih določb nasprotno tožbo vložiti pri tujem sodišču.

Tožba tretje osebe s samostojnim zahtevkom se lahko vložiti pri sodišču, ki obravnava glavno tožbo.

Sodna pristojnost v stečajnem postopku – tožba, ki se nanaša na stečajni postopek ali stečajno maso, zoper stečajnika, stečajnega upravitelja ali člana stečajnega odbora, vključno s tožbo za izključitev premoženja iz stečajne mase, se lahko vložiti pri sodišču, ki je razglasilo stečaj. Tudi tožba za priznanje terjatve se lahko vložiti pri sodišču, ki je razglasilo stečaj. Stečajnik lahko pri tem sodišču vložiti tudi tožbo v zvezi s stečajno maso, vključno s tožbo za izterjavo.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V primerih, določenih z zakonom, je sodna pristojnost izključna. Izključno pristojno sodišče je sodišče, ki je edino pristojno za odločitev o civilni zadevi.

Pristojnost je izključna v zadevah na podlagi vloge, razen če je z zakonom določeno drugače.

(1) *Sodna pristojnost na podlagi lokacije nepremičnine* – pri sodišču, ki je pristojno na območju lokacije nepremičnine, se vložiti tožba z naslednjimi predmeti: zahtevki v zvezi s priznanjem obstoja lastniške pravice, omejene stvarne pravice ali obremenitve z drugo stvarno pravico v zvezi z nepremičninami ali priznanjem neobstoja takih pravic ali obremenitev ali zahtevki v zvezi z drugimi pravicami na nepremičninah;

določitev meja ali delitev nepremičnine;

varstvo imetja nepremičnine;

zahtevki v zvezi s stvarno pravico, ki izhaja iz etažne lastnine;

zahtevki v zvezi s prisilno izvršbo na nepremičnino;

zahtevki, ki izhajajo iz pogodbe o zakupu ali pogodbe o poslovnem zakupu v zvezi z nepremičninami ali druge pogodbe o uporabi nepremičnin na podlagi obligacijskega zakona ali iz veljavnosti takih pogodb.

Tožba v zvezi s stvarno služnostjo, stvarnim bremenom ali predkupno pravico se vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je službeča ali obremenjena nepremičnina.

(2) *Zahtevek za prenehanje uporabe standardnih pogojev* – tožba za prenehanje uporabe nepoštenega standardnega pogoja ali za prenehanje in umik priporočila pogoja s strani osebe, ki priporoča uporabo pogoja (oddelek 45 zakona o obligacijskem pravu (*võlaõigusseadus*)), se vložiti pri sodišču, ki je pristojno v kraju poslovanja toženca, ali če tega ni, pri sodišču, ki je pristojno v kraju stalnega prebivališča ali sedeža toženca. Če toženec nima kraja poslovanja, stalnega prebivališča ali sedeža v Estoniji, se tožba vložiti pri sodišču s krajevno pristojnostjo na območju, na katerem se je standardni pogoj uporabljal.

(3) *Sodna pristojnost za zadevo za razglasitev ničnosti odločbe organa pravne osebe ali ugotovitev njene neveljavnosti* – tožba za razglasitev ničnosti odločbe organa pravne osebe ali ugotovitev njene neveljavnosti se vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža pravne osebe.

(4) *Sodna pristojnost v zakonskih sporih*

Zakonski spori se štejejo za civilne zadeve, v katerih se odloča o tožbah, katerih predmet je:

razveza zakonske zveze;

razveljavitev zakonske zveze;

ugotovitev obstoja ali neobstoja zakonske zveze;

delitev skupnega premoženja ali drugi zahtevki iz lastniškega razmerja med zakonca;

drugi zahtevki iz zakonskega razmerja, ki jih en zakonec vložiti zoper drugega.

Estonsko sodišče je pristojno za odločanje v zakonskem sporu, če:

je vsaj eden izmed zakoncev državljan Republike Estonije ali je bil državljan ob sklenitvi zakonske zveze;

imata oba zakonca stalno prebivališče v Estoniji;

je stalno prebivališče enega izmed zakoncev v Estoniji, razen če sodba, ki bi bila izdana, očitno ne bi bila priznana v državah državljanstva enega ali drugega zakonca.

V zakonskem sporu, o katerem mora odločiti estonsko sodišče, se tožba vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju skupnega stalnega prebivališča zakoncev, če pa tega ni, pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča toženca. Če stalno prebivališče toženca ni v Estoniji, se tožba vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča skupnega mladoletnega otroka zakoncev, če pa ta nimata skupnega mladoletnega otroka, pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča tožnika.

Če je bila za premoženje odsotne osebe določena hramba, ker je ta oseba pogrešana, ali če je bil osebi dodeljen skrbnik zaradi njene omejene poslovne sposobnosti ali če je bila osebi naložena zaporna kazen, se lahko tožba za razvezo zakonske zveze zoper tako osebo vložiti tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča tožnika.

(5) *Sodna pristojnost v primeru ugotavljanja očetovstva/materinstva in preživljanja* – ugotavljanje očetovstva/materinstva je civilna zadeva, v kateri se odloča o tožbi za ugotovitev očetovstva/materinstva ali s katero se izpodbija vpis v zvezi s staršem v rojstni list otroka ali register prebivalstva. Estonsko sodišče lahko odloča o sporu v zvezi z ugotavljanjem očetovstva/materinstva, če je vsaj ena izmed strank državljan Republike Estonije ali ima vsaj ena izmed strank stalno prebivališče v Estoniji. V sporu v zvezi z ugotavljanjem očetovstva/materinstva, o katerem mora odločiti estonsko sodišče, se tožba vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča otroka. Če stalno prebivališče otroka ni v Estoniji, se tožba vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča toženca. Če stalno prebivališče toženca ni v Estoniji, se tožba vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča tožnika.

Te določbe se uporabljajo tudi v sporih v zvezi s preživljanjem. Spor v zvezi s preživljanjem je civilna zadeva, v kateri se odloči o tožbi, s katero se zahteva: izpolnjevanje zakonsko določene obveznosti očeta ali matere za preživljanje mladoletnega otroka;

izpolnjevanje obveznosti preživljanja med staršema;

izpolnjevanje obveznosti preživljanja med zakoncema;

izpolnjevanje druge zakonsko določene obveznosti preživljanja.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Če je za zadevo sočasno pristojnih več estonskih sodišč, ima vložnik pravico izbrati sodišče, pri katerem bo vložil vlogo. V takih primerih o zadevi odloča sodišče, ki je prvo prejelo vlogo.

Če je tožba vložena pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča ali sedeža toženca, ali pri sodišču z izključno pristojnostjo, se zadeva obravnava v sodni palači, katere krajevna pristojnost vključuje stalno prebivališče ali sedež toženca ali kraj, glede na katerega je določena izključna pristojnost. Če je več krajev, uporabljenih za določitev pristojnosti, v krajevni pristojnosti enega samega okrajnega sodišča, vendar na območjih delovanja več sodnih palač, tožnik izbere sodno palačo, v kateri se bo zadeva obravnavala. Če je tožnik ne izbere, sodišče določi, kje se bo zadeva obravnavala. Zadeve na podlagi vloge se obravnavajo v sodni palači, katere krajevna pristojnost vključuje kraj, uporabljen za določitev pristojnosti. Če so različni kraji, uporabljeni za določitev pristojnosti, v krajevni pristojnosti enega samega okrajnega sodišča, vendar na območjih delovanja več sodnih palač, sodišče določi, kje se bo zadeva obravnavala.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Hitri postopek za izdajo plačilnega naloga izvaja sodna palača v Haapsalju okrajnega sodišča v Pärnuju (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*). Za druge civilne zadeve veljajo zgoraj navedena načela sodne pristojnosti.

Sorodne povezave

[Sodni sistem](#)

Zadnja posodobitev: 29/10/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Irska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Civilna sodišča na Irskem so pristojna za obravnavanje zadev, ki vključujejo spore med posamezniki, organizacijami ali državo. Ti spori se lahko nanašajo na kar koli, od poškodb v avtomobilski nesreči do spornega podjetniškega prevzema. V civilnih zadevah tožnik toži toženca za pridobitev odškodnine za povzročeno krivico. Odškodnina se običajno dodeli v obliki denarnega zneska.

Okrajno, okrožno in višje sodišče (*District Court, Circuit Court in High Court*) so sodišča prve stopnje. Vrhovno sodišče (*Supreme Court*) je razen v nekaterih zadevah, ki se nanašajo na ustavo, pristojno le za odločanje o pritožbah. Pritožbeno sodišče (*Court of Appeal*) je pristojno le za odločanje o pritožbah.

Okrajna in okrožna sodišča so sodišča krajevne in omejene pristojnosti, tj. obravnavajo lahko le zadeve, katerih vrednost ne presega določenega praga in v katerih imajo stranke svoje stalno prebivališče ali registrirani sedež podjetja na določeni geografski lokaciji ali v katerih je bila pogodba sklenjena na določeni geografski lokaciji. Pritožbe zoper odločbe okrajnega sodišča obravnava okrožno sodišče, pritožbe zoper odločbe okrožnega sodišča pa obravnava višje sodišče.

Sodišče za spore majhne vrednosti (*Small Claims Court*) je del okrajnega sodišča in obravnava zadeve v zvezi s potrošniki, v katerih zahtevani znesek ne presega 2 000 EUR. Ta postopek lahko uporabi tudi eno podjetje zoper drugo.

Okrajno sodišče obravnava zadeve, v katerih vrednost zahtevkov ne presega 15 000 EUR. Okrožno sodišče obravnava zahtevke, katerih vrednost ne presega 75 000 EUR (60 000 EUR v tožbah zaradi telesne poškodbe). Pristojno je tudi za postopke na področju družinskega prava, vključno z razvezo zakonske zveze, prenehanjem življenjske skupnosti in razveljavitvijo zakonske zveze. Višje sodišče obravnava zahtevke, katerih vrednost presega 75 000 EUR (60 000 EUR v tožbah zaradi telesne poškodbe).

Zahtevke v zvezi z delovnim pravom obravnava sodišče za pritožbe iz delovnega razmerja (*Employment Appeals Tribunal*), ki je neodvisen organ. To sodišče obravnava različne spore, ki se nanašajo na pravice iz delovnega razmerja. V nekaterih primerih se lahko katera koli stranka pritoži pri okrožnem sodišču v šestih tednih od odločitve sodišča za pritožbe iz delovnega razmerja. Če pritožba pri okrožnem sodišču ni vložena in delodajalec ne izvrši odločitve, lahko postopek pri okrožnem sodišču v imenu zaposlenega uvede minister za delovna mesta, podjetništvo in inovacije. Katera koli stranka se lahko zoper odločitev sodišča za pritožbe iz delovnega razmerja pritoži pri višjem sodišču, vendar samo glede pravnega vprašanja.

Gospodarsko sodišče (*Commercial Court*), ustanovljeno leta 2004, je specializirani oddelek [višjega sodišča](#) in ga ureja zlasti [člen 63A poslovnika višjih sodišč](#). Navedeno sodišče obravnava gospodarske spore, v katerih vrednost zahtevka znaša vsaj 1 milijon EUR, spore v zvezi z intelektualno lastnino ter pritožbe, ki izhajajo iz sodne presoje regulativnih odločb, ali predloge za tako sodno presojo. Obravnava tudi druge zadeve, za katere sodnik meni, da so ustrezne. Pravica do vključitve na gospodarski seznam višjega sodišča ni samodejna, ampak o njej presoja sodnik gospodarskega sodišča. Sodišče uporablja podroben sistem za vodenje zadev, namenjen racionalizaciji priprave na obravnavo, odpravi nepotrebnih stroškov in taktike zavlačevanja ter zagotovitvi popolnega razkritja v predhodni fazi.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Ustrezno sodišče, pri katerem je treba vložiti zahtevek na prvi stopnji, je odvisno od narave (pogodba, odškodnina itd.) in vrednosti zahtevka (glej zgoraj). Za namene okrajnega sodišča je država razdeljena na 24 okrajev, vsakemu od katerih je za stalno dodeljen en ali več sodnikov. V primeru dveh največjih mest, tj. Dublin in Corka, je zaradi obsega dela potrebna stalna dodelitev večjega števila sodnikov. Za namene okrožnega sodišča je država razdeljena na

osem okrožij. Vsakemu okrožju je dodeljen en sodnik okrožnega sodišča, razen v okrožjih Dublin in Cork, kjer je zaradi obsega dela večje število sodnikov. Višje sodišče zaseda v Dublinu, kjer obravnava prvotne tožbe. Tožbe zaradi telesnih in smrtnih poškodb obravnava tudi na več pokrajinskih lokacijah ob določenem času v letu. Poleg tega na pokrajinskih lokacijah obravnava tudi pritožbe zoper odločbe okrožnega sodišča v zadevah civilnega in družinskega prava.

Okrajno sodišče je pristojno za obravnavanje zadev, ki se nanašajo na pogodbe, nekatere odškodnine ter pogodbe o najemnem nakupu in kreditni prodaji, zadev v zvezi z najemom, kot je deložacija zaradi neplačevanja najemnine, in tožb zaradi protipravnega zadržanja blaga, kadar vrednost zahtevka ne presega 15 000 EUR. Okrajno sodišče ima tudi vrsto pooblastil v zvezi z izvršbo sodb katerega koli sodišča za plačilo dolga, podelitvijo dovoljenj, kot so dovoljenja za prodajo alkoholnih pijač, ter skrbništvom nad otroki in njihovim preživljanjem.

Okrožno sodišče je pristojno za zadeve pogodbenega in odškodninskega prava, zapuščinske zadeve in tožbe za upravljanje zapuščine, tožbe v zvezi z lastninsko pravico, tožbe v zvezi z deložacijo ali zahtevke za nov najem v tožbah, ki temeljijo na pogodbah o najemnem nakupu in kreditni prodaji, kadar vrednost zahtevka ne presega 75 000 EUR (60 000 EUR v tožbah zaradi telesne poškodbe). Okrožno sodišče je pristojno za postopke na področju družinskega prava (vključno s prenehanjem življenjske skupnosti, razvezo zakonske zveze, razveljavitvijo zakonske zveze in pritožbami zoper odločbe okrajnega sodišča) ter za odločanje o pritožbah zoper odločbe arbitrov glede zakupnin na podlagi zakonodaje o zakupodajalcih in zakupnikih.

Civilne zadeve na okrožnem sodišču obravnava sodnik posameznik brez porote. V zvezi s pritožbami zoper odločbe okrajnega sodišča se opravi ponovna obravnava, odločba okrožnega sodišča pa je dokončna in nadaljnja pritožba zoper njo ni mogoča.

V skladu z ustavo ima višje sodišče polno izvirno pristojnost v vseh zadevah, ki se nanašajo na dejansko stanje ali pravo. To pomeni, da je pristojno za obravnavanje vseh civilnih zadev, v katerih ima toženec stalno prebivališče v državi, v katerih je bila domnevna pogodba sklenjena v državi, v katerih je bila domnevna škoda storjena v državi ali v katerih je nepremično premoženje, ki je predmet postopka, v državi. Višje sodišče obravnava pritožbe zoper odločbe okrožnega sodišča ter izvaja nadzorno pristojnost nad okrajnim sodiščem in drugimi nižjimi sodišči. Pritožbe zoper odločbe višjega sodišča obravnavata pritožbeno sodišče in vrhovno sodišče, kadar vrhovno sodišče potrdi, da je to zadeva splošnega javnega pomena ali da je v interesu pravosodja. Zoper odločbo pritožbenega sodišča se lahko vložijo pritožba pri vrhovnem sodišču, kadar to sodišče potrdi, da je to zadeva splošnega javnega pomena ali da je v interesu pravosodja. V zvezi s pritožbo se ne izvede ponovna obravnava, temveč postopek temelji na prepisu dokazov na prvi stopnji in pravnih argumentih.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Ustrezno okrajno ali okrožno sodišče, pri katerem je treba vložiti civilni zahtevek, se določi glede na kraj, v katerem toženec ali eden od tožencev običajno prebiva ali opravlja poklic ali dejavnost. V večini pogodbenih zadev je ustrezno okrajno ali okrožno sodišče tisto, na območju katerega je bila pogodba domnevno sklenjena, v odškodninskih zadevah tisto, na območju katerega je bilo škodno dejanje domnevno storjeno, v družinskih postopkih tisto, na območju katerega prebiva tožnik, v zadevah v zvezi z najemom ali pravico do nepremičnega premoženja pa tisto, na območju katerega so prostori ali zemljišča, ki so predmet takega postopka.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Ni relevantno.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Ni relevantno.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Ni relevantno.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Na spletišču [Sodne službe Irske](#) (*Courts Service of Ireland*) je na voljo izčrpno pojasnilo o strukturi sodišč v tej državi. Na njem je za informiranje javnosti objavljena tudi knjižica *Explaining the Courts* (Pojasnila o sodiščih). Več informacij o sistemu sodišč je na voljo tudi pri odboru za informiranje državljanov (*Citizens Information Board*), tj. z zakonom ustanovljenem organu, ki podpira informiranje, svetovanje in zagovorništvo v zvezi z najrazličnejšimi javnimi in socialnimi storitvami. Odbor za informiranje državljanov upravlja spletišče, telefonsko linijo in številne centre po vsej državi, v katerih se je mogoče oglasiti.

Sorodni povezavi

[Sodna služba Irske](#)

<http://www.citizensinformation.ie/>

Zadnja posodobitev: 18/09/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Grčija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V Grčiji so za obrnavo večine civilnih in gospodarskih zadev pristojna splošna civilna sodišča. V večjih mestih so bili s posebnim zakonom v okviru civilnih sodišč izjemoma ustanovljeni specializirani oddelki, ki so izključno pristojni za obrnavo posebnih zadev glede na pravno področje zadeve. Ti oddelki so: oddelka v Atenah in Solunu, ki sta pristojna za obrnavo zadev v zvezi z blagovno znamko EU, in oddelek v Pireju, ki je pristojen za obrnavo zadev s področja pomorskega prava.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

V večini zadev se pristojnost sodišč določa glede na vrednost spornega predmeta. Za njeno oceno se upošteva zahtevek iz tožbe, ne pa tudi stranski zahtevki. Kadar ena tožba zajema več zahtevkov, se ti seštejejo.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Zadeve, ki spadajo v pristojnost civilnih sodišč, na prvi stopnji obravnavajo okrožna civilna sodišča, imenovana tudi sodišča za spore majhne vrednosti (*Irinodikia*), prvostopenjska sodišča s sodnikom posameznikom (*Monomeli Protodikia*) in prvostopenjska sodišča z veččlanskim senatom (*Polymeli Protodikia*).

Pristojnost sodišč za spore majhne vrednosti zajema predvsem (a) vse spore, ki jim je mogoče določiti denarno vrednost in pri katerih vrednost spornega predmeta ne presega dvajset tisoč evrov (20 000 EUR), in (b) vse spore, glavne ali stranske, na podlagi najemne pogodbe, če v vseh primerih dogovorjena mesečna najemnina ne presega šesto evrov (600 EUR).

Ne glede na vrednost spornega predmeta pristojnost sodišč za spore majhne vrednosti zajema tudi večino sporov, ki se nanašajo na kmetijstvo, prodajo živali, premoženjske spore s sosedi, spore, ki izhajajo iz pogodb z upravitelji hotelov in prevozniki, zahtevke združenj in zadrug zoper svoje člane ter obratno,

zahtevke odvetnikov glede opravljanja njihovih storitev pred prvostopenjskimi in policijskimi sodišči (*Ptaismatodikia*) ter pravice, odškodnine ali stroške prič, tolmačev, sekvestrov ali pravosodnih policistov, ki so pričali pred sodiščem ali jih je imenovalo sodišče.

Pristojnost prvostopenjskih sodišč s sodnikom posameznikom zajema vse spore, ki jim je mogoče določiti denarno vrednost in pri katerih vrednost spornega predmeta presega dvajset tisoč evrov (20 000 EUR), vendar ne presega dvesto petdeset tisoč evrov (250 000 EUR).

Pristojnost prvostopenjskih sodišč s sodnikom posameznikom zajema tudi naslednje spore, in sicer tudi če njihova vrednost presega dvesto petdeset tisoč evrov (250 000 EUR): spore, ki izhajajo iz najemnih ali zakupnih pogodb; delovne spore, ki se nanašajo na zaposlene, delo, ki ga opravijo strokovnjaki ali obrtniki, ali predmete, ki jih proizvedejo; spore na podlagi kolektivnih delovnih pogodb med organizacijami socialne varnosti in zavarovanimi osebami; spore glede nagrad, nadomestil in stroškov odvetnikov, razen zgoraj navedenih, ki jih obravnavajo sodišča za spore majhne vrednosti; spore v zvezi z osebami, ki so zaposlene kot pravniki, zdravniki, reševalci, inženirji, farmacevti ali borzni posredniki/zastopniki, ter v zvezi z osebami, ki jih imenuje pravosodni organ, kot so izvedenci, strokovni arbitri, ocenjevalci, arbitri, izvrševalci oporok, administratorji, likvidacijski upravitelji; spore, ki se nanašajo na vse vrste odškodninskih zahtevkov, ki izhajajo iz škode, ki jo povzroči vozilo, vključno z zahtevki na podlagi pogodb o zavarovanju vozila, in spore glede izpodbijanja posesti ali zasedbe premičnega ali nepremičnega premoženja.

Ne glede na vrednost spora pristojnost prvostopenjskih sodišč s sodnikom posameznikom vedno zajema tudi: spore, ki se nanašajo na razvezo zakonske zveze; razveljavitev zakonske zveze; priznanje obstoja ali neobstoja zakonske zveze; razmerja med zakoncema med trajanjem zakonske zveze in razmerja, ki izhajajo iz zakonske zveze, vključno z izpodbijanjem očetovstva, priznanjem razmerja med otrokom in staršem ali priznanjem starševske odgovornosti; priznanje očetovstva otroka, rojenega zunaj zakonske zveze; priznanje morebitnega prostovoljnega priznanja otroka, rojenega zunaj zakonske zveze, potrditev, ali je tako priznanje neveljavno oziroma ali ima ta otrok zaradi skorajšnje sklenitve zakonske zveze staršev enak status kot otrok, rojen v zakonski zvezi, pa tudi izpodbijanje prostovoljnega priznanja; priznanje obstoja posvojitve ali razveze posvojitve in obstoja skrbništva. Prav tako zajema preživninske spore na podlagi zakonske zveze, razveze ali sorodstva; izvrševanje starševske odgovornosti; nestrinjanje staršev glede skupnega izvrševanja starševske avtoritete ter komunikacije staršev in drugih prednikov z otrokom; urejanje uporabe skupnega bivališča in razdelitve premičnega premoženja med zakonca ter spore glede skupnega bivališča in razdelitve premičnega premoženja med zakonca v primeru prenehanja sobivanja; spore glede etažne lastnine v zgradbi in spore glede razveljavitve odločitev skupščin združenj ali zadrug.

Pristojnost prvostopenjskih sodišč z veččlanskim senatom zajema vse spore, za katere niso pristojna sodišča za spore majhne vrednosti in prvostopenjska sodišča s sodnikom posameznikom.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Krajevno pristojno je sodišče v regiji, kjer ima toženec stalno prebivališče.

Če toženec nima stalnega prebivališča ne v Grčiji ne v tujini, je pristojno sodišče v regiji, kjer ima dejansko prebivališče. Če to ni znano, je pristojno sodišče v regiji, kjer je imel zadnje stalno prebivališče v Grčiji, ali če tega ni imel, kjer je imel zadnje dejansko prebivališče.

Država spada v pristojnost sodišča v regiji, kjer ima sedež zadevni organ, ki na podlagi zakona pred sodiščem zastopa državo.

Pravne osebe, ki so sposobne biti stranke v pravni zadevi, spadajo v pristojnost sodišča v regiji, kjer imajo registrirani sedež ali podružnico, če se spor nanaša na njeno poslovanje.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Kadar je pristojnih več sodišč, ima tožnik pravico do izbire. Prednost sodišč se določi glede na datum vložitve tožbe.

Če sodišče ni stvarno ali krajevno pristojno, po uradni dolžnosti samo odloči o tem in opredeli, katero sodišče je pristojno, ter zadevo odstopi zadevnemu sodišču. Pravne posledice vložene tožbe ostanejo nespremenjene.

Pogodbeni spori

Spori glede obstoja ali veljavnosti pravnega akta, izvršenega v času trajanja življenja osebe, in vseh pravic, ki iz njega izhajajo, se lahko predložijo sodišču v regiji, kjer je bil pravni akt sestavljen, ali regiji, kjer ga je treba izpolniti. Pred istim sodiščem se lahko obravnavajo tudi spori glede odškodnine pogodbeni stranki, ki je utrpela škodo, ker se je zanesla na pogodbeno stranko, ki svojih obveznosti ni izpolnila (negativni interes) in glede odškodnine zaradi napake med pogajanjem.

Odškodninsko pravo

Spori, ki izhajajo iz škodnih dejanj, se lahko predložijo tudi sodišču kraja, v katerem se je škodni dogodek zgodil ali kjer se bo zgodil.

Civilna tožba

Civilna odškodninska tožba in povrnitev za kaznivo dejanje ter odškodninska tožba za nematerialno škodo ali duševne bolečine se lahko vložijo pri kazenskem sodišču, ki obravnava zadevo.

Preživninske zadeve, zadeve v zvezi z razvezo zakonske zveze in starševsko odgovornostjo

Zakonski spori (preživninski spori na podlagi zakonske zveze, razveze ali sorodstva, spori v zvezi z izvrševanjem starševske odgovornosti, nestrinjanjem staršev glede skupnega izvrševanja starševske odgovornosti ter komunikacije staršev in drugih prednikov z otrokom, spori glede urejanja uporabe skupnega bivališča in razdelitve premičnega premoženja med zakonca ter spori glede skupnega bivališča in razdelitve premičnega premoženja med zakonca v primeru prenehanja sobivanja) se lahko vložijo tudi pri sodišču v regiji, kjer sta imela zakonca zadnje skupno prebivališče.

Spori glede preživninskih zahtevkov se lahko vložijo tudi pri sodišču kraja, kjer ima upravičenec do preživnine stalno ali dejansko prebivališče.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Spori glede stvarnih pravic na nepremičnem premoženju in spori, ki izhajajo iz najema nepremičnega premoženja, spadajo v izključno pristojnost sodišča v regiji, kjer je nepremično premoženje.

(Če je nepremično premoženje v regiji z več kot enim sodiščem, ima tožnik pravico do izbire sodišča.)

Spori glede upravljanja na podlagi sodne odločbe spadajo v izključno pristojnost sodišča, ki je odločbo izdalo.

Spori glede dedovanja spadajo v izključno pristojnost sodišča v regiji, kjer je imel pokojnik stalno prebivališče, če tega ni imel, pa v regiji, kjer je imel ob smrti dejansko prebivališče.

Kadar je stranska zadeva povezana z glavno zadevo, vključno s še zlasti stranskimi zahtevki ali zahtevki za zavarovanje, te intervencijske vloge in drugi podobni zahtevki spadajo v izključno pristojnost sodišča, ki obravnava glavno zadevo.

Med seboj povezane glavne zadeve spadajo pod izključno pristojnost sodišča, ki je bilo prvo vključeno v obravnavo zadeve.

Pristojnost prvostopenjskega sodišča z veččlanskim senatom, ki obravnava glavno zadevo, zajema tudi vse stranske zadeve, ki spadajo v pristojnost prvostopenjskega sodišča s sodnikom posameznikom in okrožnega civilnega sodišča, pristojnost prvostopenjskega sodišča z enim sodnikom v senatu, ki obravnava glavno zadevo, pa zajema tudi vse stranske zadeve, ki spadajo v pristojnost okrožnega civilnega sodišča.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Prvostopenjsko splošno sodišče, ki ni krajevno pristojno, lahko na podlagi izrecnega ali tihega dogovora strank zadeve postane pristojno, če se zadevni spori ne nanašajo na premoženje. Glede zadev, za katere velja izključna pristojnost, je potreben izrecen dogovor.

Tih dogovor se domneva, če se toženec udeleži javne obravnave in pravočasno ne ugovarja zaradi nepristojnosti.

Dogovor strank, s katerim splošno sodišče postane pristojno za prihodnje spore, je veljaven le, če je pisen in se nanaša na posamezno pravno razmerje, iz katerega bi spor izhajal.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Stvarna pristojnost posebnih oddelkov, ki so pristojni za blagovne znamke EU in pomorsko pravo, se določi v skladu s pravili o splošnih civilnih sodiščih.

Glede krajevne pristojnosti pa velja, da (a) oddelek v Atenah, pristojen za blagovno znamko EU, zajema regije pritožbenih sodišč v Atenah, na Egejskih otokih, Dodekanezu, Krfu, Kreti, v Lamiji, Navplionu, Patrasu in Pireju, (b) oddelek v Solunu, pristojen za blagovno znamko Evropske unije, zajema regije pritožbenih sodišč v Solunu, Zahodni Makedoniji, Trakiji, Joanini in Larisi, (c) oddelek v Pireju, ki je pristojen za pomorsko pravo, pa zajema celotno prefekturo Atika.

Zadnja posodobitev: 05/06/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Španija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Osnovno načelo organizacije sodišč v Španiji je enotnost pristojnosti. Edini izjemi sta vojaška pristojnost med vojno in obleganjem ter ustavno sodišče (*Tribunal Constitucional*) kot zadnji porok temeljnih pravic in javnih svoboščin na podlagi vloge za izvrševanje temeljnih pravic in svoboščin (*recurso de amparo*).

Pristojnost je sicer razdeljena med štiri vrste sodišč: civilna sodišča, kazenska sodišča, sodišča za pravne upravne postopke in socialna sodišča.

Temeljno sodišče med civilnimi sodišči je sodišče prve stopnje (*Juzgado de Primera Instancia*), ki obravnava civilne spore na prvi stopnji in postopke, ki niso izrecno dodeljeni drugemu sodišču. Sodišče prve stopnje je torej mogoče opisati kot splošno ali običajno sodišče.

Civilni oddelek zajema družinska sodišča (*Juzgados de Familia*), ki so sodišča prve stopnje. Kadar so na voljo družinska sodišča (na splošno v središčih z veliko prebivalci), so pristojna za obravnavo družinskopravnih sporov glede razveljavitve zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti in razveze zakonske zveze, razmerij med starši in otroki ter zaščite oseb z omejeno sposobnostjo. Kadar se zoper eno od strank pred sodiščem, ki obravnava nasilje nad ženskami (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*), začne kazenski postopek, je zadevno sodišče pristojno tudi v navedenem civilnem postopku. Civilni oddelek zajema tudi specializirana gospodarska sodišča (*Juzgados de lo Mercantil*) in sodišča za blagovno znamko EU (*Juzgados de Marca Comunitaria*).

Socialna sodišča (*Juzgados de lo Social*) so pristojna za obravnavo zadev, ki se nanašajo na delovno pravo. Med njimi so individualni spori med zaposlenimi in delodajalci glede pogodb o zaposlitvi, spori glede kolektivnih pogajanj, zahtevki iz naslova socialne varnosti in zahtevki zoper državo glede njenih odgovornosti na podlagi delovnega prava.

Kazenska sodišča so pristojna za obravnavo kazenskih zadev.

Posebnost španskega prava je, da je mogoče civilni postopek, ki izhaja iz kaznivih dejanj, združiti s kazenskimi postopkom. V takih primerih kazensko sodišče odloči o višini odškodnine, ki jo je treba plačati v zvezi s kaznivim dejanjem. Kadar oškodovanec ne vložil civilne tožbe, jo v njegovem imenu vložil javni tožilec, razen če se oškodovanec v kazenski zadevi izrecno odpove pravici do vložitve tožbe.

Nazadnje, pravdna upravna sodišča nadzorujejo zakonitost ukrepov javnih organov in obravnavajo finančne zahtevke zoper njih.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Glej odgovore v nadaljevanju.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

V Španiji ni razlike med različnimi sodišči prve stopnje glede višine zahtevkov ali resnosti zadeve, ki jo lahko obravnavajo, nobeno sodišče prve stopnje pa ne more obravnavati pritožb zoper odločitve drugih sodišč prve stopnje. Pritožbe v civilnih postopkih vedno obravnavajo deželna sodišča (*Audiencias Provinciales*).

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Španija je za pravosodne namene geografsko razdeljena v občine, okrožja, province in avtonomne skupnosti. Okrožje je teritorialna enota, ki jo sestavlja ena ali več sosednjih občin v isti provinci. To je najpomembnejša ozemeljska razdelitev, saj je to območje, na katerem je pristojno sodišče prve stopnje.

(Podrobnosti so na voljo na spletišču ministrstva za pravosodje na naslovu: mjusticia.gob.es.)

Ponekod, kjer je to potrebno zaradi velikega števila primerov, je ustanovljenih več sodišč iste vrste. Tako je trenutno v večini mest. Sodišča so zaporedno oštevilčena glede na datum ustanovitve.

Načeloma so vsa ta sodišča enako pristojna, delo pa si razdelijo v skladu z notranjimi vladnimi pravili o dodelitvi zadev. Vendar pa je v nekaterih primerih mogoče pravila o dodelitvi zadev uporabiti za dodelitev različnih vrst zadev različnim sodiščem v istem okrožju.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Če stranki ne skleneta dogovora ali če se ne uporabljajo obvezna pravila, velja osnovno pravilo, da je pristojno sodišče prve stopnje okrožja, v katerem ima toženec stalno prebivališče, če tega nima, pa okrožja, kjer ima dejansko prebivališče. Če toženec v Španiji nima niti stalnega niti dejanskega prebivališča, je pristojno sodišče prve stopnje okrožja, v katerem se toženec nahaja ali v katerem je imel zadnje dejansko prebivališče. Če se ne uporablja nobeno od teh meril, lahko tožnik vložil zahtevek pri sodišču prve stopnje okrožja, v katerem ima sam stalno prebivališče.

Za ta namen velja:

zahtevki zoper lastnike podjetij in izvajalce poslovne dejavnosti, vloženi v zvezi z njihovimi poslovnimi ali poklicnimi dejavnostmi, se lahko po izboru tožnika vložijo tudi v katerem koli od krajev, kjer ti opravljajo svojo dejavnost;

zahtevki zoper pravne osebe se lahko vložijo tudi v kraju, kjer so nastali okoliščine ali pravno razmerje, ki je predmet zahtevka, ali kjer ti učinkujejo, če ima pravna oseba tam podjetje ali zastopništvo.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Na podlagi trenutnega španskega postopkovnega sistema tožnik načeloma ne more izbirati krajevne pristojnosti. To je mogoče le v naslednjih primerih:

- pri stvarnih tožbah glede nepremičnega premoženja, ki zajemajo več nepremičnin ali eno nepremičnino v več okrožjih. V teh primerih lahko tožnik tožbo vložil v katerem koli pristojnem okrožju;

- pri tožbah, s katerimi se zahtevata predložitve in odobritev izkazov tistih, ki so odgovorni za upravljanje premoženja drugega, če kraj, kjer je treba predložiti izkaze, ni določen. V teh primerih lahko tožnik izbira med toženčevim stalnim prebivališčem in krajem, v katerem se premoženje upravlja;
- pri zapuščinskih sporih: tožnik lahko izbira med sodišči pokojnikovega zadnjega stalnega prebivališča v Španiji in sodišči, kjer je večina zapuščine;
- pri tožbah v zvezi z intelektualno lastnino: tožnik lahko izbira med naslednjimi kraji: kjer se je zgodila kršitev, kjer obstajajo dokazi *prima facie*, da se je kršitev zgodila, ali kjer so nezakonite kopije;
- pri zadevah v zvezi z neloyalno konkurenco, pri katerih toženec v Španiji nima podjetja, stalnega ali dejanskega prebivališča. V teh primerih lahko tožnik izbira med krajem, v katerem se je neloyalna konkurenca zgodila, in krajem, v katerem so nastale njene posledice;
- pri zahtevkah, ki se nanašajo le na varstvo in vzgojo mladoletnikov, ali prežिवninskih zahtevkih, ki jih en starš vložil zoper drugega v imenu mladoletnika, če imata navedena dejansko prebivališče v različnih sodnih okrožjih. V teh primerih lahko tožnik izbira med sodiščem, kjer ima stalno prebivališče toženec, in sodiščem, kjer ima dejansko prebivališče otrok;
- na splošno velja, da se lahko tožbe, ki se nanašajo na izvrševanje pravic posameznih potrošnikov ali uporabnikov, obravnavajo pred sodiščem, kjer ima stalno prebivališče potrošnik, uporabnik ali toženec; izbira potrošnik.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V naslednjih primerih veljajo obvezna pravila, na podlagi katerih se mora tožnik obrniti na sodišče, ki ni sodišče toženčevega stalnega prebivališča. V teh primerih stranke ne morejo izrecno ali tiho izbrati pristojnosti posameznega sodišča:

- pri stvarnih pravicah ali pravici do prejema najemnine iz nepremičnega premoženja ter zadevah, ki se nanašajo na etažno lastnino (*propiedad horizontal*): pristojno je sodišče okrožja, v katerem je nepremičnina;
- pri zapuščinskih zadevah: pristojnost se določi glede na pokojnikovo zadnje stalno prebivališče v Španiji ali kraj, kjer je večina zapuščine; izbira tožnik;
- pri zadevah, ki vključujejo pomoč osebam brez sposobnosti ali zastopanje takih oseb: obravnava jih sodišče kraja, v katerem zadevna oseba živi;
- pri varstvu temeljnih pravic pri civilnih sodiščih: te zadeve obravnava sodišče tožnikovega stalnega prebivališča, ali če ta nima stalnega prebivališča v Španiji, sodišče kraja, v katerem se je zgodilo dejanje, s katerim je bila kršena zadevna pravica;
- pri odškodninskih zahtevkih v zvezi z uporabo motornih vozil: pristojno je sodišče kraja, v katerem je nastala škoda;
- pri izpodbijanju sklepov družb: krajevna pristojnost se določi glede na registrirani sedež družbe;
- pri tožbah, s katerimi se zahteva ugotovitev, da nekateri splošni pogoji pogodbe niso del pogodbe ali da je posamezna določba neveljavna: pristojno je sodišče kraja tožnikovega stalnega prebivališča;
- pri ugotovitvenih tožbah za odpravo ali umik standardnih pogodbenih določb, če toženec v Španiji nima podjetja ali stalnega prebivališča: v teh primerih je pristojno sodišče kraja, v katerem je bila sklenjena standardna pogodba;
- pri tožbah za odpravo standardnih pogodbenih določb za varstvo kolektivnih ali skupnih interesov potrošnikov ali uporabnikov, kadar toženec v Španiji nima podjetja ali stalnega prebivališča: v teh primerih je pristojno sodišče kraja tožnikovega stalnega prebivališča;
- pri tožbah, s katerimi se od katere koli od naslednjih oseb zahteva izpolnjevanje njihovih obveznosti: zavarovalnica, oseba, ki je drugi prodala premično premoženje na obroke ali financirala nakup navedenega premoženja, ali oseba, ki je javno ponudila premično premoženje ali storitve, ki jih je druga oseba sprejela. V teh primerih je pristojno sodišče kraja stalnega prebivališča tožnika;
- pri tožbah tretjih oseb, s katerimi se izpodbija zaseg premoženja: pristojno je sodišče kraja stalnega prebivališča subjekta, ki je odredil zaseg;
- pri vlogah za prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitev ali razvezo zakonske zveze: pristojno je družinsko sodišče, če to ne obstaja, pa sodišče prve stopnje kraja, kjer imata zakonca skupno bivališče. Če ga nimata, je pristojno sodišče kraja zadnjega skupnega bivališča ali dejanskega prebivališča drugega zakonca. Če nič od navedenega ne obstaja, je pristojno sodišče posameznikovega stalnega prebivališča. Kadar se vloga vložil na podlagi vzajemnega dogovora, je pristojno sodišče kraja zadnjega skupnega bivališča ali stalnega prebivališča katerega koli od zakoncev;
- pri zahtevkih, ki se nanašajo le na varstvo in vzgojo mladoletnikov, ali prežिवninskih zahtevkih, ki jih en starš vložil zoper drugega v imenu mladoletnika: v teh primerih je pristojno sodišče kraja zadnjega skupnega bivališča staršev. Če starša živita v različnih sodnih okrožjih, lahko tožnik izbira med sodiščem toženčevega stalnega prebivališča in sodiščem otrokovega dejanskega prebivališča.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Splošno pravilo je, da je v Španiji krajevno pristojnost mogoče spremeniti; to pomeni, da lahko stranki izrecno ali tiho izbereta sodišče posameznega okrožja, če je zadevno sodišče stvarno pristojno.

Za zainteresirane strani ga izrecno izberejo, kadar sklenejo izrecni dogovor, v katerem je navedeno konkretno okrožje, na ozemlju katerega so sodišča, pri katerih bodo vlagale vloge.

Tiha izbira nastane v naslednjih primerih:

- v primeru tožnika zgolj na podlagi dejstva, da se obrne na sodišče posameznega okrožja in vložil zahtevek ali vlogo ali zahtevo, ki jo je treba vložiti pri sodišču, ki je zanj pristojno;
- v primeru toženca, kadar se udeleži naroka in nato opravi katero koli procesno dejanje, razen predložitve pravočasne in pravilne vloge, s katero izpodbija pristojnost sodišča.

Zaradi morebitnih sprememb stalnega prebivališča strank, kraja predmeta spora ali namena postopka, ki nastanejo po začetku postopka, se pristojnost ne spremeni, saj se ta določi glede na okoliščine, kot so potrjene ob začetku postopka (*Perpetuatio jurisdictionis*).

Vendar pa velja:

Izrecna izbira ni mogoča v pogodbah na podlagi standardnih obrazcev, pogodbah, pri katerih je splošne določbe opredelila ena od strank, ali potrošniških pogodbah oziroma pogodbah z uporabniki. V navedenih primerih pa je možna tiha izbira.

Izbira ni možna, kadar zakon določa obvezna pravila o krajevni pristojnosti.

Izbira ni možna v hitrih postopkih, postopkih glede plačilnih nalogov ali postopkih glede izterjave dolga.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Specializirana sodišča v Španiji zajemajo v nadaljevanju navedena sodišča.

Družinska sodišča, ki so sodišča prve stopnje. Kadar so družinska sodišča na voljo (običajno v središčih z veliko prebivalci), imajo izključno pristojnost nad družinskimi zadevami. Podrobneje, obravnavajo zadeve, ki se nanašajo na:

prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitev in razvezo zakonske zveze ter izvrševanje starševske odgovornosti nad mladoletniki.

Pravila o krajevni pristojnosti so enaka pravilom, ki se uporabljajo za sodišča prve stopnje, ki obravnavajo zadeve s področja družinskega prava, kadar v zadevnem okrožju ni specializiranega družinskega sodišča.

Socialna sodišča obravnavajo zahtevke s področja delovnega prava. Med njimi so individualni spori med zaposlenimi in delodajalci glede pogodb o zaposlitvi, spori glede kolektivnih pogajanj, zahtevki iz naslova socialne varnosti in zahtevki zoper državo glede njenih odgovornosti na podlagi delovnega prava.

Spolšno pravilo je, da je krajevno pristojno sodišče kraja, v katerem delavec zagotavlja svoje storitve ali v katerem ima toženec stalno prebivališče; izbira tožnik.

Gospodarska sodišča delujejo na ravni provinc in obravnavajo gospodarske spore.

Ta sodišča obravnavajo zadeve, ki se nanašajo na katero koli zadevo v zvezi z insolventnostjo, razen kadar se insolventnost nanaša na posameznika, ki ni podjetnik: v teh primerih so pristojna nespecializirana sodišča prve stopnje.

Obravnavajo tudi povezane zadeve, ki se nanašajo na naslednja vprašanja:

- civilne finančne zahtevke zoper premoženje insolventne osebe, razen zahtevkov v postopkih, ki se nanašajo na sposobnost, starševstvo, zakonsko zvezo ali mladoletnike;
- korporativne tožbe za kolektivno odpoved, spremembo ali prekinitve pogodb o zaposlitvi, kadar je delodajalec insolventna stranka, ali tožbe za prekinitve ali odpoved pogodb z višjim vodstvom;
- Vse izvršilne aličasne ukrepe zoper premoženje in ekonomske pravice insolventne stranke, ne glede na to, katero sodišče je izdalo odredbo;
- tožbe v zvezi s civilnopravno odgovornostjo zoper direktorje družbe, revizorje ali likvidacijske upravitelje zaradi škode ali izgube, ki jo je med postopkom v primeru insolventnosti utrpela insolventna stranka;
- zahtevki, ki se nanašajo na:
nelojalno konkurenco,
intelektualno lastnino in oglaševanje,
pravo družb in pravo, ki ureja zadrage,
domači ali mednarodni prevoz,
pomorsko pravo,
splošne pogoje pogodb,
uporabo arbitražnih pravil glede zgoraj navedenih vprašanj.

Pristojnost za začetek in obravnavo postopkov v primeru insolventnosti ima gospodarsko sodišče ozemlja, kjer je dolžnikovo središče glavnih interesov. Če ima dolžnik v Španiji tudi stalno prebivališče ter se kraj stalnega prebivališča in središča glavnih interesov razlikujeta, je za obravnavo zadeve pristojno tudi gospodarsko sodišče dolžnikovega stalnega prebivališča; izbira upnik, ki predloži vlogo.

Če je dolžnik pravna oseba, se domneva, da je središče njenih glavnih interesov tam, kjer ima registrirani sedež. Zato se morebitne spremembe registriranega sedeža v šestih mesecih pred vložitvijo vloge za začetek postopka v primeru insolventnosti ne upoštevajo.

Gospodarska sodišča v Alicanteju delujejo kot sodišča blagovnih znamk EU, kadar izvršujejo svojo izključno pristojnost za prvostopenjsko obravnavo katerega koli spora, ki jim je predložen na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 40/94 z dne 20. decembra 1993 o znamki Skupnosti ali Uredbe Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti.

Kadar sodišča blagovnih znamk izvršujejo svojo pristojnost v navedenih zadevah, so pristojna na celotnem državnem ozemlju.

Poleg teh specializiranih sodišč lahko splošni svet za pravosodje (*Consejo General del Poder Judicial*) na podlagi zakona odloči, da kjer je več sodišč iste vrste, ima eno ali več takih sodišč izključno pristojnost za obravnavo nekaterih kategorij zadev ali nadzor nad izvrševanjem na zadevnem področju prava. Ta pristojnost se je že izkoristila na več krajih, zlasti glede nesposobnosti in prisilne institucionalizacije zaradi duševne bolezni, kjer je bila pristojnost na splošno podeljena družinskim sodiščem.

Zadnja posodobitev: 06/06/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Francija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Francoski pravosodni sistem vključuje dve vrsti sodišč: upravna in redna sodišča.

Oboja delujejo na treh ravneh.

Tako se sodne odločbe, ki jih izdajo splošno pristojna upravna sodišča in različna specializirana upravna sodišča, izpodbijajo pred pritožbenimi upravnimi sodišči. Na koncu lahko njihove sodbe preizkusi državni svet.

Sodne odločbe na prvi stopnji izdajajo splošno pristojna okrožna sodišča in različna druga sodišča, katerih pristojnosti določi zakonodajalec. Te odločbe se lahko izpodbijajo pred pritožbenimi sodišči, ki imajo različne oddelke (za civilne, socialne, gospodarske in kazenske zadeve). Zoper sodbe, ki jih izdajo ta sodišča, je mogoče vložiti pritožbo pri kasacijskem sodišču (ki ima prav tako več oddelkov za različne zadeve, kot so bile navedene za pritožbena sodišča).

Razdelitev sodišč je naslednja:

Upravna sodišča:

državni svet (1)

pritožbena upravna sodišča (8)

upravna sodišča (42)

Redna sodišča:

kasacijsko sodišče (1)

pritožbena sodišča (36)

višje pritožbeno sodišče (1)

okrožna sodišča (164) (od teh jih je 16 pristojnih za gospodarske zadeve)

sodišča prve stopnje (4) (od teh sta dve pristojni za gospodarske zadeve)

sodišča za mladoletnike (155)

socialna sodišča (114)

okrajna sodišča (307)

delovna sodišča (210)

sodišča za delovnopravne spore (6)

gospodarska sodišča (134)

Specializirana redna sodišča so:

okrajno sodišče, ki odloča v najbolj običajnih sporih. Praviloma odloča o vseh zahtevkih, katerih vrednost znaša do 10 000 EUR. Pristojno je tudi za odločanje v nekaterih posebnih sporih (neplačane najemnine, rubež osebnega dohodka, volitve poklicnih predstavnikov, posojilo na področju prava varstva potrošnikov);

gospodarsko sodišče je pristojno za spore med trgovci, med kreditnimi institucijami ali med tema vrstama subjektov, za spore v zvezi z gospodarskimi družbami in v zvezi z gospodarskimi posli med katerimi koli osebami ter v zvezi s finančnimi težavami podjetij (likvidacija in prisilna poravnava itd.); sodišče za kmetijska zemljišča je pristojno za odločanje v sporih med zakupodajalci in zakupojemalci kmetijskih zemljišč (zakup, delni zakup itd.); delovno sodišče obravnava vse spore med delavci in delodajalci v okviru individualnih zasebnopravnih pogodb o zaposlitvi;

socialno sodišče je do datuma, določenega z odlokom, in najpozneje do 1. januarja 2019 pristojno za spore na podlagi zakonodaje in predpisov o socialni varnosti in kmetijskem vzajemnem zavarovanju; od datuma, določenega z odlokom, in najpozneje od 1. januarja 2019 bodo za te spore pristojna posebej določena okrožna sodišča;

sodišče za spore o nezmožnosti je do datuma, določenega z odlokom, in najpozneje do 1. januarja 2019 pristojno za spore v zvezi z invalidnostjo ali stopnjo invalidnosti, trajno nezmožnostjo za delo in nesposobnostjo za delo; od datuma, določenega z odlokom, in najpozneje od 1. januarja 2019 bodo za te spore pristojna posebej določena okrožna sodišča;

sodišče za vojaške pokojnine obravnava spore v zvezi z vojaškimi pokojninami.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Porazdelitev pristojnosti med okrožna sodišča, okrajna sodišča ter sodišča za spore majhne vrednosti in lažja kazniva dejanja je bila pojasnjena zgoraj, pri čemer je treba opozoriti, da je, če pristojnost ni izrecno dodeljena drugim sodiščem, splošno pristojno okrožno sodišče.

Okrajna sodišča so pristojna za odločanje v sporih do vrednosti 10 000 EUR in brez omejitve vrednosti spora v nekaterih zadevah, kot so pravo varstva potrošnikov, skrbništvo polnoletnih oseb in stanovanjski najem.

Okrožna sodišča so pristojna za vse druge civilne spore, ki ne spadajo v pristojnost drugih sodišč, zlasti v družinskopravnih zadevah.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Praviloma je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca. Namen tega pravila je zaščititi toženca, ki se domnevno lažje brani pred sodiščem, ki je najbližje kraju njegovega stalnega prebivališča.

Če je toženec fizična oseba, je to sodišče v kraju njegovega stalnega ali običajnega prebivališča. Pri pravni osebi (družbi, združenju) je to kraj, v katerem ima sedež, na splošno kraj njenega glavnega sedeža. Lahko se zgodi, da se znani glavni kraj poslovanja razlikuje od glavnega sedeža, in v tem primeru se je mogoče obrniti na sodišče v kraju, kjer je glavni kraj poslovanja. Pri velikih družbah, ki imajo več podružnic, se je mogoče obrniti na sodišče v kraju ene od podružnic.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V pogodbenih zadevah: tožnik lahko tožbo vloži bodisi v kraju stalnega prebivališča toženca bodisi, odvisno od narave pogodbe, v kraju dobave blaga ali opravljanja storitve.

V zadevah deliktne odgovornosti ali v civilnih zahtevkih v okviru kazenskega postopka: tožba se lahko vloži pri sodišču v kraju stalnega prebivališča toženca ali pri sodišču v kraju povzročitve škode ali nastanka škodnega dogodka.

V nepremičninskih zadevah: tožnik lahko tožbo vloži pri sodišču v kraju, kjer je nepremičnina.

V preživninskih zadevah in zadevah v zvezi s prispevki k stroškom zakonske zveze: tožnik lahko izbira med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca in sodiščem v kraju stalnega prebivališča preživninskega upravičenca, torej sodiščem v kraju stalnega prebivališča tožnika.

V potrošniških sporih: potrošnik lahko izbere sodišče v kraju, kjer je imel stalno prebivališče v času sklenitve pogodbe ali nastanka škodnega dogodka.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V sporih v zvezi s preživnino ali izravnalnim nadomestilom: pristojno je sodišče v kraju stalnega prebivališča zakonca, ki je preživninski upravičenec, ali starša, ki ima primarno roditeljsko pravico v zvezi z otroki, tudi polnoletnimi.

V zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze: pristojno je sodišče v kraju stalnega prebivališča družine. Če zakonca živita ločeno, je pristojno sodišče v kraju, kjer prebivajo otroci. Če zakonca nimata otrok, je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca.

V zapuščinskih zadevah: pristojno je sodišče v kraju zadnjega stalnega prebivališča pokojnika.

V nepremičninskih zadevah: pristojno je sodišče v kraju, kjer je nepremičnina.

V zadevah v zvezi z najemi: pristojno je sodišče v kraju nepremičnine.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Vsa specializirana sodišča imajo izključno pristojnost, sodišče pa se mora izreči za nepristojno po uradni dolžnosti. Edina možnost, da se postopek začne pri sodišču, ki običajno ne bi bilo pristojno, je pri izbiranju med okrožnim sodiščem in okrajnim sodiščem v zadevah, v katerih nimata izključne pristojnosti.

Praviloma je vsaka pogodbeni klavzula, ki odstopa od pravil o krajevni in stvarni pristojnosti, nična, razen pri pogodbah, sklenjenih med trgovci, če je ta klavzula opredeljena zelo jasno.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Gospodarsko sodišče: praviloma je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca. V zadevah v zvezi z odškodninsko odgovornostjo je pristojno sodišče v kraju nastanka škodnega dogodka ali v kraju, kjer je škoda nastala.

Sodišče za kmetijska zemljišča: pristojno je sodišče v kraju, kjer je nepremičnina.

Delovno sodišče: delavec lahko začne postopek pri delovnem sodišču v kraju poslovne enote, v kateri opravlja delo, kraju sklenitve pogodbe ali kraju glavnega sedeža podjetja, ki ga zaposluje. Kadar delo poteka zunaj poslovne enote, se je treba obrniti na delovno sodišče v kraju stalnega prebivališča delavca.

Socialno sodišče (do datuma, določenega z odlokom, ali najpozneje do 1. januarja 2019): praviloma je pristojno sodišče, na območju katerega je stalno prebivališče upravičenca ali sedež zadevnega delodajalca oziroma sedež tožene organizacije v primeru spora med organizacijami s sedežem v različnih jurisdikcijah.

Sorodne povezave

[Spletišče ministrstva za pravosodje](#)

[Spletišče Legifrance](#)

Zadnja posodobitev: 23/07/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Hrvaška

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Vloga se v obravnavo predloži stvarno ali krajevno pristojnemu sodišču, v primeru posebnega spora pa specializiranemu sodišču. Samo Zagreb (*Grad Zagreb*) ima občinsko civilno sodišče (*Općinski građanski sud*) in občinsko delovno sodišče (*Općinski radni sud*) kot specializirani sodišči za tovrstne zadeve, drugod pa imajo pristojnost načeloma občinska sodišča (*Općinski sudovi*).

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Pravila o tem, katero sodišče je pristojno, vsebuje zakon o civilnem postopku.

Natančneje, vloga se vložijo pri krajevno pristojnem sodišču, ki je na splošno pristojno za toženca, tj. pri splošno krajevno pristojnem sodišču glede na začasno ali stalno prebivališče toženca oziroma njegov registrirani sedež, če je toženec pravna oseba. Če gre za spor zoper državo, mesto Zagreb, kraje ali občine, se splošno krajevno pristojno sodišče določi glede na kraj organa zastopstva tožene stranke.

Vendar pa za spore zoper Republiko Hrvaško velja, da se splošno krajevno pristojno sodišče določi glede na kraj na Hrvaškem, v katerem ima tožnik stalno prebivališče ali registrirani sedež. Če tega na Hrvaškem nima, je za spore zoper Republiko Hrvaško splošno krajevno pristojno sodišče, ki je pristojno na območju hrvaškega parlamenta (*Hrvatski Sabor*).

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Razlikuje se med nižjimi in višjimi sodišči. Občinska sodišča (*Općinski sudovi*) in gospodarska sodišča (*Trgovački sudovi*) so sodišča prve stopnje, županijska sodišča (*Županijski sudovi*) in višje gospodarsko sodišče Republike Hrvaške (*Visoki trgovački sud RH*) pa so pritožbena sodišča. Natančneje, županijska sodišča odločajo o pritožbah zoper odločbe občinskih sodišč, višje gospodarsko sodišče Republike Hrvaške pa odloča o pritožbah zoper odločbe gospodarskih sodišč.

Županijska sodišča in višje gospodarsko sodišče Republike Hrvaške so lahko sodišča prve stopnje le v primerih, ki so kot taki posebej določeni, pritožbe zoper njihove odločbe pa se vložijo pri vrhovnem sodišču Republike Hrvaške (*Vrhovni sud RH*).

Višja sodišča so torej pristojna za obravnavo tožb le v izjemnih primerih, kadar nižja sodišča razglasijo, da niso pristojna, in zadevo predložijo v nadaljnjo obravnavo.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Odločitev o tem, katero sodišče je pristojno za posamezni primer, je odvisna od različnih okoliščin, vendar je pristojno sodišče praviloma tisto, ki je splošno krajevno pristojno za toženca.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Osnovo pravilo krajevne pristojnosti je stalno ali začasno prebivališče toženca ali registrirani sedež toženca, če je ta pravna oseba.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Izjeme od osnovnega pravila splošne krajevne pristojnosti so določene v zakonu o civilnem postopku (v členih 50–66), kjer so navedeni primeri posebne krajevne pristojnosti, ki se uporabljajo za sospornike, spore glede zakonitega preživljanja, odškodninske spore, spore v zvezi s pravnim varstvom na podlagi jamstva proizvajalca, spore med zakoncema, spore glede ugotovitve ali zavrnitve očetovstva ali materinstva, spore glede nepremičnega premoženja in motenja posesti, spore glede zrakoplovov in plovil, določitev pristojnosti za osebe, za katere v Republiki Hrvaški ni mogoče določiti splošne krajevne pristojnosti, določitev pristojnosti glede na kraj podružnice pravne osebe, pristojnost glede na kraj zastopništva tuje osebe v Republiki Hrvaški, pristojnost v sporih, ki izhajajo iz razmerij z organizacijskimi enotami oboroženih sil Republike Hrvaške, pristojnost v sporih, ki izhajajo iz razmerij na področju dednega prava, pristojnost v sporih v okviru izvršilnih in stečajnih postopkov, pristojnost glede na kraj plačila, pristojnost v delovnih sporih ter vzajemna pristojnost za tožbe zoper tuje državljanke.

V navedenih primerih lahko tožnik vedno izbere drugo sodišče, ne tistega, ki se določi na podlagi splošnega pravila glede na kraj, v katerem prebiva toženec, pri čemer se ta drugačna izbira od njega ne zahteva.

Nazadnje, stranke se lahko v skladu s členom 70 zakona o civilnem postopku dogovorijo o krajevni pristojnosti drugega stvarno pristojnega sodišča, vendar le, če ne gre za sodišče z izključno pristojnostjo.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Glede na to, ali gre za civilno ali gospodarsko zadevo, je mogoče vlogo vložiti pri občinskem sodišču (*Općinski sud*) ali gospodarskem sodišču (*Trgovački sud*) , v Zagrebu pa jo je v primeru delovnega spora mogoče vložiti tudi pri občinskem delovnem sodišču (*Općinski radni sud*).

Zadnja posodobitev: 26/09/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Pristojnost - Italija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Nekateri civilnopravni spori se lahko predložijo specializiranim sodiščem. Spore v kmetijskih zadevah obravnavajo posebni oddelki rednih sodišč, spore v poslovnih in podjetniških zadevah pa obravnava gospodarsko sodišče (*tribunale delle imprese*). Druga specializirana sodišča so sodišča za mladoletnike in sodišča za zadeve glede javnih vod. V vseh drugih primerih civilne tožbe obravnavajo redna sodišča, ki pa lahko uporabijo posebne postopke, na primer v delovnih in najemnih sporih.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Pristojno sodišče se določi na podlagi pravil o krajevni pristojnosti („redno sodišče za fizične osebe“ (*foro generale delle persone fisiche*) je sodišče v kraju običajnega prebivališča toženca), na podlagi vrednosti zahtevka (zahtevkov bo obravnaval bodisi mirovni sodnik (*giudice di pace*) bodisi splošno sodišče (*tribunale*)) ali na podlagi predmeta spora – nekatere zadeve bodo ne glede na njihovo vrednost obravnavala določena sodišča (na primer, vloge za razveljavitev zakonske zveze bo obravnavalo splošno sodišče, ki odloča v senatu).

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Med sodišči ni hierarhije: so samo sodišča z različnimi pristojnostmi. Na prvi stopnji bo zadevo glede na vrednost zahtevka obravnaval mirovni sodnik ali splošno sodišče. Na splošnem sodišču v zadevah odloča bodisi sodnik posameznik bodisi senat, odvisno od zadeve. Pritožbe zoper sodbe, izdane na prvi stopnji, običajno obravnavajo pritožbena sodišča (*corti d'appello*). V nekaterih primerih je treba postopek začeti pri pritožbenem sodišču (zadeve, v katerih ima pritožbeno sodišče „funkcionalno“ pristojnost (*competenza funzionale*), na primer pri vlogah za razglasitev ničnosti arbitražne odločbe). Praviloma bo zadevo obravnavalo sodišče prve stopnje v kraju običajnega prebivališča toženca.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Da bi ugotovili, katero sodišče prve stopnje je krajevno pristojno, morate preveriti kraj običajnega ali stalnega prebivališča toženca, ki je, kot je bilo navedeno, „redno sodišče za fizične osebe“, ali opredeliti sodišče v drugem kraju, kadar lahko imajo sodišča alternativno pristojnost v posebnih zadevah, kot jo ima na primer za spore glede pogodbenih obveznosti sodišče v kraju, kjer je obveznost nastala.

V nekaterih sporih odločajo posebna sodišča z izključno pristojnostjo. Pristojno sodišče v potrošniških zadevah je sodišče v kraju običajnega ali stalnega prebivališča potrošnika, v zadevah glede stvarnih pravic in prisilnih izselitev ali rubežev pa sodišče v kraju, kjer je nepremičnina.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Pristojno sodišče za fizične osebe je običajno sodišče v kraju toženčevega običajnega prebivališča (*residenza*), stalnega prebivališča (*domicilio*) ali, če sta obe neznani, začasnega bivališča (*dimora*). Če toženec nima običajnega ali stalnega prebivališča ali začasnega bivališča v Italiji ali če kraj začasnega bivališča ni znan, je pristojno sodišče v kraju običajnega prebivališča tožnika.

Pristojno sodišče za pravne osebe je sodišče v kraju, kjer imajo osebe sedež ali (po tožnikovi izbiri) podružnico in zastopnika, pooblaščenega za delovanje v njihovem imenu. Partnerstva, ki niso pravne osebe, združenja in odbori imajo svoj sedež v kraju, kjer običajno opravljajo svoje dejavnosti.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Izjeme od pravila rednega sodišča so sodišča z izključno pristojnostjo, na primer v potrošniških zadevah, v katerih je pristojno sodišče v kraju običajnega prebivališča potrošnika.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V nekaterih primerih je mogoče izbirati med več rednimi sodišči. Na primer, tožnik se lahko odloči, da bo zadevo namesto rednemu sodišču za fizične ali pravne osebe predložil drugemu rednemu sodišču, ki je predvideno kot možnost v zadevah v zvezi s pravicami zoper določene osebe (*diritti di obbligazione*): v takih primerih se lahko tožnik odloči za redno sodišče za fizične ali pravne osebe ali zadevo predloži sodišču v kraju, kjer je obveznost nastala (dogodek, ki je podlaga za to, je lahko pogodbeni ali nepogodbeni), ali sodišču v kraju, kjer je treba obveznost izpolniti (člen 20 zakonika o civilnem postopku).

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

To je treba storiti, kadar ima določeno sodišče izključno pristojnost. En primer je sodišče v kraju, kjer je nepremičnina, v zadevah glede prisilne izselitve ali sporov glede stvarnih pravic; drug primer pa so potrošniški spori, v katerih je pristojno sodišče v kraju običajnega prebivališča potrošnika.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranki se lahko dogovorita o predložitvi zadeve drugemu sodišču, razen če je predpisana izključna pristojnost (na primer krajevna pristojnost v zadevah v zvezi z nepremičninami) (člen 20 zakonika o civilnem postopku).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Glede na vrsto spora bodo pristojna redna sodišča, ki obravnavajo zadeve glede osebnih pravic, ali specializirana sodišča, ki obravnavajo legitimne interese v poslih z javnimi organi ali drugih posebnih zadevah (npr. upravno sodišče, računsko sodišče ali davčno sodišče).

V okviru rednih sodišč bo od predmeta spora odvisno, ali bo zadevo obravnaval specializirani oddelek ali sodnik. Na primer, spore v zvezi z gospodarskimi družbami obravnava gospodarsko sodišče.

Sorodne povezave

[http://www.giustizia.it/](http://www.giustizia.it)

Sorodne priloge

Zakonik o civilnem postopku, členi 1–30a (125 Kb) [it](#)

Zadnja posodobitev: 30/07/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Ciper

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Redna civilna sodišča (v ciprskem pravnem sistemu imenovana okrožna sodišča) so pristojna za obravnavo večine civilnih zadev.

Vendar morate v primeru posebnega sodnega spora zadevo predložiti specializiranemu sodišču, ki je pristojno za obravnavo take zadeve.

Na primer, družinske spore (npr. razveza zakonske zveze, preživnina, starševska odgovornost, komuniciranje z mladoletnimi otroki, premoženjskopравни spori itd.) obravnavajo **družinska sodišča** Republike Ciper.

V primeru delovnega spora (razmerja med delodajalcem in delojemalcem, na primer nezakonita odpustitev, presežna delovna sila itd.) boste morali zadevo predložiti **delovnemu sodišču** v okrožju, kjer je spor nastal, ali, če tega ni, v okrožju, kjer ima tožnik običajno ali stalno prebivališče. Vendar so za zadeve, v katerih se zahteva odškodnina, ki presega znesek plač dveh (2) let, pristojna redna civilna sodišča (okrožna sodišča), tako da morate v takih primerih zadevo predložiti tem sodiščem.

Kar zadeva spore v zvezi z najemom nepremičnine (npr. višja najemnina, prisilna izselitev itd.), morate zadevo predložiti **sodišču za nadzor nad najemninami** v okrožju, kjer je nepremičnina.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Glej odgovor na vprašanje 2.2 v nadaljevanju.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

V ciprskem pravnem sistemu ni razlike med rednimi civilnimi sodišči prve stopnje. Vendar obstaja razlikovanje med okrožnimi sodniki v zvezi z njihovim položajem (predsedujoči sodnik okrožnega sodišča, višji sodnik okrožnega sodišča, sodnik okrožnega sodišča), od katerega je odvisna njihova pristojnost za obravnavo določenih zadev.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Okrožno sodišče (redno civilno sodišče) je pristojno za odločanje o kakršnem koli sporu, če:

je podlaga za spor v celoti ali delno nastala v mejah okrožja, za katero je bilo sodišče ustanovljeno;

je toženec ali kateri koli od tožencev ob vložitvi tožbe živel ali delal v okrožju, za katero je bilo sodišče ustanovljeno;

so vse stranke v zadevi ciprski državljani in je podlaga za tožbo v celoti ali delno nastala v suverenih conah ali toženec (ali kateri koli od tožencev) živi ali dela v teh conah;

je podlaga za tožbo v celoti ali delno nastala na ozemlju suverene cone zaradi uporabe motornega vozila s strani osebe, ki je bila ali bi morala biti zavarovana na podlagi člena 3 zakona o zavarovanju avtomobilske odgovornosti;

je podlaga za tožbo v celoti ali delno nastala na ozemlju suverene cone zaradi nezgode ali poklicne bolezni delavca, do katere je prišlo med njegovo zaposlitvijo in ki vključuje odgovornost delodajalca, za katero je bil ali bi moral biti zavarovan na podlagi člena 4 zakona o zavarovanju avtomobilske odgovornosti;

se tožba nanaša na razdelitev ali prodajo nepremičnine ali katero koli drugo vprašanje v zvezi z nepremičnino, ki leži v mejah okrožja, za katero je bilo sodišče ustanovljeno.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Če se tožba nanaša na dobrodelno ustanovo ali kakršen koli patent ali blagovno znamko, za katero je na podlagi člena 7 ali določb zakona št. 29/1983 pristojno okrožno sodišče, se vložijo pri katerem koli okrožnem sodišču.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Kadar v zadevah iz odstavka 2.2.1 zgoraj že obstaja alternativna krajevna pristojnost ali v zadevah iz odstavka 2.2.2.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V primeru izključne pristojnosti, ki velja za nepremičnine (glej zadnjo točko pri odgovoru na vprašanje 2.2.1 zgoraj).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Ne.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Postopek običajno začne pooblaščen odvetnik, ki ve, na katero sodišče se je treba obrniti. Če nimate pravnega zastopnika, se lahko za ustrezne informacije obrnete na sodno tajništvo vrhovnega sodišča.

Vrhovno sodišče Cipra

Charalambou Mouskou,

1404 Nikozija, Ciper

Telefon: +35 722865741

Telefaks: +35 722304500

e-naslov: chief.reg@sc.judicial.gov.cy

Zadnja posodobitev: 13/05/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To

jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Pristojnost - Latvija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Z zakonom o civilnem postopku je zagotovljeno, da ima vsaka fizična in pravna oseba pravico do sodnega varstva državljanjskih pravic, če so njene pravice kršene ali se izpodbijajo, in do sodnega varstva interesov, zaščiteneh z zakonom. Praviloma vse civilne spore obravnavajo sodišča v rednih sodnih postopkih. Izjemoma in le kadar je to določeno z zakonodajo, se lahko civilni spori rešujejo v izvensodnih postopkih. Kadar je to določeno z zakonodajo, sodišče obravnava tudi zahtevke, ki jih vložijo fizične in pravne osebe in ki po svoji naravi niso civilni spori. Vendar o dodelitvi spora vedno odloči sodišče ali sodnik. Če sodišče ali sodnik ugotovi, da spor ne spada v pristojnost sodišča, se v sklepu v zvezi s tem navede organ, pristojen za odločanje v sporu.

V Latviji ni specializiranih sodišč, ki bi obravnavala posamezne kategorije civilnih zadev. Vendar za običajna pravila o pristojnosti veljajo nekatere izjeme, s katerimi je določena raven sodišča, ki naj bi zadevo obravnavalo na prvi stopnji.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Civilne zadeve vsebinsko obravnava krajevno pristojno sodišče prve stopnje; nekatere zadeve, določene v zakonodaji, mora obravnavati regionalno sodišče.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Višje sodišče lahko zadevo vsebinsko prouči šele po tem, ko jo je obravnavalo nižje sodišče. Sodišče prve stopnje za civilne zadeve je okrožno ali mestno sodišče (*rajona (pilsētas) tiesa*) ali regionalno sodišče (*apgabaltiesa*), ki je pristojno za zadevo. V civilnih postopkih zadeve vsebinsko obravnava sodišče, ki je pristojno za vrsto in predmet zadeve in kraj spora.

Če zadeva spada v pristojnost sodišča, jo praviloma obravnava okrožno ali mestno sodišče, vendar so z zakonodajo določene nekatere zadeve, ki jih obravnava regionalno sodišče. Regionalno sodišče na prvi stopnji obravnava naslednje zadeve:

spore glede premoženjskih pravic na nepremičnem premoženju, razen v zvezi z delitvijo premoženja zakoncev;

zadeve v zvezi z varstvom patentnih pravic, blagovnih znamk in označb geografskega porekla;

zadeve v zvezi s plačilno nesposobnostjo in likvidacijo kreditnih institucij.

Če ena zadeva vključuje več zahtevkov in je za nekatere od njih pristojno okrožno ali mestno sodišče, za druge pa regionalno sodišče, ali če je bil pri okrožnem ali mestnem sodišču vložena nasprotni zahtevek, ki spada v pristojnost regionalnega sodišča, zadevo obravnava regionalno sodišče.

Za civilne zadeve, ki vključujejo uradno tajnost, je kot sodišče prve stopnje pristojno regionalno sodišče v Rigi (*Rīgas apgabaltiesa*).

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Civilne zadeve se za obravnavo na prvi stopnji dodelijo sodiščem na različnih ravneh na podlagi predmeta zadeve: zadeve se razvrstijo glede na kategorijo in naravo zahtevka. Vendar imajo nato sodišča na isti ravni vsako svojo krajevno pristojnost.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Splošna pravila o krajevni pristojnosti določajo, da se tožba zoper fizično osebo vložijo pri sodišču v kraju, kjer ima ta oseba prijavljeno stalno prebivališče (člen 26 zakona o civilnem postopku). Tožba zoper pravno osebo se vložijo pri sodišču v kraju, kjer ima pravna oseba sedež. Ustrezno sodišče prve stopnje je torej odvisno od predmeta zadeve in pravil o krajevni pristojnosti.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

V zakonu o civilnem postopku so določene tudi izjeme od pravil o krajevni pristojnosti v civilnih zadevah, pri čemer se lahko tožnik odloči, da bo tožbo vložil v skladu s splošnimi določbami o krajevni pristojnosti, tj. pri sodišču v kraju, kjer ima toženec prijavljeno stalno prebivališče ali sedež, ali da bo tožbo vložil pri drugem sodišču prve stopnje na isti ravni, ki je v zakonodaji določeno kot nadomestno sodišče.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Tožba zoper toženca, ki nima prijavljenega stalnega prebivališča, se vložijo pri sodišču v kraju, kjer ima toženec dejansko prebivališče.

Če njegovo dejansko prebivališče ni znano ali če to ni v Latviji, se tožba vložijo pri sodišču v kraju, kjer ima toženec nepremično premoženje, ali v kraju, kjer je njegovo zadnje prebivališče.

V nekaterih primerih, opredeljenih v zakonodaji, ima tožnik nekatere pravice glede izbire, ali bo tožbo vložil bodisi pri sodišču, ki se določi glede na kraj, kjer ima toženec prijavljeno stalno prebivališče ali sedež, bodisi pri drugem sodišču.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Pravila v zvezi z izbiro pristojnosti, ki je na voljo tožniku, so določena v členu 28 zakona o civilnem postopku, ki vključuje podroben seznam vrst zadev in nadomestnih sodišč, pri katerih se lahko vložijo tožbe.

Tožba v zvezi z dejavnostmi hčerinske družbe ali predstavnitva pravne osebe se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju, kjer ima hčerinska družba ali predstavnitvo sedež.

Tožba v zvezi z izterjavo preživnine za otroke ali starše ali določitvijo očetovstva se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju, kjer ima tožnik prijavljeno stalno prebivališče.

Tožba zaradi povzročitve telesne poškodbe (členi 2347 do 2353 civilnega zakonika), posledica katere je invalidnost, druga okvara zdravja ali smrt zadevne osebe, se lahko vložijo tudi v kraju, kjer ima tožnik prijavljeno stalno prebivališče ali kjer je bila poškodba povzročena.

Tožba v zvezi s škodo, nastalo na premoženju fizične ali pravne osebe, se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju, kjer je bila škoda povzročena.

Tožba v zvezi z vračilom premoženja ali odškodnino v vrednosti takšnega premoženja se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju, kjer ima tožnik prijavljeno stalno prebivališče.

Pomorski zahtevki se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju, kjer je bilo zaseženo plovilo toženca.

Tožba zoper več tožencev, ki bledavajo ali imajo sedež v različnih krajih, se lahko vložijo pri sodišču v kraju, kjer ima stalno prebivališče ali sedež eden od tožencev.

Tožba v zvezi z razvezo ali razveljavitvijo zakonske zveze se lahko vložijo pri sodišču v kraju, kjer ima tožnik prijavljeno stalno prebivališče, če: s tožnikom živijo mladoletniki;

je zakonska zveza, ki naj bi bila razvezana ali razveljavljena, sklenjena z osebo, ki prestaja zaporno kazen;

je zakonska zveza, ki naj bi bila razvezana ali razveljavljena, sklenjena z osebo, katere kraj prebivališča ni znan ali ki živi v tujini.

Tožba, ki izhaja iz delovnega razmerja, se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju, kjer ima tožnik prijavljeno stalno prebivališče ali kjer opravlja delo.

Če tožnik v zgoraj navedenih zadevah nima prijavljenega stalnega prebivališča, se lahko tožba vložijo pri sodišču v kraju, kjer ima tožnik dejansko prebivališče.

V civilnih zadevah je predvidena tudi izključna pristojnost, ki prevlada ne samo nad splošno krajevno pristojnostjo, ampak tudi nad vsemi drugimi oblikami krajevne pristojnosti. Pristojnost se glede na vrsto tožbe določijo v naslednjih primerih.

Tožbo v zvezi z lastninskimi pravicami ali drugimi premoženjskimi pravicami na nepremičnem premoženju ali delih takega premoženja ali tožbo v zvezi z vpisom takih pravic v zemljiško knjigo ali izbrisom takih pravic iz zemljiške knjige in izključitvijo nepremičnine iz popisa nepremičnin je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer je nepremičnina.

Če je tožba vložena zoper pokojnikovo zapuščino in ni znanih dedičev, ki so bili potrjeni ali so sprejeli dedovanje, je pristojno sodišče v kraju, kjer je imel pokojnik prijavljeno ali dejansko prebivališče. Če pa njegovo prijavljeno ali dejansko prebivališče ni v Latviji ali ni znano, je pristojno sodišče v kraju, kjer je premoženje ali del premoženja iz zapuščine.

Izključna pristojnost je lahko določena tudi v drugih zakonodajnih aktih.

Spodnje določbe se uporabljajo tudi v zadevah, ki se obravnavajo v posebnih sodnih postopkih.

Vlogo za odobritev posvojitve je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima posvojitelj prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče; zahtevek za razveljavitev posvojitve je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima vložnik prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče.

Vlogo za odobritev posvojitve, ki jo vložijo tuji državljani ali oseba, ki živi v tujini, je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima posvojenec prijavljeno stalno prebivališče, če pa je posvojenec v zunajdružinski oskrbi, je treba vlogo vložiti pri sodišču v kraju, kjer se zagotavlja zunajdružinska oskrba (člen 259(2) zakona o civilnem postopku).

Zahtevek za omejitev poslovne sposobnosti osebe zaradi duševne ali druge bolezni je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima ta oseba prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče; če je bila oseba hospitalizirana, je treba zahtevek vložiti pri sodišču v kraju, kjer je zdravstvena ustanova (člen 264 zakona o civilnem postopku).

Zahtevek za omejitev poslovne sposobnosti osebe in določitev skrbništva nad njo zaradi njenega nemoralnega ali razsipnega življenja ali zlorabe alkohola ali drugih opojnih snovi je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima ta oseba prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče (člen 271 zakona o civilnem postopku).

O zadevah v zvezi z upravljanjem premoženja odsotne ali pogrešane osebe mora odločati sodišče v kraju, kjer je imela ta oseba zadnje stalno prebivališče (člen 278 zakona o civilnem postopku).

Predlog za razglasitev pogrešane osebe za mrtvo je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer je imela ta oseba zadnje stalno prebivališče (člen 282 zakona o civilnem postopku).

Zahtevek za ugotovitev pravnih dejstev je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima vložnik prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče (člen 290 zakona o civilnem postopku).

Zahtevek za razveljavitev pravic v zvezi z nepremičnim premoženjem je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer je nepremičnina; zahtevek za razveljavitev katere koli druge pravice je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer ima vložnik prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče; v primeru pravne osebe pa pri sodišču v kraju, kjer ima pravna oseba sedež, razen če je z zakonom določeno drugače (člen 294(2) zakona o civilnem postopku).

Zahtevek za preklic izgubljenega, ukradenega ali uničenega dokumenta in obnovitev pravic, povezanih z njim, je treba vložiti pri sodišču v kraju plačila, navedenem na dokumentu, ali če kraj plačila ni znan, pri sodišču v kraju, kjer ima dolжник prijavljeno stalno prebivališče, ali če tega ni, v kraju, kjer ima

dejansko prebivališče, v primeru pravne osebe pa pri sodišču v kraju, kjer ima pravna oseba sedež; če kraj, kjer ima dolžnik dejansko prebivališče ali sedež, tudi ni znan, je treba zahtevek vložiti pri sodišču v kraju, kjer je bil dokument izdan (člen 299 zakona o civilnem postopku).

Vlogo za odkup nepremičnine je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer je nepremičnina (člen 336 zakona o civilnem postopku).

O predlogu za ukrepe za zavarovanje terjatve mora odločati sodišče v kraju, kjer ima dolžnik sedež (člen 341.1 zakona o civilnem postopku).

O zadevi v zvezi s plačilno nesposobnostjo pravne osebe mora odločati sodišče v kraju, kjer ima dolžnik sedež. Za uvedbo postopka v primeru plačilne nesposobnosti na podlagi člena 3(1) Uredbe Sveta (ES) št. [1346/2000](#) je pristojno sodišče v kraju, kjer je središče dolžnikovih glavnih interesov. Če pa je postopek v primeru plačilne nesposobnosti uveden na podlagi člena 3(2) navedene uredbe, o zadevi odloča sodišče v kraju, kjer ima dolžnik „poslovalnico“ v smislu člena 2(h) Uredbe (člen 363.1 zakona o civilnem postopku).

O zadevi v zvezi s plačilno nesposobnostjo fizične osebe mora odločati sodišče v kraju, kjer ima dolžnik prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče. Za uvedbo postopka v primeru plačilne nesposobnosti na podlagi člena 3(1) Uredbe Sveta (ES) št. [1346/2000](#) je pristojno sodišče v kraju, kjer je središče dolžnikovih glavnih interesov. Če pa je postopek v primeru plačilne nesposobnosti uveden na podlagi člena 3(2) navedene uredbe, o zadevi odloča sodišče v kraju, kjer ima dolžnik „poslovalnico“ v smislu člena 2(h) Uredbe (člen 363.22 zakona o civilnem postopku).

O zadevah v zvezi s plačilno nesposobnostjo ali likvidacijo kreditnih institucij mora odločati sodišče v kraju, kjer ima kreditna institucija sedež (člen 364 zakona o civilnem postopku).

Delodajalec lahko vложи zahtevek, naj se stavka ali napoved stavke razglasi za nezakonito, na podlagi razlogov iz zakona o stavkah in v skladu s postopkom, določenim v njem: zahtevek za razglasitev stavke ali napovedi stavke za nezakonito je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer naj bi stavka potekala (člen 390 zakona o civilnem postopku).

Predstavniki delavcev lahko vložijo zahtevek, da se izprtje ali obvestilo o izprtju razglasita za nezakonita, na podlagi razlogov iz zakona o delovnih sporih in v skladu s postopkom, določenim v njem: zahtevek za razglasitev izprtja ali obvestila o izprtju za nezakonita je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer naj bi bilo izprtje izvedeno (člen 394.1 zakona o civilnem postopku).

Zadeve v zvezi z izvršitvijo nespornih zahtevkov (*saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana*):

zahtevke za prostovoljno prodajo nepremičnega premoženja na dražbi prek sodišča je treba vložiti pri okrožnem ali mestnem sodišču v kraju, kjer je nepremično premoženje (člen 395 zakona o civilnem postopku);

predloge za izvršitev nespornih denarnih plačil ali vračilo premičnega premoženja ali za izvršitev nespornih pogodbenih obveznosti, ki so zavarovane s komercialnim jamstvom, je treba vložiti pri zemljiškoknjižnem oddelku okrožnega ali mestnega sodišča v kraju, kjer ima dolžnik prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče (člen 403(1) zakona o civilnem postopku);

predloge za izvršitev nespornih zahtevkov na podlagi listin o zastavi nepremičnega premoženja ali za izvršitev nespornih obveznosti izpraznitve ali vračila zakupljenega ali najetega nepremičnega premoženja je treba vložiti pri zemljiškoknjižnem oddelku okrožnega ali mestnega sodišča v kraju, kjer je nepremično premoženje. Če je obveznost zavarovana z več nepremičninami in bi predlogi spadali v pristojnost zemljiškoknjižnega oddelka različnih okrožnih ali mestnih sodišč, mora o predlogu odločati zemljiškoknjižni oddelk okrožnega ali mestnega sodišča v kraju, kjer je ena nepremičnina po izbiri vložnika predloga (člen 403(2) zakona o civilnem postopku);

predloge za izvršitev nespornih zahtevkov na podlagi ladijske hipoteke je treba vložiti pri zemljiškoknjižnem oddelku okrožnega ali mestnega sodišča v kraju, kjer je vpisana ladijska hipoteka (člen 403(3) zakona o civilnem postopku).

Zadeve v zvezi z izvršitvijo obveznosti na podlagi obvestila sodišča (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*):

predlog za izvršitev obveznosti na podlagi obvestila sodišča je treba vložiti pri zemljiškoknjižnem oddelku okrožnega ali mestnega sodišča v kraju, kjer ima dolžnik prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče ali sedež (člen 406.2 zakona o civilnem postopku).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Da, ta možnost obstaja. Latvijska zakonodaja strankam omogoča, da se dogovorijo o krajevno pristojnem sodišču za svojo zadevo. Ob sklenitvi pogodbe lahko določijo sodišče prve stopnje, ki bo pristojno za reševanje morebitnih prihodnjih sporov v zvezi s pogodbo ali izpolnjevanjem njenih določil. Ne morejo pa spremeniti pristojnosti glede na predmet spora, tj. ravni sodišča, ki naj bi zadevo obravnavalo na prvi stopnji (člen 25 zakona o civilnem postopku); prav tako ne morejo spremeniti izključne pristojnosti (člen 29 zakona o civilnem postopku). Za dogovor o pristojnosti veljata dve omejitvi:

pristojnost se lahko izbere le v zvezi s pogodbenimi spori;

o določitvi krajevne pristojnosti se je treba dogovoriti ob sklenitvi pogodbe, pri čemer je treba navesti določeno sodišče, ki bo obravnavalo morebitni spor na prvi stopnji. Ker stranke ob sklenitvi pogodbe ne morejo predvideti zneska morebitnega zahtevka, mora biti s pogodbo omogočena izbira nadomestnega sodišča prve stopnje: v pogodbi morata biti določeni okrožno ali mestno sodišče in regionalno sodišče, ki sta pristojni za reševanje spora glede na znesek zahtevka.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

V skladu z latvijsko zakonodajo sodišča splošne pristojnosti obravnavajo civilne in kazenske zadeve. V Latviji v nasprotju z drugimi državami ni specializiranih sodišč, na primer družinskih sodišč, ali sodnikov, specializiranih za posebna pravna vprašanja.

Kot je pojasnjeno zgoraj, civilne zadeve vsebinsko obravnava sodišče prve stopnje, višje sodišče pa jih lahko preizkusi šele po tem, ko jih je obravnavalo nižje sodišče. Sodišče prve stopnje za civilne zadeve je okrožno ali mestno sodišče ali regionalno sodišče, ki je pristojno za zadevo. Praviloma vsi civilni spori spadajo v pristojnost sodišč, ki jih obravnavajo v rednih sodnih postopkih.

Zadnja posodobitev: 07/02/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravo obvestilo.

Pristojnost - Litva

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

S členom 12 zakona o sodiščih (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) je vzpostavljen enotni sistem sodišč, ki vključuje sodišča splošne pristojnosti in sodišča posebne pristojnosti.

Sodišča splošne pristojnosti (sodišča prve stopnje, tj. okrožna in regionalna sodišča) obravnavajo vse civilne zadeve, ki vključujejo spore, ki se nanašajo na civilna, družinska in delovna razmerja, razmerja na področju intelektualne lastnine, stečaja in prestrukturiranja ali druga zasebna razmerja, ali spore, ki izhajajo iz takih razmerij. Ta sodišča obravnavajo tudi zadeve v izrednih sodnih postopkih ter odločajo o zahtevah za priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb in arbitražnih odločb v Republiki Litvi (člen 22 zakonika o civilnem postopku) (*Civilinio proceso kodeksas*).

Specializirana sodišča, tj. upravna sodišča (regionalna upravna sodišča), obravnavajo upravne zadeve, ki izhajajo iz upravnopravnih razmerij.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Tožnik lahko tožbo vložiti pri sodišču po svoji izbiri ob upoštevanju naslednjih pogojev:

tožba zoper toženca, katerega prebivališče ni znano, se lahko vloži glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega prebivališča; tožba zoper toženca, ki nima stalnega prebivališča v Republiki Litvi, se lahko vloži glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega prebivališča v Republiki Litvi;

tožba za dodelitev preživnine ali ugotovitev očetovstva se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča;

odškodninska tožba zaradi škode, povzročene zdravju osebe, vključno s smrtjo, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena;

odškodninska tožba zaradi škode, povzročene na premoženju osebe, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča (registrirani sedež) ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena;

odškodninska tožba zaradi škode, nastale zaradi nezakonite obsodbe, nezakonite uporabe pripornih ukrepov, nezakonitega pridržanja, nezakonite uporabe prisilnih sredstev v postopku ali nezakonite upravne kazni (prijetja), vključno s škodo, nastalo zaradi nezakonitih dejanj sodnika ali sodišča med obravnavo civilne zadeve, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča;

tožba v zvezi s sporazumom/pogodbo, v kateri je opredeljen kraj izpolnitve, se lahko vloži tudi glede na kraj izpolnitve, naveden v sporazumu/pogodbi;

tožba v zvezi z delovanjem osebe v funkciji skrbnika ali upravitelja premoženja se lahko vloži tudi glede na kraj prebivališča (registrirani sedež) skrbnika ali upravitelja premoženja;

tožba v zvezi s potrošniškimi pogodbami se lahko vloži tudi glede na kraj prebivališča potrošnika;

tožba v zvezi z dejavnostmi podružnice pravne osebe se lahko vloži tudi glede na registrirani sedež podružnice;

odškodninska tožba za škodo, nastalo zaradi trčenja ladij, ter izterjavo nadomestila za pomoč in reševanje na morju, pa tudi v vseh drugih primerih, v katerih spor izhaja iz pravnih razmerij v pomorskem prevozu, se lahko vloži tudi glede na kraj ali pristanišče registracije toženčeve ladje.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Civilne zadeve obravnavajo okrožna in regionalna sodišča kot sodišča prve stopnje (člen 25 zakonika o civilnem postopku).

V skladu s splošnim pravilom, določenim v navedenem zakoniku, vse civilne zadeve obravnavajo okrožna sodišča. Obstaja pa tudi izjema od splošnega pravila, v skladu s katero nekatere zadeve spadajo v pristojnost regionalnih sodišč ali izključno pristojnost regionalnega sodišča v Vilni.

To je odvisno od vrednosti zahtevka v sporu, pri čemer civilne zadeve, v katerih zahtevki presegajo 150 000 LTL, obravnavajo regionalna sodišča, razen zadev v zvezi z družinskimi in delovnimi razmerji ter zadev v zvezi z odškodnino za nepremoženjsko škodo.

Pristojnost je odvisna tudi od drugih dejavnikov, ne le od zahtevka v sporu.

Regionalna sodišča kot prvostopenjska sodišča obravnavajo tudi naslednje civilne zadeve:

zadeve v zvezi s pravnimi nepremoženjskimi avtorskimi razmerji;

zadeve v zvezi s pravnimi razmerji v civilnih javnih razpisih;

zadeve v zvezi s stečajem ali prestrukturiranjem, razen zadev v zvezi s stečajem fizičnih oseb;

zadeve, v katerih je ena od strank tuja država;

zadeve, ki temeljijo na zahtevkih v zvezi s prisilno prodajo delnic (deležev, pravic);

zadeve, ki temeljijo na zahtevkih v zvezi s preiskavo dejavnosti pravne osebe;

zadeve v zvezi z nadomestilom za premoženjsko in nepremoženjsko škodo, nastalo zaradi kršitve pridobljenih pravic pacientov;

druge civilne zadeve, ki jih morajo v skladu s posebnimi zakoni kot sodišča prve stopnje obravnavati regionalna sodišča.

Regionalno sodišče v Vilni ima kot prvostopenjsko sodišče izključno pristojnost za obravnavo naslednjih civilnih zadev:

zadev v zvezi s spori, kot so navedeni v zakonu o patentih (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*);

zadev v zvezi s spori, kot so navedeni v zakonu o blagovnih znamkah (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*);

zadev v zvezi s posvojitvijo litovskega državljanca, ki prebiva v Republiki Litvi, za katero zaprosijo državljani drugih držav;

drugih civilnih zadev, ki v skladu s posebnimi zakoni spadajo v izključno pristojnost regionalnega sodišča v Vilni kot sodišča prve stopnje.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajeve pristojnosti

Tožba se vloži pri sodišču v kraju prebivališča toženca. Tožba zoper pravno osebo se vloži glede na kraj registriranega sedeža pravne osebe, kot je naveden v registru pravnih oseb. Če je toženec država ali občina, se tožba vloži glede na sedež institucije, ki zastopa državo ali občino.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Tožnik ima pravico izbirati med več sodišči, pristojnimi za zadevo.

Stranke se lahko tudi dogovorijo, pri katerem sodišču naj se vloži tožba. Člen 32 zakonika o civilnem postopku določa, da lahko stranke z medsebojnim dogovorom spremenijo sodišče, ki je krajevno pristojno za njihovo zadevo, vendar z dogovorom ne morejo spremeniti sodišča v nasprotju z izključno ali stvarno pristojnostjo za zadevo.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Kot je določeno v členu 30 zakonika o civilnem postopku, lahko tožnik pristojno sodišče izbere v naslednjih primerih:

tožba zoper toženca, katerega prebivališče ni znano, se lahko vloži glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega prebivališča;

tožba zoper toženca, ki nima prebivališča v Republiki Litvi, se lahko tožba vloži glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega prebivališča v Republiki Litvi;

tožba v zvezi z dejavnostmi podružnice pravne osebe se lahko vloži tudi glede na registrirani sedež podružnice;

tožba za dodelitev preživnine ali ugotovitev očetovstva se lahko vloži tudi glede na tožnikov kraj prebivališča;

odškodninska tožba zaradi škode, povzročene zdravju osebe, vključno s smrtjo, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena;

odškodninska tožba zaradi škode, povzročene na premoženju osebe, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča (registrirani sedež) ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena;

odškodninska tožba zaradi škode, nastale zaradi nezakonite obsodbe, nezakonite uporabe pripornih ukrepov, nezakonitega pridržanja, nezakonite uporabe prisilnih sredstev v postopku ali nezakonite upravne kazni (prijetja), vključno s škodo, nastalo zaradi nezakonitih dejanj sodnika ali sodišča med obravnavo civilne zadeve, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča;

odškodninska tožba za škodo, nastalo zaradi trčenja ladij, ter izterjavo nadomestila za pomoč in reševanje na morju, pa tudi v vseh drugih primerih, v katerih spor izhaja iz pravnih razmerij v pomorskem prevozu, se lahko vloži glede na kraj toženčeve ladje ali pristanišče njene registracije;

tožba v zvezi s sporazumom/pogodbo, v kateri je opredeljen kraj izpolnitve, se lahko vloži tudi glede na kraj izpolnitve sporazuma/pogodbe;

tožba v zvezi z delovanjem osebe v funkciji skrbnika ali upravitelja premoženja se lahko vloži tudi glede na kraj prebivališča (registrirani sedež) skrbnika ali upravitelja premoženja;

tožba v zvezi s potrošniškimi pogodbami se lahko vložijo tudi glede na kraj prebivališča potrošnika.

Poleg tega se lahko tožba zoper več tožencev, ki prebivajo ali imajo sedež v različnih krajih, vložijo glede na kraj prebivališča ali registriranega sedeža enega od tožencev po izbiri tožnika (člen 33(1) zakonika o civilnem postopku).

Tožba v zvezi s sporazumom/pogodbo, v kateri je opredeljen kraj izpolnitve, se lahko po izbiri tožnika vložijo glede na kraj prebivališča ali registriranega sedeža toženca ali glede na kraj izpolnitve sporazuma/pogodbe. Tožba v zvezi s potrošniškimi pogodbami se lahko vložijo glede na kraj prebivališča ali registriranega sedeža toženca ali potrošnika.

Tožba za dodelitev preživnine se lahko po izbiri tožnika vložijo glede na kraj prebivališča ali registriranega sedeža toženca ali tožnika.

Civilni odškodninski zahtevek zaradi škode v zvezi s kazensko zadevo se lahko v obravnavo predloži v skladu s pravili o pristojnosti iz zakonika o civilnem postopku, če zahtevek ni bila vložena ali ni bilo o njej odločeno v kazenskem postopku.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Člen 31(1) in (2) zakonika o civilnem postopku določa naslednje izjeme od splošnega pravila o krajevni pristojnosti, ki so zavezujoče za tožnika, ki začenja sodni postopek:

tožbe v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičnem premoženju, uporabo nepremičnega premoženja, razen zahtevkov za prodajo skupnega premoženja zakoncev v zadevah za razvezo zakonske zveze, in preklicem rubeža nepremičnega premoženja spadajo v pristojnost sodišča v kraju, kjer je nepremično premoženje ali njegov glavni del;

terjatve upnikov v zapuščinskem postopku, vložene, preden so dediči sprejeli dediščino, spadajo v pristojnost sodišča v kraju dediščine ali njenega glavnega dela.

Poudariti je treba tudi, da je treba v skladu s členom 33(2) do (4) zakonika o civilnem postopku Republike Litve:

nasprotno tožbo vložiti pri sodišču, pri katerem je bila vložena prvotna tožba, ne glede na to, katero sodišče je zanjo pristojno. Če se vrednost zahtevka poveča, če se spremeni njegov predmet ali če se z vložitvijo nasprotne tožbe spremeni sodišče, pristojno za zadevo, kot je določeno z njenim predmetom, mora sodišče, pri katerem je bila vložena prvotna tožba, odločiti o vseh vprašanih v zvezi s tožbo (nasprotno tožbo) in vsebinsko odločiti o celotni zadevi.

Če je treba katerega koli od tožnikovih zahtevkov vložiti v skladu s pravili o izključni pristojnosti, je treba v skladu z navedenimi pravili vložiti celotno tožbo.

Če kateri koli od tožnikovih zahtevkov spada v pristojnost regionalnega sodišča, mora celotno tožbo obravnavati regionalno sodišče.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranke lahko s medsebojnim pisnim dogovorom spremenijo krajevno pristojnost za zadevo. Vendar s takim dogovorom ne morejo spremeniti sodišča, ki je izključno ali stvarno pristojno za zadevo (člen 32 zakonika o civilnem postopku).

Pristojnost za obravnavo zadeve se lahko izjemoma utemelji z udeležbo toženca.

Sodišče lahko zadevo prenese na drugo sodišče, kadar toženec, katerega prebivališče ni bilo znano, zaprosi za prenos zadeve na sodišče v svojem kraju prebivališča (člen 34(2)(2) zakonika o civilnem postopku).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Specializirana upravna sodišča, ki delujejo v Republiki Litvi, ne obravnavajo civilnih, gospodarskih ali družinskih zadev. Obravnavajo zadeve, ki se nanašajo na upravno-pravna razmerja.

Zadnja posodobitev: 24/08/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Luksemburg

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Redno sodišče, ki je v Velikem vojvodstvu Luksemburg pristojno za odločanje v civilnih in gospodarskih zadevah, je okrožno sodišče (*tribunal d'arrondissement*). Sodni okrožji sta dve: Luxembourg in Diekirch, od katerih ima vsako po eno okrožno sodišče.

Okrožno sodišče je pristojno za odločanje v vseh civilnih in gospodarskih zadevah, za katere niso po zakonu pristojna druga sodišča.

Posebnih sodišč za odločanje v gospodarskih zadevah, kot jih poznajo v nekaterih drugih državah, ni. Gospodarske zadeve obravnavajo specializirani oddelki okrožnega sodišča, in sicer v poenostavljenem postopku.

Specializirana sodišča so pristojna predvsem za odločanje:

v sporih majhne vrednosti: za spore, katerih vrednost ne presega 10 000 EUR, je pristojno mirovno sodišče (*justice de paix*). V Velikem vojvodstvu Luksemburg obstajajo tri mirovna sodišča, in sicer v Luxembourg, Esch-sur-Alzettu in Diekirchu, pri čemer ima vsako svojo krajevno pristojnost;

v delovnopравниh sporih: v primeru spora v zvezi z izvajanjem pogodbe o zaposlitvi je pristojno delovno sodišče (*tribunal du travail*). V Velikem vojvodstvu Luksemburg obstajajo tri delovna sodišča, in sicer v Luxembourg, Esch-sur-Alzettu in Diekirchu, pri čemer ima vsako svojo krajevno pristojnost. V praksi se delovno sodišče nahaja v prostorih mirovnega sodišča;

v sporih iz najemnih razmerij: po zakonu je za odločanje v sporih v zvezi z izvrševanjem najemnih pogodb ne glede na vrednost spora pristojno mirovno sodišče. Če se spor nanaša na višino najemnine, se je treba po zakonu pred predložitvijo zadeve pristojnemu sodišču obrniti na komisijo za najemnine (*commission des loyers*), ki je pristojna za posamezno občino;

v medsosedskih sporih: za odločanje v medsosedskih sporih, ki se večinoma nanašajo na služnostne pravice ali mejne spore, je pristojno mirovno sodišče. Če se zahtevek v takšni zadevi prekvalificira v odškodninski zahtevek, je odločilna vrednost zahtevka: za zahtevke v vrednosti nad 10 000 EUR je pristojno okrožno sodišče;

v sporih s področja socialne varnosti: za odločanje v sporih s področja socialne varnosti je po zakonu pristojen arbitražni svet za socialno varnost (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*). Ta ima sedež v Luxembourg in je pristojen za območje celotne države;

pri težavah s prezadolženostjo: po zakonu je za odločanje o zadevah v zvezi s prezadolženostjo pristojno mirovno sodišče.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Mirovna sodišča so pristojna za odločanje v civilnih in gospodarskih zadevah, v katerih vrednost spora (brez obresti in stroškov) ne presega 10 000 EUR. Za spore večje vrednosti pa je pristojno okrožno sodišče.

Okrožno sodišče je vedno pristojno za zadeve, ki niso opredeljene z denarno vrednostjo, na primer za družinske zadeve.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Praviloma je pristojno sodišče v kraju prebivališča toženca. Namen tega pravila je zaščititi toženca, ki se domnevno lažje brani pred sodiščem, ki je najbližje kraju njegovega stalnega prebivališča.

Če je toženec fizična oseba, je to sodišče v kraju njegovega stalnega ali običajnega prebivališča.

Tožbo zoper civilno ali gospodarsko družbo je mogoče vložiti pri sodišču v kraju njenega registriranega sedeža, pa tudi pri sodišču v kraju, kjer ima podružnico ali predstavništvo, če ima tam zastopnika, ki je pooblaščen za poslovanje s tretjimi osebami, in če se spor nanaša na dejavnosti navedene podružnice ali predstavništva.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V pogodbenih zadevah lahko tožnik tožbo vložiti bodisi v kraju stalnega prebivališča toženca bodisi, odvisno od vrste pogodbe, v kraju dobave blaga ali opravljanja storitve.

V zadevah deliktne odgovornosti ali v civilnih zahtevkih v okviru kazenskega postopka se lahko tožba vložiti pri sodišču v kraju stalnega prebivališča toženca ali pri sodišču v kraju povzročitelje škoda ali nastanka škodnega dogodka.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V primeru:

1. vlog za dovoljenje za sklenitev zakonske zveze med mladoletnima osebama, vlog za razveljavitev zakonske zveze, vlog za odpravo zadržka za sklenitev zakonske zveze, obnovitev zadržka, ugovor zoper zakonsko zvezo in odpravo zadržka;
 2. zahtevkov, ki se nanašajo na predporočne pogodbe in premoženjska razmerja med zakoncema, in zahtevkov glede delitve premoženja;
 3. zahtevkov glede pravic in dolžnosti zakoncev ter prispevka k stroškom zakonske zveze in registrirane partnerske skupnosti;
 4. prenehanja registrirane partnerske skupnosti;
 5. preživninskih zahtevkov;
 6. zahtevkov v zvezi z izvajanjem pravice do stikov, nastanitvijo ter prispevanjem k vzdrževanju in izobraževanju otrok;
 7. zahtevkov v zvezi z izvajanjem starševske skrbi, razen zahtevkov v zvezi z odvzemom starševske skrbi;
 8. odločb o pravnem upravljanju premoženja mladoletnih otrok in odločb o skrbništvu nad mladoletnimi osebami;
 9. zahtevkov za prepoved vrnitve domov za osebe, odstranjene z doma na podlagi člena 1(1) spremenjenega zakona z dne 8. septembra 2003 o nasilju v družini, in za podaljšanje prepovedi, ki jih vključuje ta odstranitev na podlagi člena 1(2) tega zakona, ter tožb, vloženi zoper te ukrepe;
- je, razen če ni določeno drugače, krajevno pristojno okrožno sodišče:

1. v kraju stalnega prebivališča družine;
2. če starša živita ločeno, v kraju stalnega prebivališča starša, pri katerem običajno prebivajo mladoletni otroci, če starševsko skrb izvršujeta skupaj, ali v kraju stalnega prebivališča starša, ki to skrb izvršuje sam;
3. v drugih primerih v kraju stalnega prebivališča osebe, ki ni začela postopka.

V primeru skupnega zahtevka je po izbiri strank pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča ene ali druge stranke.

Kadar pa se spor nanaša samo na preživnino med zakoncema, prispevek k vzdrževanju in izobraževanju otroka, prispevek k stroškom zakonske zveze ali nujne inčasne ukrepe v primeru prenehanja registrirane partnerske skupnosti, je lahko pristojno sodišče v kraju, kjer prebiva zakonec ali nekdanji partner, ki je preživninski upravičenec, ali starš, ki je primarni skrbnik otrok, tudi polnoletnih.

Krajevna pristojnost se določa na podlagi stalnega prebivališča na dan vložitve zahtevka ali v primeru razveze zakonske zveze na dan vložitve začetne vloge.

V primeru zaprosila za medsebojno pravno pomoč na področju pravice do varstva in vzgoje otrok ter pravice do stikov z njimi je pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega ima otrok stalno prebivališče ali se domneva, da ga ima.

Glede razveze zakonske zveze in prenehanja življenjske skupnosti ter njenih posledic je pristojno sodišče, na območju katerega imata zakonca skupno prebivališče, ali če tega nimata, sodišče, na območju katerega ima stalno prebivališče toženi zakonec, v primeru sporazumne razveze zakonske zveze pa eden od zakoncev.

V zapuščinskih zadevah je pristojno sodišče v kraju zadnjega stalnega prebivališča pokojnika.

V zadevah v zvezi z najemi je pristojno sodišče v kraju, kjer je nepremičnina.

V delovnopravnih zadevah je pristojno sodišče v kraju opravljanja dela. Vendar je v nekaterih primerih, ko delodajalec začne postopek zoper delavca, ki prebiva v drugi državi članici, pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča delavca.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Luksemburško pravo dovoljuje „klavzule o izbiri sodišča“, s katerimi pogodbeni stranki določita sodišče, ki je pristojno za odločanje v sporih.

Take klavzule so zlasti koristne, če stranki v sporu prebivata v različnih državah, saj lahko vnaprej določita sodišče, ki bo obravnavalo spor. Pogoji veljavnosti teh klavzul med državami Evropske unije so urejeni z Uredbo (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012.

Izbira pristojnega sodišča je mogoča tudi v zadevah, v katerih obe stranki v sporu prebivata v Luksemburgu. V takem primeru lahko stranki mirovnemu sodišču predložita spor, za katerega glede na vrednost spora ali pravila o krajevni pristojnosti navadno ne bi bilo pristojno. Dogovor strank je lahko izrecen ali pa izhaja preprosto iz dejstva, da toženec vstopi v pravdo in ustno predstavi vsebinska stališča, ne da bi predhodno in pred kakršno koli obrambo uveljavljal ugovor nepristojnosti sodišča, ki odloča o sporu. Vendar stranki ne moreta enako ravnati pred okrožnim sodiščem, za katero so pravila o pristojnosti, ki temeljijo na vrednosti spora, pravila javnega reda.

Klavzula o izbiri sodišča velja le, če z njo dejansko soglašata obe stranki. Dokazilo o tem dogovoru je treba predložiti v skladu s pravili splošnega prava.

Svoboda strank pri izbiri sodišča je v nekaterih primerih omejena z zakonom. Zakon o pravnem varstvu potrošnikov na primer določa, da so klavzule, s katerimi je potrošnikom odvzeta pravica do vložitve tožbe pri rednih sodiščih, neveljavne.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Specializirana sodišča, ustanovljena na podlagi luksemburškega prava (delovno sodišče, mirovno sodišče za spore iz najemnih razmerij, upravno sodišče, arbitražni svet za socialno varnost), na prvi stopnji obravnavajo vse zadeve, ki so jim dodeljene, ne glede na vrednost spora.

Tako na primer za mirovno sodišče, ki je po splošnem pravu pristojno samo za zadeve, katerih vrednost ne presega 10 000 EUR, ta omejitev ne velja, kadar mu je predložen spor iz najemnega razmerja.

Krajevna pristojnost:

Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Čprav je načeloma pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca, v zvezi s specializiranimi sodišči veljajo nekatere izjeme.

Tako je na primer praviloma pristojno delovno sodišče v kraju opravljanja dela in ne sodišče v kraju stalnega prebivališča ene od strank. Prav tako je treba spor iz najemnega razmerja predložiti sodišču v kraju, kjer je prostor, oddan v najem.

To vprašanje se ne postavlja pri upravnem sodišču in arbitražnem svetu za socialno varnost, saj sta pristojna za celotno ozemlje Velikega vojvodstva Luksemburg.

Izjeme od splošnega pravila

Pristojnosti specializiranih sodišč so izrecno določene in stranke praviloma ne morejo izbrati drugega sodišča, kot ga določa zakon.

Na splošno se pristojnosti na tem področju štejejo za pristojnosti javnega reda (na primer v delovnopравниh zadevah), kar pomeni, da se mora sodišče tudi v primeru molka strank po uradni dolžnosti izreči za nepristojno. Kot je bilo pojasnjeno zgoraj, obstaja izjema od tega načela pri mirovnem sodišču, kadar spor presega vrednost, za katero je pristojno, in obstaja izrecni oziroma tihi dogovor med strankama. V takem primeru se sodišče ne more po uradni dolžnosti izreči za nepristojno.

Sorodne povezave

<http://www.legilux.lu/>

<https://justice.public.lu/fr.html>

Povezani dokumenti

Organizacija sodstva (147 Kb) (147 Kb)

Zadnja posodobitev: 22/05/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Pristojnost - Madžarska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Na podlagi zakona o organizaciji in upravljanju sodišč na Madžarskem deluje samo ena vrsta specializiranega sodišča: upravno in delovno sodišče, ki obravnava delovnopravne in upravne zadeve. Za druge zadeve so pristojna redna sodišča. Tudi če se postopek začne pred specializiranim sodiščem, pritožb ne obravnava specializirano sodišče, temveč redno sodišče, in sicer regionalno sodišče (*törvényszék*), ki je krajevno pristojno glede na sedež upravnega in delovnega sodišča.

Zadeve, za katere so pristojna upravna in delovna sodišča, vključujejo postopke za sodno presojo upravnih odločb ali postopke v zvezi z zaposlitvijo in podobnimi pravnimi razmerji. Upravne odločbe v takšnih postopkih so lahko: odločbe, ki jih v uradnih zadevah izda organ ali vodja organa, določenega v zakonu o splošnem upravnem postopku; nalogi za izvršbo, izdani zaradi kršitve pogodbenih obveznosti; uradni sklepi lokalnih upravnih organov in odločbe drugih organov, organizacij ali oseb, ki so na podlagi posebnega predpisa lahko predmet sodne presoje v skladu s pravili za obravnavo upravnih zadev. Postopki v zadevah v zvezi z zaposlitvijo in podobnimi pravnimi razmerji vključujejo postopek za uveljavitev zahtevkov na podlagi delovnega prava ali zahtevkov, ki izhajajo iz zaposlitve javnega uslužbenca, zaposlitve v državnem in javnem sektorju ali razmerja združnikov, ki vključuje obveznosti zagotavljanja storitev in delovne obveznosti. V delovnopравниh sporih se lahko uveljavljajo tudi zahtevki na podlagi zakona o delovnih razmerjih, ki se neposredno nanašajo na zaposlitev. Upravna in delovna sodišča so pristojna tudi za sodno presojo upravnih odločb, sprejetih v okviru delovnih inšpekcij in inšpekcijskih pregledov s področja varstva pri delu, odločb v zvezi z ustanovitvijo odbora za sektorski socialni dialog, udeležbo v njem in njegovimi pristojnostmi, upravnih odločb, ki jih nacionalni zavod za zaposlovanje izda na podlagi zakona o spodbujanju zaposlovanja in zavarovanju za primer brezposelnosti, prav tako pa so pristojna za sodno presojo odločb na področju socialne varnosti. Upravna in delovna sodišča te zadeve obravnavajo v skladu s pravili za obravnavo upravnih zadev.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

V skladu z zakonom o organizaciji in upravljanju sodišč na prvi stopnji odločajo okrožna (*jársbírótság*) in regionalna sodišča. Za vse pravne spore, ki se ne predložijo regionalnim sodiščem, so v skladu z zakonodajo pristojna okrožna sodišča. Regionalna sodišča so pristojna za:

- (a) pravne spore v zvezi z lastninskimi pravicami, pri katerih vrednost premoženja presega 30 milijonov HUF, razen tožb za uveljavljanje premoženjskih pravic, ki jih vložita zakonca, če se vložijo na začetku spora v zvezi z njunimi premoženjskopravnimi razmerji ali med njim;
- (b) pravne spore v zvezi z uveljavljanjem nadomestila za škodo, ki jo povzročijo osebe pri opravljanju uradnih dolžnosti v javni upravi;
- (c) spore v zvezi z avtorsko in sorodnimi pravicami (vključno s tožbami za uveljavljanje pravic in zahtevki za povračilo stroškov na podlagi skupnega pravnega upravljanja), pravne spore v zvezi z industrijsko lastnino ter zadeve v zvezi s pravicami iz člena 86(3) in (4) civilnega zakonika;
- (d) pravne spore v zvezi z mednarodnim prevozom blaga ali prevoznimi pogodbami;
- (e) nekatere pravne spore v zvezi s podjetji;
- (f) nekatere pravne spore v zvezi z organizacijami, ki se ne štejejo za podjetja in so registrirane pri okrožnem sodišču;
- (g) pravne spore v zvezi z uveljavljanjem civilnopravnih zahtevkov zaradi kršitve osebnih pravic, vključno s pravnimi spori za uveljavljanje odškodnine zaradi takih kršitev, če se ti zahtevki vložijo za začetek postopka v takih pravnih sporih ali med postopkom;
- (h) pravne spore v zvezi s pravnimi razmerji, ki izhajajo iz vrednostnih papirjev;
- (j) pravne spore v zvezi s popravki v tisku.

Regionalna sodišča ne obravnavajo samo zadev na prvi stopnji, ampak na drugi stopnji odločajo tudi o pritožbah zoper sodbe okrožnih sodišč ter upravnih in delovnih sodišč.

V zadevah, določenih z zakonodajo, regionalna prizivna sodišča (*ítélőtábla*) odločajo o pravnih sredstvih zoper sodbe okrožnih in regionalnih sodišč, obravnavajo pa tudi druge zadeve, ki se jim predložijo v okviru njihove pristojnosti. Madžarsko vrhovno sodišče se imenuje *Kúria*. Vrhovno sodišče – v zadevah, določenih z zakonodajo – odloča o pravnih sredstvih zoper sodbe regionalnih in regionalnih prizivnih sodišč, zahtevah za sodno presojo ter o koliziji med odloki lokalnih upravnih organov in drugo zakonodajo, pri čemer take odloke razveljavi. Poleg tega vrhovno sodišče ugotavlja morebitne pomanjkljivosti, ki jih lokalni upravni organi storijo pri izpolnjevanju zakonskih obveznosti, in obravnava še druge zadeve, za katere je pristojno.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Praviloma je sodišče, na območju katerega živi toženec, pristojno za vse zadeve, za katere ni izključno pristojno drugo sodišče (splošna pristojnost). Če toženec nima stalnega prebivališča na Madžarskem, se pristojnost določi na podlagi njegovega začasnega prebivališča. Če prebivališče toženca ni znano ali je v tujini, se upošteva njegovo zadnje stalno prebivališče na Madžarskem. Če ga ni mogoče ugotoviti ali ga toženec ni imel, se pristojnost določi na podlagi

stalnega prebivališča tožnika ali, če tega ni, na podlagi njegovega začasnega prebivališča. Če kraj opravljanja dela in kraj stalnega prebivališča ne ležita na istem geografskem območju, sodišče na zahtevo toženca, dano najpozneje na prvi obravnavi v zadevi, zadevo predloži sodišču, ki je pristojno v kraju, kjer toženec opravlja delo, da opravi obravnavo in odloči v zadevi.

Če je tožba vložena zoper pravno osebo, se lahko splošna pristojnost določi glede na kraj, v katerem ima sedež pravna oseba ali organ, pooblaščen za njeno zastopanje. V primeru nejasnosti se za sedež šteje kraj poslovanja pravne osebe. Če je sedež pravne osebe v Budimpešti, vendar pravna oseba posluje na območju okrožja Pešta, zadevo obravnava sodišče, ki je pristojno za okrožje Pešta. Če pravna oseba nima sedeža na Madžarskem, je za pravni spor, ki ga vložijo madžarska pravna oseba, pristojno sodišče v kraju sedeža te pravne osebe. Če je tožnik madžarska fizična oseba, je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika, ali, če tega ni, v kraju njegovega začasnega prebivališča.

V pravnih sporih zoper subjekte brez pravne osebnosti se za določitev pristojnosti ustrezno uporabijo pravila v zvezi s pravnimi osebami.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V vseh zadevah, v katerih ni določena izključna pristojnost določenega sodišča, lahko tožnik, če se tako odloči in če izpolnjuje nekatere pogoje iz pravil civilnega postopka, vložijo tožbo pri sodišču, ki je stvarno pristojno po pravilih civilnega postopka, vendar ni sodišče, ki je splošno pristojno glede na toženca. Na primer: za premoženjskopravne spore je pristojno tudi sodišče v kraju, v katerem toženec dalj časa prebiva (npr. kot delavec ali študent). V primeru nepoklicnih pripadnikov madžarskih obrambnih sil in drugih oboroženih sil se pristojnost sodišča določi glede na kraj njihove stalne zaposlitve. Takega načina določanja pristojnosti ni mogoče uporabiti za tožence, ki niso poslovno sposobni.

V premoženjskopravnih zadevah je mogoče tožbo zoper toženca, ki na Madžarskem nima niti stalnega niti začasnega prebivališča, vložiti tudi pri sodišču, pristojnem v kraju, kjer je predmet pravnega spora ali toženčevo zasegljivo premoženje. Če se premoženje nanaša na terjatev, se lahko tožba vložijo v kraju stalnega prebivališča dolžnika toženca, ali, če se terjatev nanaša na predmet, v kraju, kjer je ta predmet.

Tožbe v zvezi s preživitvino in podobnimi rednimi prejemki se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno glede na kraj stalnega prebivališča tožnika.

Tožbe v zvezi s pravico do varstva in vzgoje otrok se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno glede na kraj otrokovega stalnega prebivališča.

Tožbe v zvezi s lastništvom ali posestjo nepremičnine in drugimi pravicami na nepremičnini ali pravnimi razmerji v zvezi z nepremičnino se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno za kraj, v katerem je ta nepremičnina.

Tožbe v zvezi z zahtevki iz pravnih poslov, ki jih sklepajo poslovni subjekti na področju svoje dejavnosti, se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno v kraju, kjer je bil posel sklenjen ali kjer je bil izveden.

Odškodninske tožbe se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno glede na kraj nastanka škode.

Tožbe v zvezi z menico se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno v kraju plačila menice.

Skupna tožba zoper sekundarnega dolžnika in glavnega dolžnika ali dolžnika se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno za obravnavo tožb zoper dolžnika na kateri koli podlagi za določitev pristojnosti. Če se oseba sklicuje na predmet ali del predmeta postopka med drugima dvema strankama, je sodišče, ki je pristojno v tem postopku, pristojno v vseh postopkih, ki bi jih taka oseba lahko začela zoper stranki v tekočem postopku, da bi uveljavila svoj zahtevek.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Če zakonodaja določa, da je v zadevi izključno pristojno točno določeno sodišče. To velja na primer v naslednjih zadevah.

Pri tožbah za sodno presojo upravnih odločb o vstopu na ozemlje Madžarske in prebivanju na njem se pristojnost določi na podlagi sedeža upravnega organa, ki je odločil na prvi stopnji. Če pristojnosti ni mogoče določiti na tej podlagi, je v zadevi izključno pristojno upravno in delovno sodišče v Budimpešti. Če je upravni organ, ki je odločil na prvi stopnji, pristojen za celotno ozemlje države, je za sodno presojo njegovih odločb – z nekaterimi izjemami – izključno pristojno upravno in delovno sodišče v Budimpešti.

Pri tožbah za ustavev ali omejitve izvršbe je izključno pristojno sodišče, ki je odredilo izvršbo. Če je izvršbo odredilo regionalno sodišče, upravno in delovno sodišče ali notar, je izključno pristojno sodišče, ki je pristojno glede na kraj stalnega prebivališča dolžnika.

V postopku, začetem za sprostitev premoženja, ki je predmet izvršbe, je izključno pristojno okrožno sodišče, ki je pristojno glede na kraj zasega premoženja.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

V premoženjskih zadevah se lahko stranki, če zakon ne določa drugače, dogovorita o tem, katero sodišče bo reševalo njihov trenutni spor ali vsak spor, ki bi lahko nastal na podlagi določenega pravnega razmerja. Stranki se lahko o pristojnem sodišču dogovorita pisno, ustno s pisno potrditvijo, na način, ki je v skladu s poslovno prakso med strankama, ali, med strankama v mednarodni trgovini, na način, skladen s trgovinsko prakso, ki jo stranki poznata ali bi jo morali poznati ter ki jo stranki pogodbe, ki vsebuje tako klavzulo o pristojnosti, na splošno poznata in redno uporabljata na zadevnem poslovnem področju.

Stranki se o pristojnem sodišču ne moreta dogovoriti v zadevah, v katerih je izključna pristojnost nekega sodišča določena z zakonodajo. Izbrano sodišče je izključno pristojno v zadevi, razen če je drugače določeno z zakonodajo ali če se stranki dogovorita drugače. Klavzula o pristojnosti velja tudi za pravne naslednike. Če se pristojnost določi v okviru splošnih pogodbenih pogojev, sodišče, ki je bilo tako določeno kot pristojno, na zahtevo, ki jo toženec poda najpozneje na prvi obravnavi v zadevi, zadevo preda sodišču, ki je pristojno glede na splošna zakonodajna pravila, da opravi obravnavo in odloči v zadevi.

V premoženjskih zadevah se stranki ne moreta dogovoriti o pristojnosti mestnega regionalnega sodišča v Budimpešti in regionalnega sodišča za predmestje Budimpešte v zadevah, v katerih so pristojna regionalna sodišča, ter o pristojnosti osrednjega okrožnega sodišča v Pešti v zadevah, v katerih so pristojna okrožna sodišča. To pravilo velja za njihov trenutni spor ali prihodnje spore, ki bi lahko nastali na podlagi določenega pravnega razmerja.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Upravna in delovna sodišča so edina specializirana sodišča na Madžarskem. V delovnopravnih sporih je na primer izključno pristojno upravno in delovno sodišče, ki je pristojno v kraju sedeža delodajalca ali kraju podružnice delodajalca, v kateri delavec dela ali je delal na podlagi pogodbe o zaposlitvi.

V upravnem postopku se pristojnost sodišča določi glede na sedež upravnega organa, ki je odločil na prvi stopnji, razen če je določena izključna pristojnost drugega sodišča ali če zakonodaja določa drugače. Če je upravni organ, ki je odločil na prvi stopnji, pristojen v več okrožjih (vključno s prestolnico), se pristojnost sodišča – z nekaterimi izjemami – določijo glede na kraj stalnega prebivališča tožnika na Madžarskem ali, če tega ni, njegovega začasnega prebivališča. Pri pravnih osebah in subjektih brez pravne osebnosti pa je pristojno sodišče, ki je pristojno v kraju sedeža zadevne pravne osebe ali subjekta na Madžarskem. Če se upravna odločba, v zvezi s katero se zahteva sodna presoja, nanaša na pravico, obveznost ali razmerje v zvezi z nepremičnino, je treba tožbo vložiti pri sodišču, pristojnem v kraju, kjer je nepremičnina. Če se upravna odločba, katere sodna presoja se zahteva, nanaša na prigrasitev ali dovoljenje oziroma zadeva dejavnost, povezano s tako prigrasitvijo ali dovoljenjem, se pristojno sodišče določi glede na kraj opravljanja ali načrtovanega opravljanja dejavnosti. Če je upravni organ, ki je odločil na prvi stopnji, pristojen za celotno ozemlje države, je – z nekaterimi izjemami – izključno pristojno upravno in delovno sodišče v Budimpešti.

Zadnja posodobitev: 10/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [en](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Pristojnost - Malta

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Izbira sodišča ali rzsodišča je odvisna od vrste zadeve. Za veliko večino civilnih in gospodarskih zadev so pristojna redna civilna sodišča, saj gospodarskih sodišč ni. Obstaja nekaj specializiranih sodišč, med drugim:

delovno sodišče (Tribunal Industrijali) – obravnava zadeve, ki se nanašajo na neupravičeno odpoved pogodbe o zaposlitvi ter diskriminacijo ali drugo nezakonito ravnanje na delovnem mestu;

komisija za najemna razmerja (Bord tal-Kera) – obravnava zadeve, ki se nanašajo na spremembe najemnih pogojev, vključno s povišanji najemnin in prenehanjem najemnega razmerja. Te zadeve se morajo nanašati na najemne pogodbe, sklenjene pred 1. junijem 1995;

razsodišče za zemljišča (Bord tal-Arbitraġg dwar Artijiet) – obravnava zadeve, ki se nanašajo na razvrščanje razlaščenih zemljišč in višino nadomestila, ki se plača lastniku.

Vsa ta sodišča in rzsodišča zasedajo v Valletti v isti stavbi kot redna sodišča.

Glej tudi [odgovor na četrto vprašanje v poglavju „Predložitev zadeve sodišču“](#).

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Informacije o tem, pri katerem sodišču morate začeti postopek, poiščite v poglavju 12 Zakonodaje Malte, tako imenovanem zakoniku o organizaciji sodišč in civilnem postopku.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Da, razlikuje se med višjimi in nižjimi sodišči. Razlika med njimi je ta, da so nižja sodišča pristojna za odločanje izključno v civilnih zadevah v zvezi z vsemi zahtevki v višini do 11 646,87 EUR. Višja sodišča so pristojna za odločanje izključno v civilnih zadevah v zvezi z vsemi zahtevki v višini nad 11 646,87 EUR in vseh zadevah (ne glede na vrednost zahtevka), ki se nanašajo na nepremičnine ali služnosti, stvarna bremena ali druge pravice na nepremičninah, vključno z zahtevki za prisilno razlastitev ali deložacijo iz nepremičnin v mestih ali na podeželju, ki jih imajo v najemu ali v njih prebivajo osebe s stalnim ali običajnim prebivališčem na območju krajevne pristojnosti takega sodišča. Glej tudi odgovor na četrto vprašanje oddelka „Predložitev zadeve sodišču“.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Splošno pravilo krajevne pristojnosti je kraj stalnega prebivališča toženca. Na Malti je pristojnost razdeljena med Malto in otokom Gozo. Pristojnost sodišč ni razdeljena po mestih. Tožbo zoper osebe, ki prebivajo ali imajo stalno prebivališče na Malti, je treba vložiti pri sodišču na Malti. Tožbo zoper osebe, ki imajo stalno prebivališče na otoku Gozo, pa je treba vložiti pri sodišču na otoku Gozo.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Glej odgovor na vprašanje 2.2.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Izjema od splošnega pravila je, kadar je treba obveznost izvršiti na določenem otoku. Če toženec na primer prebiva na Gozu, obveznost iz zahtevka pa je treba izvršiti na Malti, so pristojna sodišča na Malti in vse sodne postopke je treba začeti pri sodiščih na Malti, ne glede na to, da toženec prebiva na Gozu.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Pravila o krajevni pristojnosti po pravu Malte ne določajo možnosti, da stranke izberejo sodišče.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

To velja, kadar je treba obveznost izvršiti na določenem otoku.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Pravnih določb o tem ni. V skladu z malteškim pravom se stranki ne moreta dogovoriti o pristojnosti sodišča, ki sicer ni pristojno v zadevi. Sodišče se lahko samo izreče za nepristojno, saj gre za vprašanje/pravilo javnega reda.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Na spletišču <http://www.judiciarymalta.gov.mt/the-courts> so na voljo nekatere informacije o sodišču, pri katerem morate vložiti tožbo. Poleg tega je na spletišču <http://justiceservices.gov.mt/> na voljo dostop do malteške zakonodaje, tako da lahko preverite, kje morate vložiti tožbo. Za nasvet prosite odvetnika ali pravnega zastopnika, ki podpiše akte. Krajevna in stvarna pristojnost specializiranih sodišč sta urejeni v zakonih, s katerimi so takšna sodišča ustanovljena.

Links relatati

<http://www.justice.gov.mt> [angleščina](#)

Zadnja posodobitev: 06/03/2017

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Nizozemska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V nizozemskem civilnem procesnem pravu ni specializiranih sodišč, kot je gospodarsko sodišče ali delovno sodišče. Okrožno sodišče (*rechtbank*) je načeloma pristojno v vseh civilnih zadevah.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Sodišča na prvi stopnji obravnavajo vse civilne zadeve, razen zadev, določenih z zakonom. Civilno sodišče obravnava zadeve med dvema strankama (fizičnima ali pravnima osebama), ni pa pristojno v sporih, za katere je bilo kot pristojno določeno upravno sodišče. To zadeva spore z upravo (javnimi organi). V nizozemskem sodnem sistemu obstajajo na področju zasebnega prava tri vrste sodišč: okrožna sodišča (*rechtbanken*), pritožbena sodišča (*gerechtshoven*) in vrhovno sodišče Nizozemske (*Hoge Raad Nederlanden*).

Nizozemska je od 1. aprila 2013 razdeljena na deset sodnih okrožij, od katerih ima vsako svoje sodišče; tako v njih deluje enajst sodišč s pristojnostjo na štirih območjih. Poleg tega obstajajo štiri pritožbena sodišča in vrhovno sodišče Nizozemske.

V okviru okrožnih sodišč so vzpostavljene organizacijske enote, imenovane „sektorji“. To so kantonski sektor, sektor za upravno pravo, sektor za civilno pravo in sektor za kazensko pravo. Sodišče ima enočlanski in veččlanski senat. Enočlansko sodišče je sestavljeno iz sodnika posameznika, veččlansko

sodišče v polni sestavi pa iz senata treh sodnikov. Osnovno načelo je, da zadeve kantonskega sodišča, nezapletene zadeve in nujne zadeve obravnava sodnik posameznik. Ta obravnava tudi številne družinske zadeve. Primer enočlanskega sodišča je sodnik za mladoletnike za nekatere zadeve v zvezi z otroki. Pravno zapletene zadeve obravnava sodišče v polni sestavi.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Sodna zadeva se običajno začne na okrožnem sodišču. Obstajajo štiri vrste okrožnih sodišč:

za civilno pravo (državljan proti državljanu);
za upravno pravo (državljan proti javnemu organu);
za kazensko pravo (kršitve in kazniva dejanja);
kantonski sektor.

Pritožbena sodišča

Kdor se ne strinja s sodno odločbo, se lahko pritoži. Kazenske in civilne zadeve se predložijo enemu od štirih pritožbenih sodišč. V upravnih zadevah lahko pritožbo, odvisno od predmeta, obravnavajo:

pritožbena sodišča (*gerechtshoven*);
zadnjestopenjsko sodišče v zadevah v zvezi s socialno varnostjo (*Centrale Raad van Beroep*);
zadnjestopenjsko upravno sodišče za gospodarske zadeve (*College van Beroep voor het Bedrijfsleven*);
državni svet (oddelek za upravno pravo) (*Raad van State (afdeling bestuursrechtspraak)*).

Vrhovno sodišče

Vrhovno sodišče Nizozemske je najvišji sodni organ na Nizozemskem na področju civilnega, kazenskega in davčnega prava. Vrhovno sodišče lahko zlasti razveljavlja sodne odločbe pritožbenih sodišč (to se imenuje kasacija). Pristojno je tudi za ohranjanje pravne enotnosti in usmerjanje razvoja nizozemskega prava.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Na Nizozemskem na prvi stopnji delujejo okrožna sodišča (*arrondissementsrechtbanken*). Pritožbo zoper odločbo sodišča na prvi stopnji je mogoče vložiti pri pritožbenem sodišču. Poleg tega je pri vprašanju, katero od desetih okrožnih sodišč je pristojno, ali na primer okrožno sodišče v Amsterdamu ali okrožno sodišče v Leeuwardnu, pomembna tako imenovana „relativna pristojnost“: krajevna pristojnost sodišča, na katerem se obravnava vaša zadeva.

Za mednarodne zadeve, tj. zadeve čezmejne narave, se po ugotovitvi, da je pristojno nizozemsko sodišče, krajevna pristojnost določi na podlagi nizozemskega prava, razen če je s pravilom, s katerim je določena mednarodna pristojnost, opredeljeno tudi krajevno pristojno sodišče, kot je določeno v členu 5(1) ali (3) uredbe Bruselj I (Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah).

2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti

Osnovno pravilo v postopku na prvi stopnji, ki se začne s pisanjem, na podlagi katerega se začne postopek, je, da je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca (člen 99 zakonika o civilnem postopku (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*)). Če kraj stalnega prebivališča na Nizozemskem ni znan, je pristojno sodišče v kraju, kjer toženec dejansko biva (na Nizozemskem).

Kraj zasedanja v sodnem okrožju, kjer je treba obravnavati kantonsko zadevo, je mogoče določiti na podlagi Priloge k sklepu o pomožnih krajih zasedanja (sodiščih) (*Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen*) z dne 10. decembra 2001 (<http://www.overheid.nl/>).

Smiselno se uporabljajo pravila o krajevni pristojnosti okrožnih sodišč.

Osnovno pravilo v postopku na prvi stopnji, ki se začne z vlogo, je, da je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika (ali enega od tožnikov ali ene od zainteresiranih strank, navedenih v vlogi) (člen 262 zakonika o civilnem postopku). Če kraj stalnega prebivališča na Nizozemskem ni znan, je pristojno sodišče v kraju, kjer tožnik dejansko biva (na Nizozemskem). Če je vloga povezana s postopkom, ki se začne s pisanjem, na podlagi katerega se začne postopek, je pristojno tudi sodišče, ki presoja o zadnjem navedenem.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Pravila, predstavljena v točkah 2.2.2.1, 2.2.2.2 in 2.2.2.3 spodaj, se nanašajo predvsem na postopek, ki se začne s pisanjem, na podlagi katerega se začne postopek.

V postopku, ki se začne z vlogo, se – kadar je na splošno pristojno sodišče tožnika – za predloge za spremembo preživnine uporabljajo različna pravila. Predlagatelj mora predlog za spremembo preživnine za partnerja vložiti pri sodišču v kraju stalnega prebivališča preživninskega zavezanca. Preživninski zavezanec, ki želi vložiti predlog za spremembo, se mora obrniti na sodišče v kraju stalnega prebivališča preživninskega upravičenca.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V zvezi s postopkom, ki se začne s sodnim pozivom, nizozemsko procesno pravo vključuje vrsto določb, v katerih je določeno sodišče, ki je pristojno poleg sodišča, pristojnega na podlagi osnovnega pravila (sodišče v kraju stalnega prebivališča ali dejanskega bivanja toženca). Tu gre za alternativno pristojnost. Tožnik lahko izbere med sodiščem, pristojnim na podlagi osnovnega pravila, in sodiščem, pristojnim na podlagi alternativnega pravila. V nadaljevanju je alternativna možnost izražena z uporabo besede „tudi“.

V zadevah, ki se začnejo s sodnim pozivom, so pomembna naslednja pravila:

Zadeve v zvezi z delovnimi razmerji/posredništvom

V zadevah v zvezi z delovnimi razmerji/posredništvom je pristojno tudi sodišče v kraju, kjer se delo običajno opravlja (člen 100 zakonika o civilnem postopku).
Potrošniške zadeve

V potrošniških zadevah je pristojno tudi sodišče v kraju stalnega prebivališča potrošnika, ali če tega ni, v kraju, kjer potrošnik dejansko biva (člen 101 zakonika o civilnem postopku).

Zadeve v zvezi z delikti ali kvazidelikti

V zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti je pristojno tudi sodišče v kraju, kjer se je zgodil škodni dogodek (člen 102 zakonika o civilnem postopku).

Nepremično premoženje

V zadevah v zvezi z nepremičnim premoženjem je pristojno tudi sodišče, na območju pristojnosti katerega je premoženje ali večina premoženja (člen 103 zakonika o civilnem postopku). V zadevah v zvezi z najemom stanovanja ali poslovnih prostorov je izključno pristojno kantonsko sodišče, na območju pristojnosti katerega je najeto premoženje ali večina tega premoženja.

Dedovanje

V zadevah v zvezi z dedovanjem je pristojno tudi sodišče v kraju zadnjega stalnega prebivališča pokojnika (člen 104 zakonika o civilnem postopku).

Pravne osebe

V zadevah v zvezi s pravnimi osebami (na primer zadevah v zvezi z razpustitvijo pravnih oseb, ničnostjo ali veljavnostjo odločitev pravnih oseb, pravicami in obveznostmi članov ali partnerjev) je pristojno tudi sodišče v kraju stalnega prebivališča ali sedeža pravne osebe ali družbe.

Stečaj, odlog plačila in reprogramiranje dolga

V zadevah, ki se nanašajo na uporabo pravnih določb o stečaju, odlogu plačila in reprogramiranju dolga fizičnih oseb, je pristojno tudi sodišče, ki mu pripada stečajni sodnik, ali če stečajni sodnik ni bil imenovan, sodišče, ki je izreklo odlog plačila (člen 106 zakonika o civilnem postopku). Zakon o stečaju (*Faillissementswet*) vsebuje tudi posebna pravila o pristojnosti, ki imajo prednost pred pravili o pristojnosti na podlagi zakonika o civilnem postopku.

Izbira sodišča

Stranke v pogodbi včasih za pristojno določijo drugo sodišče, kot bi bilo pristojno na podlagi zakonskih določb (člen 108(1) zakonika o civilnem postopku).

Vendar pri tej svobodi izbire obstajajo izjeme (člen 108(2) zakonika o civilnem postopku), ki se nanašajo na potrošniške zadeve, najemne zadeve in pogodbe o zaposlitvi. V takih primerih sodišče preveri, ali obstaja veljavna klavzula o izbiri sodišča (člen 110 zakonika o civilnem postopku).

Stalno prebivališče tožnika

Če na podlagi zgoraj navedenih določb o krajevni pristojnosti na Nizozemskem ni mogoče opredeliti pristojnega sodišča, je s členom 109 zakonika o civilnem postopku določeno, da je lahko izjemoma pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika. To se lahko zgodi, če želi delavec tujega delodajalca pozvati pred sodišče na Nizozemskem, pri čemer delo ni omejeno na določen kraj, ampak se opravlja po vsej državi. Če tudi tako ni mogoče določiti pristojnega sodišča, se zadeva predloži okrožnemu sodišču v Haagu.

Poleg tega je treba v zvezi z razvezo zakonske zveze opozoriti tudi na naslednje:

Krajevna pristojnost sodišča pri odločanju o razvezi zakonske zveze je urejena v členu 262 zakonika o civilnem postopku. Osnovno pravilo je: pristojno je sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika (ali enega od tožnikov ali ene od zainteresiranih strank, navedenih v vlogi), če pa ta oseba nima znanega stalnega prebivališča na Nizozemskem, je pristojno sodišče v kraju, kjer ta oseba dejansko biva (na Nizozemskem).

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Nizozemsko procesno pravo vsebuje nekaj posebnih pravil v zvezi s krajevno pristojnostjo, ki odstopajo od osnovnega pravila. Uporabiti je treba posebno pravilo. V posebnih primerih, ki so opisani spodaj, je treba izbrati drugo sodišče, ne sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca.

Mladoletne osebe

V zadevah v zvezi z mladoletnimi osebami je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča mladoletne osebe, ali če stalno prebivališče ni na Nizozemskem, v kraju, kjer mladoletna oseba dejansko biva (člen 265 zakonika o civilnem postopku).

To ni alternativna možnost, ampak posebno pravilo, ki nadomešča osnovno pravilo. Pristojno sodišče ni sodišče v kraju stalnega prebivališča ali bivanja tožnika (osnovno pravilo za postopek, ki se začne z vlogo), ampak sodišče v kraju stalnega prebivališča mladoletne osebe, ali če stalno prebivališče ni na Nizozemskem, v kraju, kjer mladoletna oseba dejansko biva. Če na podlagi tega pravila posebnega sodišča ni mogoče določiti, je pristojno okrožno sodišče v Haagu.

Osebno stanje

V zadevah v zvezi z dopolnitvijo registrov osebnega stanja, vpisom vanje, preklicem ali spremembo osebnega stanja v teh registrih ali potrdil, ki jih je treba vpisati ali so že vpisana vanje, je pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega je potrdilo bilo ali bo vpisano (člen 263 zakonika o civilnem postopku). V zadevah v zvezi s potrdili, ki jih je treba vpisati ali so že vpisana v registre osebnega stanja občine Haag v skladu s knjigo 1 civilnega zakonika (*Burgerlijk Wetboek*), je pristojno okrožno sodišče v Haagu.

Najem zgrajene nepremičnine

V zadevah v zvezi z najemom zgrajene nepremičnine ali njenega dela je pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega je najeta nepremičnina (člen 264 zakonika o civilnem postopku).

Skrbnništvo za odraslo osebo, fiduciarno upravljanje premoženja, mentorstvo

V zadevah v zvezi s skrbništvom za odraslo osebo, fiduciarnim upravljanjem premoženja v *imenu odraslih oseb* in mentorstvom je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča osebe, katere skrbništvo, premoženje ali mentorstvo to zadeva, ali če stalno prebivališče na Nizozemskem ne obstaja, v kraju, kjer zadevna oseba dejansko biva (člen 266 zakonika o civilnem postopku).

Odsotne ali pogrešane osebe, potrditev smrti (člen 267 zakonika o civilnem postopku)

V zadevah v zvezi z dedovanjem je pristojno sodišče v kraju zadnjega stalnega prebivališča pokojnika (člen 268(1) zakonika o civilnem postopku).

V zadevah v zvezi z odsotnimi ali pogrešanimi osebami je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča, ki ga je zapustila odsotna ali pogrešana oseba. Za potrditev smrti je pristojno okrožno sodišče v Haagu (člen 269 zakonika o civilnem postopku). Člen 269 zakonika o civilnem postopku torej deluje kot varovalka.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Na podlagi člena 108 zakonika o civilnem postopku se lahko stranke pisno dogovorijo o izbiri sodišča. Izbira sodišča je mogoča samo v zvezi s pravnimi razmerji, ki jih lahko stranke svobodno opredelijo. V zadevah v zvezi z javnim redom izbira sodišča torej ni mogoča. Izbira je na primer mogoča pri nekaterih zadevah s področja družinskega prava ter zadevah v zvezi s stečajem in odlogom plačila. Pri zadevah, v katerih odloča kantonsko sodišče, je izbira sodišča omejena. Tako na primer ni mogoča pri zahtevkih do 25 000 EUR (ne glede na vrsto zahtevka).

Načeloma ima sodišče, ki je pristojno na podlagi izbire sodišča, izključno pristojnost. Stranke se lahko izrecno dogovorijo o izključitvi izključne pristojnosti.

V zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze (razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, prenehanje registrirane partnerske skupnosti, prenehanje zakonske zveze po prenehanju življenjske skupnosti) se uporablja posebno pravilo iz člena 270(2) zakonika o civilnem postopku. V skladu s tem členom sodišče, ki ni krajevno pristojno, zadevo na splošno predloži sodišču, ki je krajevno pristojno. V skladu s členom 270(2) zakonika o civilnem postopku se to v zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze zgodi le, če toženec (zakonec, zoper katerega je vložena tožba) izpodbija pristojnost sodišča. Tiha izbira sodišča je mogoča, če se obravnave udeležijo vse pozvane zainteresirane stranke in se ne sklicujejo na nepristojnost ali če se drugi zakonec obravnave ne udeleži.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

V nizozemskem procesnem pravu ni specializiranih sodišč.

Zadnja posodobitev: 21/08/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [pl](#) je bila pred kratkim spremenjena. To

jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Pristojnost - Poljska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Na Poljskem civilne zadeve obravnavajo redna sodišča (*sądy powszechne*) in vrhovno sodišče (*Sąd Najwyższy*) (glej: Pravosodni sistemi v državah članicah – Poljska), razen če niso zanje pristojna specializirana sodišča.

Določbe o pristojnosti sodišč so v členih od 16 do 18 ter od 27 do 46 zakonika o civilnem postopku (ZCP, *Kodeks Postępowania Cywilnego*).

Na okrajnih sodiščih (*sądy rejonowe*) zadeve s področja civilnega prava obravnavajo naslednji oddelki:

civilni;

za družino in mladoletne osebe (družinska sodišča, *sądy rodzinne*) – za družinske zadeve in zadeve v zvezi s skrbništvom; zadeve v zvezi z napeljevanjem mladoletnih oseb h kaznivim dejanjem in kaznivimi dejanji, ki jih storijo; zadeve v zvezi z zdravljenjem oseb, odvisnih od alkohola, drog ali psihotropnih snovi, in zadeve, ki v skladu z drugimi predpisi spadajo v pristojnost sodišča, ki odloča o skrbništvu;

za delovno pravo in socialno varnost (delovna sodišča, *sądy pracy*) – za zadeve s področja delovnega prava in socialne varnosti;

gospodarski (gospodarsko sodišče, *sąd gospodarcze*) – za zadeve na področju gospodarskega prava in civilnega prava med podjetji v zvezi z njihovimi poslovnimi dejavnostmi; zadeve v zvezi z razmerji v družbi ali partnerstvu; zadeve zoper člane upravnih odborov družb v zvezi z zahtevki, ki izhajajo iz lažnih izjav, ki so jih člani upravnih odborov predložili nacionalnemu sodnemu registru; zadeve zoper podjetja za izdajo sklepa za prenehanje povzročanja okoljske škode in za stečajne zadeve;

za zemljiško knjigo – za vodenje zemljiških knjig in obravnavanje drugih civilnih zadev, povezanih s postopki zemljiške knjige.

Okrožna sodišča (*sądy okręgowie*) na Poljskem imajo enake oddelke, razen oddelka za zemljiško knjigo ter oddelka za družino in mladoletne osebe. Okrožna sodišča na Poljskem imajo civilne družinske oddelke, ki so pristojni za obravnavo zlasti zadev v zvezi z razvezo zakonske zveze, prenehanjem življenjske skupnosti in odpravo prenehanja življenjske skupnosti, razveljavitev zakonske zveze, ugotovitev obstoja ali neobstoja zakonske zveze ali razglasitev izvršljivosti tujih sodnih odločb v družinskih zadevah.

Poleg tega ima okrožno sodišče v Varšavi naslednje dodatne enote, ki delujejo kot oddelki:

sodišče za varstvo konkurence in potrošnikov (*Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów*), katerega dejavnosti vključujejo obravnavo zadev v zvezi s preprečevanjem monopolnih praks in energetske ureditve;

sodišče za blagovne znamke in industrijske modele Skupnosti (*Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych*), ki obravnava zadeve v zvezi s kršitvami, grožnjami kršitev ali neobstojem kršitev industrijskih modelov in blagovnih znamk, razveljavitvijo modela Skupnosti, potekom veljavnosti ali razveljavitvijo blagovne znamke in učinki kršitve blagovne znamke.

Poleg tega je bilo 1. januarja 2010 okrajno sodišče v Lublinu določeno kot pristojno sodišče za obravnavanje zadev v elektronskem postopku za plačilni nalog, ki spadajo v pristojnost drugih okrajnih sodišč.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Na splošno so za odločanje o civilnih zadevah na prvi stopnji pristojna okrajna sodišča. **Okrajna sodišča** so pristojna za vse zadeve, razen za zadeve, ki so z zakonom (člena 16 in 507 ZCP) dodeljene okrožnim sodiščem.

Okrožna sodišča so na prvi stopnji pristojna za zadeve, navedene v členu 17 ZCP, tj.:

(1) za nepremoženjske pravice in premoženjske zahtevke, ki se uveljavljajo skupaj s temi pravicami, razen za [zadeve za ugotavljanje ali izpodbijanje starševstva otroka, zadeve za razveljavitev priznanja očetovstva in razveljavitev odločbe o posvojitvi](#);

(2) za [varstvo avtorskih pravic](#) in sorodnih pravic ter zadeve v zvezi z [izumi, uporabnimi modeli](#), industrijskimi modeli, blagovnimi znamkami, geografskimi označbami in topografijami integriranih vezij ter zadeve za varstvo drugih pravic na nematerialnih dobrinah;

(3) za zahtevke na podlagi [zakona o tisku](#);

(4) za premoženjske pravice, kadar vrednost predmeta spora presega 75 000 PLN, razen za [preživninske zadeve](#), zadeve zaradi [kršitve posesti](#), zadeve za [določitev razdelitve premoženja](#) zakoncev, za [uskladitev vsebine zemljiške knjige](#) z dejanskim pravnim stanjem in zadeve, obravnavane v [elektronskem postopku za plačilni nalog](#);

(5) za izdajo sodne odločbe namesto sklepa o delitvi zadruga;

(6) za razglasitev ničnosti, razveljavitev ali ugotovitev neobstoja sklepov upravnih organov pravnih oseb ali organizacijskih enot, ki niso pravne osebe, vendar jim je bila z zakonom podeljena pravna osebnost;

(7) za preprečevanje nelojalne konkurence in boj proti njej;

(8) za odškodnino za [škodo, povzročeno z izdajo nezakonite pravnomočne sodne odločbe](#).

Poleg tega so **okrožna sodišča** pristojna na primer za:

(1) zadeve glede odvzema poslovne sposobnosti;

(2) zadeve reševanja sporov v zvezi z delovanjem podjetij v državni lasti: med upravnim odborom podjetja in direktorjem podjetja, med upravnimi organi podjetja in njegovimi ustanovnimi organi ter med upravnimi organi podjetja in njegovim nadzornim organom;

(3) priznanje in razglasitev izvršljivosti sodnih odločb tujih sodišč (člen 11481 in člen 11511 ZCP).

V zadevah glede premoženjskih pravic mora tožnik v zahtevku opredeliti vrednost predmeta spora, razen če je predmet spora opredeljen denarni znesek.

V zadevah v zvezi z denarnimi zahtevki opredeljeni denarni znesek pomeni vrednost predmeta spora, tudi če gre za alternativni ali drugačen zahtevek.

V drugih premoženjskih zadevah mora tožnik v skladu s členi od 20 do 24 ZCP v zahtevku opredeliti vrednost predmeta spora z navedbo denarnega zneska.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Glej točko 2.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Poljski zakonik o civilnem postopku razlikuje med štirimi vrstami pristojnosti sodišč: splošno (členi od 27 do 30), alternativno (členi od 31 do 37), izključno (členi od 38 do 42) in posebno (členi od 43 do 46).

Krajevna pristojnost je podrobno opisana v točkah od 2.2.1 do 2.2.3.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Splošna krajevna pristojnost

Tožbo je treba vložiti pri sodišču prve stopnje, ki je krajevno pristojno na območju toženčevega stalnega prebivališča (člen 27 ZCP).

V skladu s členom 25 civilnega zakonika je stalno prebivališče fizične osebe mesto/kraj, v katerem ta oseba prebiva z namenom, da tam ostane za stalno. Če toženec nima stalnega prebivališča na Poljskem, se splošna pristojnost določi glede na njegov kraj bivanja, če pa ta kraj ni znan ali ni na Poljskem, je treba tožbo vložiti glede na toženčevo zadnje stalno prebivališče na Poljskem.

Tožbo zoper državno zakladnico je treba vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju registriranega sedeža organizacijske enote, ki jo spor zadeva. Kadar državno zakladnico zastopa generalno državno pravobranilstvo Republike Poljske (*Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej*), je treba tožbo vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža oddelka državnega pravobranilstva, odgovornega za organizacijsko enoto, ki jo zadeva zahtevek.

Tožbe zoper druge pravne osebe in druge subjekte, ki niso fizične osebe, je treba vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju njihovega registriranega sedeža (člen 30 ZCP).

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Glej točko 2.2.2.1.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Alternativna krajevna pristojnost tožniku omogoča, da v nekaterih primerih izbere sodišče. Tožnik lahko nato tožbo vložil pri sodišču splošne pristojnosti ali drugem sodišču, opredeljenem v členih od 32 do 371 ZCP.

Alternativna krajevna pristojnost je predvidena v naslednjih primerih:

za preživitvene zahtevke ter za ugotavljanje starševstva za otroka in s tem povezane zahtevke – tožba se lahko vložil pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča upravičenca;

za premoženjski zahtevek zoper podjetje – tožba se lahko vložil pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža ali podružnice navedenega subjekta, če je zahtevek povezan z dejavnostmi sedeža ali podružnice. Vendar to ne velja za zadeve, v katerih v skladu z zakonom državno zakladnico zastopa generalno državno pravobranilstvo;

za ugotovitev obstoja pogodbe, njeno izpolnitev, odpoved ali razveljavitev ter odškodnino zaradi neizpolnitve ali nepravilne izpolnitve pogodbe – tožba se lahko vložil pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja izpolnitve sporne pogodbe; v primeru dvoma je treba kraj izpolnitve pogodbe potrditi z dokumentom;

za odškodninski zahtevek – tožba se lahko vložil pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega se je zgodil škodni dogodek;

za plačilo zneska, ki ga je treba plačati za vodenje zadeve – tožba se lahko vložil pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja, kjer je pooblaščenec vodil zadevo;

za zahtevek na podlagi najema ali zakupa nepremičnine (*najem* ali *dzierżawa*) – tožba se lahko vložil pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja, v katerem je nepremičnina;

zoper stranko, zavezano na podlagi menice ali čeka – tožba se lahko vložil pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja plačila. Več strank, zvezanih na podlagi menice ali čeka, je mogoče tožiti skupaj pred sodiščem, ki je pristojno na območju kraja plačila, ali sodiščem splošne pristojnosti za akceptanta ali izdajatelja menice ali čeka;

na področju delovnega prava – tožba se lahko vložil pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega se delo opravlja, se je opravljal ali ga je bilo treba opraviti, ali pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega je zaposlitveni subjekt (člen 461(1) ZCP).

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Izključna pristojnost sodišča pomeni, da lahko zadevo obravnava le sodišče, določeno v zakoniku. Izključna pristojnost je predvidena v naslednjih primerih:

v zvezi z lastništvom ali drugimi stvarnimi pravicami na nepremičninah ter posestjo nepremičnine – tožba se lahko vložil le pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja nepremičnine; če je predmet spora služnostna pravica na nepremičnini, se pristojnost določi glede na kraj obremenjene nepremičnine;

v zvezi z dediščino, nujnim deležem, volili, navodili ali drugimi oporočnimi razpolaganji – tožba se vložil le pri sodišču, ki je pristojno na območju zadnjega običajnega prebivališča oporočitelja, in če stalnega prebivališča oporočitelja na Poljskem ni mogoče določiti, pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja dediščine ali njenega dela;

v zvezi s članstvom v zadrugi, partnerstvu, podjetju ali združenju – tožba se lahko vložil le pri sodišču, ki je pristojno na območju registriranega sedeža;

v zvezi z zakonsko zvezo – tožba se lahko vložil le pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega sta zakonca imela zadnje stalno prebivališče, če vsaj eden od njiju še vedno stalno ali običajno prebiva na tem območju pristojnosti. Če take podlage ni, je izključno pristojno sodišče na območju stalnega prebivališča toženca, če tudi take podlage ni, pa sodišče na območju stalnega prebivališča tožnika;

v zvezi z razmerjem med starši in otroki ter med posvojiteljem in posvojencem – tožba se lahko vložil le pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča tožnika, če ni razlogov za vložitev tožbe na podlagi določb o splošni pristojnosti.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Posebna pristojnost pomeni, da je v zadevah, opredeljenih v posebni zakonodaji, pristojnost sodišč mogoče določiti drugače.

Pravica do izbire sodišča je podeljena tožniku.

Do tega pride, če je lahko pristojnih več sodišč ali če je tožba vložena proti več strankam, za katere so v skladu z zakonodajo o splošni pristojnosti pristojna različna sodišča. Enako velja, če je nepremičnina, katere lokacija je podlaga za določitev pristojnosti sodišča, na območjih pristojnosti več sodišč.

Pravica do izbire sodišča je podeljena obema stranema na podlagi pogodbe ali skupne zahteve.

Stranke se lahko pisno dogovorijo, da bodo že obstoječi spor ali spore, ki bi lahko v prihodnosti nastali iz opredeljenega pravnega razmerja, predložile sodišču prve stopnje, ki v skladu z zakonom ni krajevno pristojno. Navedeno sodišče bo potem imelo izključno pristojnost, razen če se stranke ne bodo dogovorile drugače ali če bo tožnik vložil zahtevek v elektronskem postopku za plačilni nalog. Stranke lahko s pisnim dogovorom tudi omejijo tožnikovo pravico do izbire med več sodišči, pristojnimi za take spore.

Vendar stranke ne morejo spremeniti izključne pristojnosti.

Dogovori o pristojnosti sodišča morajo biti sklenjeni v pisni obliki. Lahko so del materialnopravne pogodbe (klavzula o pristojnosti) ali pa pripravljene kot ločen dogovor.

V zadevah na področju delovnega prava in socialne varnosti lahko pristojno sodišče na skupno zahtevo strank zadevo predloži v obravnavo drugemu enakovrednemu sodišču, ki se ukvarja z zadevami s področja delovnega prava in socialne varnosti, če je to upravičeno zaradi večje učinkovitosti.

Pristojno sodišče določita višje sodišče ali vrhovno sodišče.

Če pristojno sodišče iz določenih razlogov ne more obravnavati zadeve ali izvesti drugih ukrepov, njegovo nadrejeno sodišče določi drugo sodišče. Razlog za tako določitev je lahko le ovira, ki preprečuje obravnavo zadeve, npr. izključitev sodnika ali višja sila.

Če krajevne pristojnosti ni mogoče določiti v skladu z zakonikom na podlagi okoliščin zadeve, mora sodišče, pri katerem je treba vložiti tožbo, določiti vrhovno sodišče (člen 45 ZCP).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Specializirana sodišča so upravna sodišča (*sądy administracyjne*) in vojaška sodišča (*sądy wojskowe*).

Delovanje vojaških sodišč je urejeno z zakonom o organizaciji vojaških sodišč z dne 21. avgusta 1997. Na splošno ta sodišča obravnavajo kazenske zadeve v poljskih oboroženih silah. Druge zadeve se lahko v njihovo pristojnost prenesejo le z zakonom.

Delovanje upravnih sodišč je urejeno z zakonom o organizaciji upravnih sodišč z dne 25. julija 2002. Upravna sodišča izvajajo sodno oblast z nadzorovanjem dejavnosti organov javne uprave ter reševanjem sporov glede pristojnosti med organi lokalne uprave in organi državne uprave. Ni mogoče izključiti, da bo v izjemnih primerih upravno sodišče v okviru svojih nadzornih nalog v zvezi z dejavnostmi organov javne uprave odločalo v civilni zadevi.

Sorodne povezave

Ministrstvo za pravosodje

<https://www.ms.gov.pl/en/about-the-ministry-of-justice/>

Seznam rednih sodišč na Poljskem (naslovi)

<http://bip.ms.gov.pl/rejstry-i-ewidencje/lista-sadow-powszechnych/>

Zadnja posodobitev: 13/06/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Romunija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V Romuniji poleg rednih sodišč obstajajo specializirani oddelki ali senati za reševanje sporov v nekaterih zadevah.

V skladu z določbami zakona št. 304/2004 o organizaciji pravosodja ima vrhovno kasacijsko sodišče (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) štiri oddelke – civilni oddelek I, civilni oddelek II, kazenski oddelek ter oddelek za upravne in davčne spore –, senat devetih sodnikov in združene oddelke, ki imajo vsak svoje pristojnosti. Pritožbena sodišča, okrožna sodišča ali, kjer je ustrezno, okrajna sodišča imajo specializirane oddelke ali senate za civilne zadeve, kazenske zadeve, zadeve v zvezi z otroki in družinske zadeve, zadeve v zvezi z upravnimi in davčnimi spori, zadeve v zvezi s spori iz delovnega razmerja in socialnim zavarovanjem, družbami, poslovnim registrom, insolventnostjo, neloyalno konkurenco ter pomorskimi zadevami in zadevami v zvezi s celinskimi plovnimi potmi. Za odločanje o zgornjih zadevah se lahko po potrebi ustanovijo specializirana sodišča.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Običajni postopek za civilne zadeve je določen v zakoniku o civilnem postopku. Njegove določbe se uporabljajo tudi za druge zadeve, če ni z zakoni, ki jih urejajo, določeno drugače.

Stvarna pristojnost civilnih sodišč je urejena s členu od 94 do 97 zakonika o civilnem postopku.

Okrajna sodišča kot *sodišča prve stopnje* obravnavajo naslednje zadeve, ki vključujejo zahtevke, ki jih je (ni) mogoče ovrednotiti v denarju:

zahtevke, ki so v skladu s *civilnim zakonikom v pristojnosti sodišča za družinske zadeve in skrbništvo*;

zahtevke v zvezi z vpisom v evidence osebnega stanja;

zahtevke v zvezi z upravljanjem večnadstropnih zgradb, stanovanj ali prostorov, ki so v izključnem lastništvu različnih oseb, in pravnimi razmerji, ki so jih združenja lastnikov stanovanj vzpostavila z drugimi fizičnimi ali pravnimi osebami;

zahtevke za prisilno izselitev;

zahtevke v zvezi s skupnimi stenami in jarki, razdaljo med zgradbami in nasadi, pravicami do prehoda, bremeni in drugimi omejitvami, ki vplivajo na lastninsko pravico;

zahtevke v zvezi s spremembami meja in označevanjem meja;

zahtevke za zaščito premoženja;

zahtevke v zvezi s pozitivnimi ali negativnimi obveznostmi, ki jih ni mogoče ovrednotiti v denarju;

zahtevke za sodno delitev ne glede na zadevno vrednost;

druge zahtevke, ki jih je mogoče ovrednotiti v denarju, in sicer do vključno 200 000 RON, ne glede na status strank.

Okrajna sodišča obravnavajo pritožbe zoper odločbe pristojnih javnih organov in drugih pristojnih organov. Obravnavajo tudi vse druge zahtevke, ki po zakonu spadajo v njihovo pristojnost.

Okrožna sodišča obravnavajo:

kot *sodišča prve stopnje* vse zahtevke, ki po zakonu ne spadajo v pristojnost drugih sodišč;

kot pritožbena sodišča pritožbe zoper sodne odločbe, ki so jih izdala sodišča na prvi stopnji;

kot revizijska sodišča zadeve, ki so posebej določene z zakonom;

vse druge zahtevke, ki po zakonu spadajo v njihovo pristojnost.

Pritožbena sodišča obravnavajo:

kot sodišča prve stopnje zahtevke v zvezi z upravnimi in davčnimi spori;

kot pritožbena sodišča pritožbe zoper sodne odločbe, ki so jih izdala okrožna sodišča na prvi stopnji;

kot revizijska sodišča zadeve, ki so posebej določene z zakonom;

vse druge zahtevke, ki po zakonu spadajo v njihovo pristojnost.

Vrhovno kasacijsko sodišče obravnava:

pritožbe zoper sodne odločbe pritožbenih sodišč in druge sodne odločbe v zadevah, določenih z zakonom;

revizije glede pravnih vprašanj;

predloge za sprejetje predhodne odločbe za razjasnitev nekaterih pravnih zadev;

vse druge zahtevke, ki po zakonu spadajo v njegovo pristojnost.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Romunski civilni pravosodni sistem razlikuje med nižjimi in višjimi sodišči, stvarna pristojnost sodišč različnih stopenj pa se določi na podlagi funkcionalnih (vrsta naloge) in procesnih meril (vrednost, predmet ali narava spora).

Z zakonikom o civilnem postopku so bile uvedene spremembe v smislu pristojnosti, okrožna sodišča pa so postala sodišča s polno pristojnostjo za vsebinsko obravnavo zadev na prvi stopnji. Okrajna sodišča so med drugim pristojna za obravnavanje manjših in/ali manj zapletenih zahtevkov, ki so v praksi zelo pogosti.

Pritožbena sodišča so pristojna predvsem za obravnavanje pritožb, medtem ko je vrhovno kasacijsko sodišče redno revizijsko sodišče, ki zagotavlja enotno razlago in uporabo prava na nacionalni ravni.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Pravila o krajevni pristojnosti v romunskem civilnem pravosodnem sistemu so določena v členu 107 in naslednjih zakonika o civilnem postopku.

V skladu s splošnim pravilom se tožba vložijo pri sodišču v kraju stalnega prebivališča ali sedeža toženca.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Glede krajevne pristojnosti obstajajo posebna pravila, kot so:

če toženčevo stalno prebivališče/sedež ni znan, se tožba vložijo pri sodišču, na območju katerega ima toženec običajno prebivališče/predstavništvo, če to ni znano, pa pri sodišču, na območju katerega ima tožnik stalno prebivališče/sedež/običajno prebivališče/predstavništvo;

tožba zoper pravno osebo zasebnega prava se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju ene od njenih hčerinskih družb brez pravne osebnosti; tožba zoper združenje, družbo civilnega prava ali drug subjekt brez pravne osebnosti se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno za osebo, ki ji je bilo s soglasjem njenih članov zaupano njeno vodenje ali upravljanje; če taka oseba ne obstaja, se lahko tožba vložijo pri sodišču, ki je pristojno za katerega koli člana zadevnega subjekta;

tožbe zoper državo, osrednje ali lokalne organe in institucije ter druge pravne osebe javnega prava se lahko vložijo pri sodišču v kraju stalnega prebivališča /sedeža tožnika ali pri sodišču v kraju sedeža toženca.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Romunski zakonik o civilnem postopku vsebuje pravila o alternativni pristojnosti (členi od 113 do 115). Krajevno pristojna so tako tudi naslednja sodišča:

sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika (tožbe za ugotavljanje starševstva);

sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika upravičenca (preživninska obveznost);

sodišče v kraju izpolnitve pogodbene obveznosti, kot je določeno s pogodbo;

sodišče, na območju katerega je nepremičnina (zakupi, vpis zemljišča/utemeljitev/popravek);

sodišče na območju odhoda/prihoda (pogodbe o prevozu);

sodišče v kraju izvedbe plačila (menice, ček, zadolžnica ali drugi vrednostni papirji);

sodišče v kraju stalnega prebivališča potrošnika (odškodnina za potrošnike za pogodbe, sklenjene z izvajalcem poslovne dejavnosti);

sodišče, na območju katerega je bilo storjeno kaznivo dejanje ali je nastala škoda, za tožbe v zvezi z obligacijskimi razmerji, ki izhajajo iz takega dejanja.

Če toženec redno opravlja poklicno/kmetijsko, trgovsko, industrijsko ali podobno dejavnost zunaj kraja svojega stalnega prebivališča, se lahko tožba vložijo tudi pri sodišču, na območju katerega se dejavnosti opravljajo, in sicer v primeru tožbe v zvezi z denarnimi obveznostmi, ki nastanejo v navedenem kraju ali ki jih je treba tam izpolniti.

V zadevah v zvezi z zavarovanjem se lahko odškodninska tožba vložijo tudi pri sodišču, na območju katerega je stalno prebivališče ali sedež zavarovanca ali zavarovano premoženje, ali na območju katerega se je uresničilo zavarovano tveganje.

Izbira pristojnosti na podlagi pogodbe se šteje za nično, če je bila opravljena pred nastankom pravice do odškodnine, medtem ko lahko v zadevah v zvezi z obveznim zavarovanjem civilne odgovornosti oškodovana tretja stran vložijo neposredno tožbo tudi pri sodišču v kraju svojega stalnega prebivališča/sedeža.

O krajevni pristojnosti v zvezi z vlogami za zaščito fizičnih oseb, za katere je v skladu s civilnim zakonikom pristojno sodišče za družinske zadeve in skrbništvo, odloča sodišče, na območju katerega ima zaščiten osebno stalno/običajno prebivališče. Za vloge za dovoljenje sodišča za družinske zadeve in skrbništvo za sklepanje pravnih aktov (v zvezi z nepremičnino) je pristojno tudi sodišče, na območju katerega je nepremičnina. V takem primeru sodišče za družinske zadeve in skrbništvo, ki je izdalo sodno odločbo, pošlje izvod sodne odločbe sodišču za družinske zadeve in skrbništvo, na območju katerega ima zaščiten osebno stalno/običajno prebivališče.

Tožba za razvezo zakonske zveze spada v pristojnost okrajnega sodišča, na območju katerega je zadnji skupni dom zakoncev. Če zakonca nimata skupnega doma ali če nobeden od njiju ne živi več v kraju, za katerega je pristojno okrajno sodišče in v katerem je njun skupni dom, je pristojno okrajno sodišče v kraju toženčevega doma. Če toženec ne živi v Romuniji in so mednarodno pristojna romunska sodišča, je pristojno sodišče, na območju katerega je tožnikov dom. Če niti tožnik niti toženec ne živita v Romuniji, se lahko stranki sporazumeta o vložitvi tožbe za razvezo zakonske zveze pri katerem koli okrajnem sodišču v Romuniji. Če se o tem ne sporazumeta, je treba tožbo za razvezo zakonske zveze vložiti pri okrajnem sodišču sektorja 5 v Bukarešti (člen 914 zakonika o civilnem postopku).

Vloge za reševanje posameznih sporov iz delovnega razmerja se vložijo pri okrožnem sodišču, na območju katerega je tožnikovo stalno prebivališče/kraj dela (člen 269 zakona št. 53/2003 – delovni zakonik).

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Pravila o izključni krajevni pristojnosti so določena s členi od 117 do 121 zakonika o civilnem postopku. Torej:

tožbe v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičninah se vložijo le pri sodišču, na območju katerega je nepremičnina. Če je nepremičnina na območjih pristojnosti več sodišč, se tožba vložijo pri sodišču v kraju stalnega/običajnega prebivališča toženca, če je to na katerem od teh območij pristojnosti, če ni, pa pri katerem koli od sodišč, na območju katerih je nepremičnina. Določbe se uporabljajo tudi za vloge za zaščito posesti, vloge za označitev meja, vloge v zvezi z omejitvami pravice na nepremičnem premoženju in vloge za sodno delitev nepremičnine, kadar solastništvo ne izhaja iz dedovanja;

v zadevah v zvezi z dedovanjem je do prenehanja solastništva sodišče, na območju katerega je bilo zadnje stalno prebivališče pokojnika, izključno pristojno za vloge v zvezi z:

veljavnostjo ali izvršitvijo oporočnih razpolaganj;

dediščino, njenimi stroški in stroški, povezanimi s terjatvami, ki jih lahko dediči vložijo drug zoper drugega;

zahtevki volilnojemnikov/upnikov pokojnika zoper katerega koli od njegovih dedičev/izvršitelja oporoke;

v zvezi s tožbami, povezanimi z družbami, je do končanja postopka likvidacije/izbrisa družbe iz registra izključno pristojno sodišče, na območju katerega ima družba svoj glavni sedež;

okrožno sodišče, na območju katerega ima dolжник sedež, je izključno pristojno za zahtevke, povezane z insolventnostjo/dogovori upnikov;

zahtevki izvajalca poslovne dejavnosti zoper potrošnika se lahko vložijo le pri sodišču v kraju stalnega prebivališča potrošnika.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranke se lahko pisno, v zvezi s tekočimi spori pa z ustno izjavo pred sodiščem dogovorijo, da bodo za spore v zvezi s premoženjem in morebitnimi drugimi pravicami pristojna druga sodišča kot tista, ki bi bila krajevno pristojna, razen če je ta pristojnost izključna. V sporih v zvezi z varstvom pravic potrošnikov in drugih zadevah, določenih z zakonom, se lahko stranke o izbiri pristojnega sodišča dogovorijo šele po nastanku pravice do odškodnine, pri čemer se vsak drugačen dogovor šteje za ničnega (člen 126 zakonika o civilnem postopku).

Stranski, dodatni in vmesni zahtevki se vložijo pri sodišču, ki je pristojno za glavni zahtevek, tudi če je zanje stvarno ali krajevno pristojno drugo sodišče, izjema so le zahtevki v zvezi z insolventnostjo ali dogovori upnikov. Te določbe se uporabljajo tudi, če je bila pristojnost za glavni zahtevek z zakonom dodeljena specializiranemu oddelku ali senatu. Če je sodišče izključno pristojno za eno od strank, je izključno pristojno za vse stranke (člen 123 zakonika o civilnem postopku).

Poleg tega v skladu z določbami člena 124 zakonika o civilnem postopku sodišče, ki je pristojno za odločanje o glavnem zahtevku, odloča tudi o odgovorih na tožbo in ugovorih, razen tistih, o katerih je treba odločiti predhodno in spadajo v izključno pristojnost drugega sodišča, medtem ko o postopkovnih vprašanjih odloča sodišče, pri katerem so bila sprožena.

Stranke ali sodnik se lahko v kateri koli fazi postopka sklicujejo na splošno nepristojnost sodišča. Neobstoj stvarne pristojnosti in neobstoj krajevne pristojnosti v povezavi z javnim redom je treba uveljavljati na prvi obravnavi pred prvim sodiščem, na katero so bile stranke ustrezno pozvane, medtem ko lahko neobstoj pristojnosti v zasebnopravnih zadevah uveljavlja samo toženec v odgovoru, če odgovor ni obvezen pa najpozneje na prvi obravnavi pred prvim sodiščem, na katero so bile stranke ustrezno pozvane. Če nepristojnost ni povezana z javnim redom, stranka, ki je vložila tožbo pri sodišču, ki ni pristojno, ne more zahtevati razglasitve nepristojnosti (člen 130 novega zakonika o civilnem postopku).

V civilnih sporih s čezmejnimi elementi, v katerih so se stranke v zadevah v zvezi s pravicami, s katerimi na podlagi romunskega prava svobodno razpolagajo, zakonito dogovorile o pristojnosti romunskih sodišč za odločanje o sedanjih ali morebitnih sporih v zvezi z navedenimi pravicami, so romunska sodišča edina pristojna za odločanje o teh zadevah. Če ni z zakonom določeno drugače, je romunsko sodišče, pred katerega je toženec pozvan, pristojno za odločanje o tožbi, če toženec pride pred sodišče in predloži odgovor glede vsebine zadeve, ne da bi najpozneje do konca preiskovalne faze v zadevi pred prvim sodiščem vložil tudi ugovor nepristojnosti. V obeh navedenih primerih lahko romunsko sodišče tožbo zavrne, če je iz vseh okoliščin zadeve razvidno, da spor ni pomembneje povezan z Romunijo (člen 1066 novega zakonika o civilnem postopku).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Glej odgovore na vprašanja 1, 2, 2.1, 2.2, 2.2.2.1 in 2.2.2.2.

Zadnja posodobitev: 14/06/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Slovenija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V Republiki Sloveniji so v civilnih sporih na prvi stopnji pristojna o zahtevkih odločati okrajna in okrožna sodišča. Ta so pristojna odločati o vseh tipičnih civilnoprvnih vprašanjih in sporih (odškodninskih, stvarnoprvnih, družinskih, itd.). Razmejitev v pristojnosti med okrajnimi in okrožnimi sodišči je obravnavana v nadaljevanju.

Nasprotno je v gospodarskih zadevah na prvi stopnji pristojno odločati in soditi v zadevah le okrožno sodišče. Za gospodarske spore gre v primerih, v katerih je vsaka od pravnih strank gospodarska družba, zavod (vključno javni zavod), zadruga, država ali samoupravna lokalna skupnost. Za gospodarske spore pa se štejejo tudi spori iz medsebojnih pravnih razmerij samostojnih podjetnikov posameznikov, izvirajočih iz njihove pridobitne dejavnosti in gospodarsko družbo, zavodom (vključno javni zavod), zadrugo, državo ali samoupravno lokalno skupnostjo.

Pristojnost soditi v delovnoprvnih sporih je zakon kljub temu, da gre po vsebini za civilnoprvne spore, podelil delovnim in socialnim sodiščem.

Delovnoprvni spori se tičejo odnosov med delavcem in delodajalcem, ki pomenijo kršitev pravic in obveznosti iz delovnega razmerja. Delovna sodišča so pristojna odločati o individualnih delovnih sporih (spori iz delovnega razmerja, spori o premoženjskih pravicah iz delovnega razmerja), kolektivnih delovnih sporih (gre za spore, v katerih je po navadi ena od strank sindikat oziroma druga institucionalizirana oblika, ki predstavlja delavce), sporih v zvezi s vprašanji zakonitosti stavke ter v sporih v zvezi s pravicami delavcev do sodelovanja pri upravljanju gospodarskih družb, ki so jim podeljene po slovenskem pravu. Socialno sodišče odloča o pravicah iz invalidskega in pokojninskega zavarovanja, zdravstvenega zavarovanja, zavarovanja za primer brezposelnosti ter o pravicah do družinskih in socialnih prejemkov.

Ker se vprašanje pristojnosti pojavi šele tedaj, ko je tožba oziroma tožbeni zahtevek vložen na sodišče (sodišče pred začetkom sojenja oziroma odločanja o zadevi najprej presodi, ali je za sojenje sploh pristojno), se je zaradi tega, da se zadeva ne bi preveč zavlekla, priporočljivo posvetovati z odvetnikom.

Sodišče mora namreč ves čas postopka po uradni dolžnosti paziti na svojo pristojnost ter paziti, ali ni morebiti v zadevi pristojen kakšen drug organ (npr. upravni organ). V takšnem primeru mora sodišče tožbeni zahtevek tožnika zavreči. To pomeni nepotrebno izgubo časa in povečanje stroškov stranke.

Informacije glede organiziranosti, sedežev in pristojnosti sodišč lahko zainteresirane osebe pridobijo tudi na uradni spletni strani Vrhovnega sodišča Republike Slovenije na naslovu: <http://www.sodisce.si/>

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Tožbo je mogoče vložiti na kateremkoli sodišču v Republiki Sloveniji, pri čemer mora vlagatelj paziti na pravila o stvarni (vprašanje, katero sodišče je pristojno vsebinsko odločati o zadevi) in krajevni pristojnosti sodišč. Osnovni podatki z naslovi vseh okrajnih in okrožnih sodišč v Republiki Sloveniji so dosegljivi na spletni strani Vrhovnega sodišča Republike Slovenije na naslovu: <http://www.sodisce.si/>

Stvarna pristojnost na prvi stopnji oziroma možnost, da sodišče sploh lahko odloča o konkretnem zahtevku zainteresirane stranke, se v Republiki Sloveniji deli med okrajna in okrožna sodišča. Pri odločanju, katero izmed njih bo odločalo o zadevi, sta odločilna dva kriterija: vrednost zahtevka (spornega predmeta) in pravni temelj spornega razmerja (vsebina in predmet spora).

Pri tem velja splošna ocena, da naj bi okrožna sodišča odločala v sporih, ki imajo za stranke večji pomen, ker gre za večjo vrednost spornega predmeta in so spori za stranke življenjsko pomembnejši, ali pa so v pravnem pogledu zahtevnejši, ker sodišča pri sojenju uporabljajo nekatere zakone, ki obravnavajo zahtevno in občutljivo pravno problematiko (npr. razveze zakonske zveze, preživljanje otrok, ...).

Višja sodišča splošne pristojnosti, ki so v Sloveniji skupno štiri, sodijo na drugi stopnji in tožbe pri njih neposredno ni mogoče vložiti. Višja sodišča sodijo o pritožbah zoper odločitve okrajnih in okrožnih sodišč. Prav tako odločajo tudi v sporih o pristojnosti med okrajnimi in okrožnimi sodišči s svojega območja.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je pristojno odločati o pritožbah zoper sodbe višjih sodišč, predvsem pa za odločanje o reviziji in zahtevi za varstvo zakonitosti. V primeru vložitve izrednih pravnih sredstev, mora zainteresirana stranka obvezno poiskati pomoč odvetnika, saj lahko le odvetnik opravlja pravno veljavna procesna dejanja pred vrhovnim sodiščem.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Kot je že bilo predstavljeno v prejšnji točki, je pristojnost soditi na prvi stopnji porazdeljena med okrajna in okrožna sodišča, vendar pa ti dve sodišči nista v razmerju podrejenosti in nadrejenosti. Pristojnost enega ali drugega sodišča je določena v zakonu, kljub temu pa velja, da okrožna sodišča pretežno sodijo dejansko in pravno zahtevnejše zadeve.

Zakon o pravnem postopku (ZPP) določa, da so okrajna sodišča (skupno jih je v Republiki Sloveniji 44) pristojna odločati v naslednjih zadevah:

premoženjskoprvnih zahtevkih, če vrednost spornega predmeta ne presega 20.000,00 € ;

v sporih zaradi motenja posesti;

v sporih o služnostih in realnih bremenih;

v sporih iz najemnih in zakupnih razmerij.

Okrajna sodišča opravljajo tudi zadeve pravne pomoči, za katere ni po zakonu pristojno drugo sodišče, ter druge zadeve, ki jih določa zakon.

Okrožna sodišča (skupno jih je v Republiki Sloveniji 11) so pristojna odločati v naslednjih zadevah:

premoženjskoprvnih zahtevkih, če vrednost spornega predmeta presega 20.000,00 € ;

v sporih o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva;

v zakonskih sporih;

v sporih o zakonitem preživljanju;

v sporih o varstvu in vzgoji otrok;

v sporih o stikih otrok s starši in drugimi osebami, kadar se rešujejo skupaj s spori o varstvu in vzgoji otrok

v sporih iz avtorske pravice in sporih, ki se nanašajo na varstvo ali uporabo izumov in znakov razlikovanja ali pravico do uporabe firme ter v sporih v zvezi z varstvom konkurence;

v gospodarskih sporih;

v sporih, ki nastanejo v zvezi s stečajnim postopkom.

Za odločanje o pravicah intelektualne lastnine je na prvi stopnji izključno krajevno pristojno Okrožno sodišče v Ljubljani. Okrožna sodišča so pristojna v zadevah mednarodne pravne pomoči ter zadevah pravne pomoči pri odločanju o priznanju tujih sodnih odločb in opravljajo tudi druge zadeve, ki jih določa zakon.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Načeloma je mogoče tožbo vložiti pri kateremkoli od prvostopenjskih sodišč v Republiki Sloveniji, ki so bila predstavljena v zgornjih točkah. Sodišče, pri katerem je zainteresirana oseba vložila zahtevek, se mora pred začetkom sojenja prepričati o svoji pristojnosti. V kolikor ugotovi, da je v konkretni zadevi krajevno nepristojno, se lahko razglasi za nepristojno in odstopi zadevo drugemu sodišču, vendar le v primeru, ko na nepristojnost opozori nasprotna stranka in obvezno, kadar je drugo sodišče izključno krajevno pristojno za sojenje. Kljub temu veljajo pri določanju krajevne pristojnosti sodišč nekatera splošna pravila, ki jih je vredno upoštevati zaradi ekonomičnosti in čim hitrejšega zaključka postopka.

ZPP pozna pravilo splošne in posebnih krajevnih pristojnosti. Ta se določa glede na subjekt in predmet spora. Podrobnosti so prikazane v naslednjih točkah.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

To določa, da je potrebno v primeru, ko se tožba vložijo proti fizični ali pravno osebi, le to vložiti pri tistem sodišču, na območju katerega ima toženec stalno prebivališče oziroma na območju katerega ima pravna oseba svoj sedež. Če gre za postopek zoper tujo fizično ali pravno osebo, je splošno krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega je v Republiki Sloveniji njegovo prebivališče oziroma kjer ima taka pravna oseba svojo podružnico.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

ZPP v določenih primerih zainteresiranim strankam daje možnost, da vložijo tožbo pri drugem sodišču in ne pri tistem, za katerega velja pravilo splošne pristojnosti. V posebej določenih primerih (glede na poseben predmet ali vsebino spora) pa stranka lahko tožbo vložijo le pri tistem sodišču, ki je edino pristojno odločati v taki zadevi (v takem primeru govorimo o izključni krajevni pristojnosti sodišča).

V kolikor tožnik tožbo vložijo pred krajevno nepristojnim sodiščem, se le to izreče za nepristojno in zadevo odstopi drugemu pristojnemu sodišču, ki bo postopek nadaljevalo, kot da bi se začel pred njim.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Kot je že bilo povedano, sta v določenih primerih lahko krajevno pristojni dve sodišči hkrati. V takem primeru lahko zainteresirana oseba izbira, pri katerem od njih bo vložila tožbo (**izbirna pristojnost**).

Zakon o pravnem postopku take pristojnosti določa v členih od 49 do 65, zato so v nadaljevanju prikazani zgolj pomembnejši in s stališča zainteresiranih oseb življenjsko občutljivejši primeri.

V sporih iz zakonitega preživljanja je poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče, kjer ima prebivališče tožeča stranka (preživninski upravičenec). Možnost izbire sodišča je strankam dana tudi v zakonskih sporih (spori o razvezi zakonske zveze). Tu je pristojno sodišče, na območju katerega sta imela zakonca svoje zadnje skupno stalno prebivališče. V sporih o ugotavljanju ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva je pristojno tudi sodišče, na območju katerega ima stalno oziroma začasno prebivališče otrok, ki je po slovenski zakonodaji legitimiran za vložitev take tožbe. V primeru, da je v teh sporih pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker ima tožeča stranka stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno prebivališče. V nepogodbenih odškodninskih sporih (najpogostejši primeri so zahtevki, ki izvirajo iz prometnih nesreč) je poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče, na območju katerega je bilo storjeno škodno dejanje (npr. kraj prometne nezgode) ali sodišče, na območju katerega je nastala škodljiva posledica. V primeru nastanka škode zaradi smrti ali hude telesne poškodbe, je pristojno tudi sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno oziroma začasno prebivališče. V sporih iz pogodbenih razmerij med strankami pa je pristojno tudi sodišče, na območju katerega je določen kraj izpolnitve pogodbenih obveznosti, podobno v sporih iz menice ali čeka (sodišče plačilnega kraja).

Nadalje je izbirna pristojnost določena tudi v sporih iz potrošniških pogodbenih razmerij, v katerih je tožeča stranka potrošnik (izključno fizična oseba). V teh primerih je za sojenje poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče, na območju katerega ima potrošnik stalno oziroma začasno prebivališče. Če je v sporu iz potrošniškega pogodbenega razmerja tožeča stranka podjetje, je za sojenje krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima potrošnik stalno oziroma začasno prebivališče. Drugačna krajevna pristojnost je mogoča samo po dogovoru, ki ga potrošnik in podjetje skleneta po tem, ko je prišlo do spora, ali po dogovoru, ki dodatno omogoča potrošniku, da začne postopek pred drugimi sodišči. Poleg tega je v sporih iz zavarovalnih razmerij, v katerih je tožena stranka zavarovalnica, za sojenje poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti in sodišča, na območju katerega je podružnica zavarovalnice, pristojno tudi sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno oziroma začasno prebivališče ali sedež. Zavarovalnica lahko v sporih iz zavarovalnih razmerij vložijo tožbo samo pred sodiščem, na območju katerega ima tožena stranka, ki je zavarovalec, zavarovanec ali upravičenec iz zavarovanja, stalno oziroma začasno prebivališče ali sedež. Drugačna krajevna pristojnost je mogoča samo po dogovoru, ki je sklenjen po tem, ko je prišlo do spora, ali po dogovoru, ki dodatno omogoča zavarovalcu, zavarovancu ali upravičencu iz zavarovanja, da začne postopek pred drugimi sodišči.

Ostali primeri izbirne pristojnosti so, kot povedano, določeni v ZPP.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V določenih primerih zakon predpisuje posebno krajevno pristojnost in določa to sodišče kot edino pristojno, da lahko sodi v določeni zadevi. Govorimo o **izključni krajevni pristojnosti** in so naslednje:

za sojenje v sporih o stvarnih pravicah na nepremičninah, v sporih zaradi motenja posesti nepremičnin ter v sporih iz zakupa ali najema nepremičnin je izključno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega leži nepremičnina;

za sojenje v sporih o stvarnih pravicah na ladjah oziroma letalih (ter sporih iz zakupa le-teh), je izključno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega se vodi vpisnik, v katerega je vpisana ladja oziroma letalo;

za sojenje v sporih, ki nastanejo med sodnim ali upravnim izvršilnim postopkom oziroma zaradi njega ter sporih, ki nastanejo med stečajnim postopkom oziroma v zvezi s stečajnim postopkom, je izključno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je sodišče, ki vodi izvršilni oziroma stečajni postopek.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Slovenska zakonodaja omogoča strankam, da se v konkretnem primeru dogovorijo za pristojnost enega izmed prvostopenjskih sodišč (**sporazum o krajevni pristojnosti**). Z dogovorom med njima je torej mogoče spreminjati krajevno pristojnost, ki je določena v zakonu, pri čemer pa je potrebno opozoriti, da stvarne pristojnosti stranke z dogovorom ne morejo določati (ta je določena v zakonu – glej zgornja izvajanja).

Stranke se lahko sporazumejo, da jim na prvi stopnji sodi sodišče, ki sicer ne bi bilo krajevno pristojno. Osnovni pogoj, ki ga morajo stranke izpolniti je, da je tako dogovorjeno sodišče vsebinsko pristojno odločati v zadevi oziroma, da je stvarno pristojno. (glej razmejitve pristojnosti med okrajnimi in okrožnimi sodišči). Dogovor tudi ni mogoč v primeru, ko zakon določa izključno krajevno pristojnost sodišča (glej prejšnjo točko).

Sporazum med strankama mora biti sklenjen v pisni obliki in se mora nanašati na določen spor ali bodoče spore, ki bi morebiti nastali iz določenega pravnega razmerja. Listino o sporazumu mora tožnik priložiti tožbi, s katero sproži postopek pred tako dogovorjenim sodiščem. Pomembno je opozoriti, da se

na sporazum o krajevni pristojnosti ni mogoče sklicevati med postopkom, to je potem, ko je tožba že vložena na sodišče in torej ta sporazum tožbi ni bil priložen.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Slovenski pravosodni sistem na področju civilnega in gospodarskega prava ne pozna specializiranih sodišč (npr. posebnih družinskih sodišč za reševanje zakonskih sporov ali sporov med straši in otroki), saj se vsi civilni spori rešujejo na okrajnih in okrožnih sodiščih, oziroma njihovih civilnih in gospodarskih oddelkih. Sodišča imajo organizirane oddelke (civilni, družinski, gospodarski, izvršilni, nepravdni, zapuščinski). Na teh oddelkih praviloma sodijo specializirani sodniki, ki v teh sporih odločajo in izdajajo sodne odločbe.

Posebna sodišča so organizirana le za delovnopravne in socialne spore, katerih pristojnost in organizacija sta prikazana v začetnih izvajanjih.

Sorodne povezave

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Zadnja posodobitev: 27/03/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Slovaška

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Načeloma so v postopku na prvi stopnji v civilnih zadevah pristojna redna sodišča, kar v večini primerov pomeni okrajno sodišče (*okresný súd*) (člen 12 zakonika o civilnem pravnem postopku (*Civilný sporový poriadok*, ZCPP)), v izjemnih primerih pa okrožno sodišče (*krajský súd*) (člen 31 ZCPP). V nekaterih primerih se je treba obrniti na specializirano sodišče (glej odgovor na tretje vprašanje).

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Stvarna pristojnost se na splošno razume kot določitev pristojnosti za odločanje o zadevah na prvi stopnji različnim vrstam sodišč, torej določitev, ali mora o zadevi kot sodišče prve stopnje odločiti okrajno ali okrožno sodišče. Na splošno so za obravnavanje civilnih zadev na prvi stopnji pristojna okrajna sodišča (člen 12 ZCPP). V nekaterih zadevah, določenih z zakonom, o zadevah kot sodišča prve stopnje odločajo okrožna sodišča (člen 31 ZCPP). Osnovno merilo za določitev pristojnosti sodišča je narava zadeve.

Osnova sodnega postopka so obravnave pred sodišči prve stopnje. Vsako zadevo mora najprej obravnavati sodišče prve stopnje. Za določitev stvarne pristojnosti so odločilne okoliščine ob začetku postopka, tj. na dan, ko zahtevek/tožba prispe na sodišče. Sprememba okoliščin med postopkom ne vpliva na že ugotovljeno stvarno pristojnost.

Stvarna pristojnost je eden od temeljnih procesnih pogojev, ki veljajo za sodišče. Sodišče po uradni dolžnosti preverja njegovo izpolnjevanje v vseh fazah postopka in na vseh stopnjah, tako da ugovora stvarne nepristojnosti ni treba vložiti. Če sodišče meni, da ni stvarno pristojno, mora zadevo odstopiti drugemu sodišču, ki je stvarno pristojno, in o tem obvestiti vložnika/tožnika. Če je zahtevek/tožba že bil vročen nasprotni stranki/tožencu, mora sodišče tudi to stranko obvestiti o tem, da je zadevo odstopilo sodišču, ki je stvarno pristojno. Do spor glede stvarne pristojnosti lahko pride le med okrajnim in okrožnim sodiščem, saj vrhovno sodišče (*Najvyšší súd*) v postopku na prvi stopnji ne more biti stvarno pristojno. Spor glede stvarne pristojnosti med okrajnim in okrožnim sodiščem rešuje vrhovno sodišče, ki je obema nadrejeno pri odločanju o pristojnosti.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Sodni sistem Slovaške republike ima sodišča treh stopenj: okrajna sodišča, okrožna sodišča in vrhovno sodišče. Za obravnavanje civilnih zadev na prvi stopnji so pristojna okrajna sodišča (člen 12 ZCPP). Na drugi stopnji so pristojna okrožna sodišča, kar pomeni, da pritožbe zoper odločbe okrajnih sodišč vedno obravnavajo okrožna sodišča. Izjeme so spori, ki izhajajo iz abstraktnega nadzora v potrošniških zadevah, kjer okrožna sodišča (okrožno sodišče v Bratislavi, okrožno sodišče v Banskí Bistrici in okrožno sodišče v Košicah) v svojih okrožjih odločajo kot sodišča prve stopnje (člen 31 ZCPP).

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

Krajevna pristojnost je urejena z zakonikom o civilnem pravnem postopku in zakonikom o civilnem nepravdnem postopku (*Civilný mimosporový poriadok*, ZCNP). Z določbami o krajevni pristojnosti je določeno, katero prvostopenjsko sodišče, tj. katero posamezno sodišče med vsemi sodišči, ki so stvarno pristojna, bi moralo obravnavati zadevo in odločiti o njej. Veljavna pravna ureditev razlikuje med splošno krajevno pristojnostjo in posebno krajevno pristojnostjo. Posebna krajevna pristojnost ima pri določanju krajevne pristojnosti sodišča prednost. Če pristojnost ni določena na ta način, se upošteva splošna krajevna pristojnost. Krajevna pristojnost je lahko tudi izbirna (alternativna/poljubna) ali izključna. Če je izbirna, lahko tožnik izbere, ali bo tožbo vložil pri rednem sodišču toženca ali drugem sodišču, navedenem v ZCPP. V primeru izključne krajevne pristojnosti so naštetе zadeve, v katerih je izključno pristojno sodišče, ki ni redno sodišče toženca. To pomeni, da je določeno sodišče pristojno, in sicer ne glede na to, da to ni redno sodišče toženca, in ne glede na možnost lastne izbire sodišča v konkretni zadevi.

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Pravne zadeve

V skladu z določbami ZCPP je krajevno pristojno vedno redno sodišče toženca, razen če ni drugače določeno (člen 13 ZCPP).

Redno sodišče fizične osebe je sodišče, na območju katerega ima fizična oseba stalno prebivališče (člen 14 ZCPP).

Redno sodišče pravne osebe je sodišče, na območju katerega ima pravna oseba registrirani sedež (člen 15(1) ZCPP). Redno sodišče tuje pravne osebe je sodišče, na območju katerega ima tuja pravna oseba podružnico v Slovaški republiki (člen 15(2) ZCPP).

Če rednega sodišča tako ni mogoče določiti, je redno sodišče sodišče, na območju katerega je imela fizična ali pravna oseba zadnje stalno prebivališče ali registrirani sedež v Slovaški republiki; če takega sodišča ni, je pristojno sodišče, na območju katerega ima oseba premoženje (člen 16 ZCPP).

Redno sodišče za državo je sodišče, na območju katerega je nastalo dejstvo, ki je povod za zahtevek (člen 17 ZCPP).

Nepravne zadeve

V nepravdnih zadevah (člen 3 ZCNP) je krajevno pristojno sodišče, določeno z zakonom. Če krajevne pristojnosti ni mogoče določiti tako, je krajevno pristojno redno sodišče tožnika.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Alternativna pristojnost (poljubno izbrano sodišče) izraža pravico tožnika, da namesto rednega sodišča toženca izbere sodišče, ki je pristojno po členu 19 ZCPP. Poleg rednega sodišča toženca je krajevno pristojno tudi sodišče, na območju katerega:

- (a) je toženčev kraj dela v skladu z njegovo pogodbo o zaposlitvi;
- (b) je nastala okoliščina, ki je podlaga za odškodninski zahtevek;
- (c) je podružnica tožene pravne osebe, če se spor nanaša na to podružnico;
- (d) ima tožnik, ki je potrošnik, stalno prebivališče, če gre za potrošniški spor ali če se postopek nanaša na spore, povezane z arbitražo v potrošniških sporih;
- (e) ima tožnik stalno prebivališče ali registrirani sedež, ali v primeru tuje pravne osebe sodišče, na območju katerega ima tožnik organizacijsko enoto, če gre za protidiskriminacijski spor.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Izključna pristojnost v **pravdnih zadevah** pomeni obveznost tožnika, da namesto rednega sodišča toženca izbere sodišče, ki je pristojno v skladu s členom 20 ZCPP. To pomeni, da je za obravnavo zadeve v naslednjih primerih krajevno pristojno sodišče:

- (a) na območju katerega je nepremičnina, kadar se spor nanaša na stvarno pravico na nepremičnini;
- (b) na območju katerega poteka zapuščinski postopek, kadar se spor nanaša na zapuščinski postopek;
- (c) na katerem poteka izvršilni postopek, če spor nastane zaradi posebne narave postopka;
- (d) na katerem poteka stečajni postopek ali postopek prestrukturiranja, če spor nastane zaradi posebne narave postopka, razen postopka v zvezi s poravnavo nedeljivega skupnega premoženja zakoncev;
- (e) na območju katerega je kraj arbitraže, če se postopek nanaša na spore v zvezi z arbitražnim postopkom, razen arbitražnega postopka za potrošniške spore; če je kraj arbitraže zunaj Slovaške republike, je za obravnavo zadeve pristojno sodišče, na območju katerega ima toženec stalno prebivališče ali naslov registriranega sedeža ali organizacijske enote, če gre za tujo pravno osebo; če toženec v Slovaški republiki nima stalnega prebivališča ali naslova registriranega sedeža ali organizacijske enote, če gre za tujo pravno osebo, je za obravnavo zadeve pristojno sodišče, na območju katerega ima tožnik stalno prebivališče ali naslov registriranega sedeža ali organizacijske enote, če gre za tujo pravno osebo.

Izključna pristojnost v **nepravdnih zadevah** pomeni, da je namesto rednega sodišča pristojno sodišče, navedeno v nadaljevanju.

V postopku za **razvezo zakonske zveze** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega sta imela zakonca zadnje skupno stalno prebivališče, če vsaj eden od njiju še vedno prebiva na tem območju. V nasprotnem primeru je krajevno pristojno redno sodišče zakonca, ki ni vložil zahtevka. Če pristojnosti sodišča tako ni mogoče določiti, je pristojno redno sodišče tožnika (člen 92 ZCNP).

V postopku za **ugotovitev neveljavnosti ali ničnosti zakonske zveze** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega sta imela zakonca zadnje skupno stalno prebivališče, če vsaj eden od njiju še vedno prebiva na tem območju. V nasprotnem primeru je krajevno pristojno redno sodišče zakonca, ki ni vložil zahtevka. Če pristojnosti sodišča tako ni mogoče določiti, je pristojno redno sodišče enega od zakoncev (člen 101 ZCNP).

V postopku v zvezi s **sodnim varstvom mladoletnih oseb** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima mladoletna oseba ob začetku postopka stalno prebivališče, določeno s soglasjem njegovih staršev ali v skladu z zakonom (člen 112(1) ZCNP).

V postopku v zvezi s **posvojitvijo** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima otrok ob začetku postopka stalno prebivališče, določeno s soglasjem njegovih staršev ali v skladu z zakonom. Če takega sodišča ni, je za obravnavo zadeve pristojno sodišče, na območju katerega otrok običajno prebiva (člen 136 ZCNP).

V postopku v zvezi s **poslovno sposobnostjo** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima oseba, katere poslovna sposobnost se obravnava, stalno prebivališče (člen 232 ZCNP).

V postopku v zvezi z **dopustnostjo sprejetja in zadržanja osebe v zdravstveni ustanovi** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je zdravstvena ustanova (člen 252 ZCNP).

V postopku v zvezi z **imenovanjem skrbnika** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima zadevni posameznik stalno prebivališče; če takega sodišča ni, je pristojno sodišče, na območju katerega ima posameznik premoženje (člen 273 ZCNP).

V postopku v zvezi z **razglasitvijo smrti** je krajevno pristojno redno sodišče osebe, ki naj bi bila razglašena za mrtvo (člen 220 ZCNP).

V postopku v zvezi z **dedovanjem** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega:

- (a) je imel zapustnik ob smrti stalno prebivališče;
- (b) je premoženje zapustnika, razen če je pristojnost določena na podlagi točke (a);
- (c) je zapustnik umrl, razen če je pristojnost določena na podlagi točke (a) ali (b) (člen 158 ZCNP).

V naknadnem zapuščinskem postopku je krajevno pristojno sodišče, ki je končalo zapuščinski postopek (člen 159 ZCNP).

Če mora sodišče v povezavi z zapuščinskim postopkom odobriti dejanje mladoletne osebe, ki je dedič, je za odobritev pravnega dejanja pristojno sodišče, na katerem poteka zapuščinski postopek (člen 160(1) ZCNP).

V postopku v zvezi z **notarsko hrambo** je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima notar, v katerega hrambi so denar, predmeti ali vrednostni papirji, registrirani sedež (člen 334 ZCNP).

V postopku v zvezi z **amortizacijo izgubljenega vrednostnega papirja, ki ga je izdala banka ali podružnica tuje banke**, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima banka ali podružnica tuje banke registrirani sedež. V nasprotnem primeru je za postopek v zvezi z amortizacijo listine pristojno redno sodišče tožnika. Če tožnik nima rednega sodišča v Slovaški republiki, je pristojno sodišče, na območju katerega je plačilni kraj (člen 311 ZCNP).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Ne.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Pristojnost specializiranih sodišč je urejena v členih od 22 do 33 ZCNP. Specializirana sodišča so pristojna za:

- (a) postopek v zvezi z menicami in čeki;
- (b) delovnopravne spore;
- (c) stečajne postopke in postopke prestrukturiranja;
- (d) spore glede industrijske lastnine;
- (e) spore v zvezi z nelojalno konkurenco in avtorskimi pravicami;
- (f) spore, ki izhajajo iz gospodarske konkurence;
- (g) spore v zvezi z arbitražnimi postopki;
- (h) spore, ki izhajajo iz borznih pogodb;
- (i) spore v zvezi z ugotovitvijo neveljavnosti pogodbe, koncesijske pogodbe za delo ali okvirnega sporazuma;
- (j) spore, ki izhajajo iz abstraktnega nadzora v potrošniških zadevah;
- (k) spore glede odškodnine za jedrsko škodo;
- (l) zadeve v zvezi z zaščitnimi ukrepi v civilnih zadevah, odrejenimi v drugi državi članici EU.

Zadnja posodobitev: 14/01/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Finska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Na Finskem civilne tožbe obravnavajo splošna sodišča. Specializirana sodišča so bodisi pritožbene instance bodisi obravnavajo zadeve, ki jih ne vložijo državljanji kot posamezniki.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Splošno sodišče prve stopnje v civilnih tožbah na Finskem je okrožno sodišče (*käräjäoikeus*). Pritožbena sodišča (*hovioikeus*) delujejo predvsem kot sodišča višje stopnje.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Glavno pravilo je, da se tožbe vložijo pri splošnem sodišču prve stopnje v kraju, kjer ima toženec stalno prebivališče. To velja tudi, če je toženec pravna oseba. Le majhen delež tožb se obravnava drugje.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Primeri, v katerih je to mogoče, so:

Tožbe za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze ali tožbe za delitev premoženja v drugih okoliščinah, kot je smrt zakonca, se lahko vložijo pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer ima kateri koli od zakoncev stalno ali običajno prebivališče.

Tožbe v zvezi s poslovanjem podružnice, oddelka, predstavništva ali druge take poslovne enote pravne osebe ali v zvezi s poslovanjem samostojnega podjetnika, če je navedena pravna oseba ali samostojni podjetnik toženec, se lahko vložijo tudi pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je zadevni kraj poslovanja.

Tožbo, ki jo potrošnik vloži zoper trgovca na podlagi zakonodaje o varstvu potrošnikov, lahko obravnava tudi sodišče prve stopnje v sodnem okrožju, kjer ima zadevni potrošnik stalno ali običajno prebivališče.

Gospodarsko sodišče (*markkinaoikeus*) deluje kot sodišče prve stopnje za spore, tožbe in pritožbe glede pravic industrijske lastnine in avtorskih pravic.

Tožbe v zvezi s pogodbami o zaposlitvi se lahko vložijo tudi pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer se običajno opravlja delo, ki ga ureja zadevna pogodba. Če se delo običajno ne opravlja v istem sodnem okrožju, lahko tožbo delojemalca zoper njegovega delodajalca obravnava tudi sodišče prve stopnje v sodnem okrožju, kjer ima delodajalec svoj kraj poslovanja.

Tožbe v zvezi z odškodnino iz nepogodbениh razlogov se lahko vložijo tudi pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je prišlo do dejanja ali opustitve dejanja, ki je podlaga za zahtevek, ali kjer je nastala posledična škoda. Tovrstne tožbe se lahko vložijo tudi pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer ima tožnik stalno ali običajno prebivališče, če zahtevek temelji na zakonu o zavarovanju avtomobilске odgovornosti (*liikennevakuutuslaki*), zakonu o poškodbah bolnikov (*potilasvahinkolaki*), zakonu o odgovornosti za proizvode (*tuotevastuulaki*), zakonu o zavarovanju zoper okoljsko škodo (*laki ympäristövahinkovakuutuksesta*) ali zakonu o odgovornosti v železniškem prometu (*raideliikennevastuulaki*).

Tožbe v zvezi z nepremičninami se lahko vložijo tudi pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je nepremičnina.

Tožbe v zvezi s preživitvino se lahko vložijo tudi pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je kraj stalnega prebivališča tožnika ali prejemnika preživitvine. V mednarodnih zadevah se lahko uporabljajo pravila o sodni pristojnosti iz predpisov EU ali mednarodnih pogodb.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Pristojno sodišče ne bo vedno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca. Na primer:

Tožbe v zvezi z ugotavljanjem očetovstva je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je kraj stalnega ali običajnega prebivališča matere ali otroka. Tožbe v zvezi z izpodbijanjem očetovstva je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je kraj otrokovega stalnega prebivališča.

Tožbe v zvezi s pravico do varstva in vzgoje otroka in pravico do stikov je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je kraj otrokovega stalnega prebivališča.

Tožbe v zvezi z izvršitvijo odločb o pravici do varstva in vzgoje otroka ter pravici do stikov je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer ima otrok ali toženec stalno ali začasno prebivališče.

Tožbe v zvezi z imenovanjem skrbnikov ali prenehanjem skrbništva ali omejitvijo poslovne sposobnosti ali odpravo ali spremembo takih omejitev je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v okrožju, kjer ima oseba, katere poslovna sposobnost se omejuje, stalno prebivališče.

Tožbe v zvezi s potrditvijo posvojitve je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer ima posvojitelj stalno ali običajno prebivališče.

Tožbe v zvezi z dedovanjem in zapuščino je treba vložiti pri sodišču prve stopnje v sodnem okrožju, kjer je imel pokojni stalno ali običajno prebivališče.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

V civilnih tožbah (vendar ne v nepravdnem postopku) lahko zadevni stranki pod nekaterimi pogoji izbereta drugo sodišče, kot je običajno pristojno sodišče (sodišče prve stopnje).

Pravice potrošnikov, delojemalcev ali posameznikov, ki zahtevajo ali prejemajo preživitvino, do vložitve tožbe pri sodišču, navedenem v zakonu o sodnem postopku (*oikeudenkäymiskaari*), ni mogoče omejiti z dogovori o sodni pristojnosti, razen če so taki dogovori sklenjeni po nastanku spora.

Dogovori o sodni pristojnosti morajo biti sklenjeni pisno in so lahko omejeni na posamezen spor ali pa zajemajo kakršne koli nadaljnje spore, ki izhajajo iz določenega pravnega razmerja.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Gospodarsko sodišče deluje kot sodišče prve stopnje za spore, tožbe in pritožbe glede pravic industrijske lastnine in avtorskih pravic. Drugače se posebni sodni sistem za pravdne zadeve na Finskem uporablja le v izjemnih okoliščinah.

Povezave

Finska sodišča

Zadnja posodobitev: 02/03/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pristojnost - Švedska

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Civilnopravne spore praviloma obravnava redno sodišče splošne pristojnosti. Zadevo je treba predložiti pristojnemu okrožnemu sodišču („tingsrätt“).

Za odločanje o nekaterih vrstah civilnopravnih zadev sta pristojni dve specializirani sodišči, in sicer delovno sodišče („Arbetsdomstolen“) in gospodarsko sodišče („Marknadsdomstolen“). Za posebne vrste zadev so pristojna tudi nekatera okrožna sodišča. Informacije o pristojnosti teh sodišč so na voljo v odgovoru na tretje vprašanje v nadaljevanju.

Več informacij o rednih sodiščih splošne pristojnosti je na voljo [tukaj](#), o specializiranih sodiščih pa [tukaj](#).

Nekatere civilnopravne spore obravnavajo organi, ki niso prava sodišča. Izvršilni organi lahko v poenostavljenem postopku v okviru skrajšanega postopka stranki naložijo plačilo ali odredijo druge ukrepe. Odločitve teh organov se lahko izpodbijajo pri okrožnem sodišču. Nekatere vrste sporov v zvezi z najemi ali zakupi obravnavajo razsodišča za najem („hyresnämnder“) ali razsodišča za zakup („arrendenämnder“).

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Vse civilnopravne zadeve se praviloma najprej predložijo najnižjemu sodišču, tj. okrožnemu sodišču („tingsrätt“).

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Postopek je praviloma treba začeti v kraju stalnega prebivališča toženca. Šteje se, da ima fizična oseba stalno prebivališče v kraju, kjer je vpisana v register prebivalstva. Informacije o tem, kje je oseba vpisana v register prebivalstva, je mogoče dobiti pri švedski davčni upravi („Skatteverket“) (telefon: +46 856485160). Za pravne osebe se načeloma šteje, da so rezidenti v kraju svojega registriranega sedeža.

Postopek je mogoče začeti pred švedskim sodiščem, tudi če oseba ne prebiva na Švedskem. Če toženec nima stalnega prebivališča, se lahko postopek začne pred sodiščem v kraju njegovega začasnega prebivališča ali, v nekaterih primerih, v kraju njegovega zadnjega stalnega ali začasnega prebivališča. V nekaterih civilnopravnih sporih se lahko postopek začne pred švedskim sodiščem, tudi če ima toženec stalno prebivališče v tujini. Če ima toženec na Švedskem v lasti premoženje ali če je na Švedskem sklenil pogodbo, je to odločilno za določitev pristojnosti.

V mednarodnih zadevah je treba upoštevati, da švedske določbe o sodni pristojnosti veljajo samo na območjih, ki so pod švedsko pristojnostjo. Švedska pristojnost večinoma pomeni, da je švedsko sodišče pristojno na podlagi nacionalnih določb o pristojnosti sodišč. Pri tem je treba upoštevati tudi morebitne veljavne mednarodne sporazume. Najpomembnejše za Švedsko so uredba Bruselj I, Bruseljska konvencija in Luganska konvencija, s katerimi se urejajo vprašanja pristojnosti sodišč, če ima toženec stalno prebivališče v državi, ki je zajeta z navedeno uredbo ali konvencijama. V njih je med drugim zlasti poudarjeno, da se navezne okoliščine, na podlagi katerih se lahko tožba v zvezi z obveznostjo plačila vložijo v kraju, kjer ima toženec premoženje, ne morejo uporabiti, če gre za osebo, ki ima stalno prebivališče v državi članici ali državi pogodbenici konvencije.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Uporablja se več pravil o pristojnosti, v skladu s katerimi se lahko tožba vložijo pri sodišču, ki ni sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca. Mednarodni dogovori, kot so uredba Bruselj I ter Bruseljska in Luganska konvencija, vsebujejo tudi pravila o pristojnosti več sodišč.

Najpomembnejša švedska pravila o pristojnosti več sodišč so:

oškodovanec lahko vložijo tožbo v kraju storitve škodnega dejanja ali povzročitve škode. Načeloma se ta določba ne uporablja v primeru kršitve pogodbe.

Odškodninska tožba zaradi kaznivega dejanja se lahko vložijo v povezavi s kazenskim pregonom;

potrošniki lahko v potrošniških zadevah, ki vključujejo majhne zneske, postopek zoper trgovca začnejo pred svojim sodiščem;

zadeve v zvezi s pogodbeno obveznostjo plačila se v nekaterih primerih lahko predložijo v kraju sklenitve pogodbe. Nasprotno pa švedsko pravo ne vsebuje določb o pristojnosti sodišča v kraju izvršitve pogodbe;

tožba zoper trgovca, ki se nanaša na spor v povezavi s poslovno dejavnostjo, se lahko v nekaterih primerih vložijo v kraju poslovanja;

zadeve v zvezi z varstvom in vzgojo otrok, nastanitvijo in pravicami do stikov praviloma obravnava sodišče v kraju stalnega prebivališča otroka (glej tudi poglavje Starševska odgovornost – Švedska);

preživninske zadeve praviloma obravnava sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca, tožbe za ugotovitev očetovstva, zakonske zadeve in zadeve v zvezi s starševsko odgovornostjo (varstvo in vzgoja otrok ter njihova nastanitve) pa lahko obravnava tudi drugo sodišče.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Švedsko pravo določa več pravil o izključni pristojnosti, v skladu s katerimi je treba postopek začeti pred izrecno določenim sodiščem. Pravila o izključni pristojnosti vsebujejo tudi nekateri mednarodni dogovori, kot so uredba Bruselj I ter Bruseljska in Luganska konvencija. Če se zadeva, zajeta s katerim koli izmed teh pravil, vložijo pri sodišču, ki ni izključno pristojno, sodišče te zadeve ne sme obravnavati.

Najpomembnejša švedska pravila o izključni pristojnosti so:

stvarnopravne spore mora večinoma obravnavati sodišče v kraju, kjer je premoženje;

za odločanje v nekaterih stvarnopravnih sporih je izključno pristojno zemljiškoknjižno sodišče („fastighetsdomstol“) oziroma razsodišče za najem ali zakup („hyresnämnd“ ali „arrendenämnd“). Tudi to je odvisno od tega, kje je premoženje;

za zadeve v zvezi z dedovanjem je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča pokojnika;

za spore v zvezi z zakonsko zvezo in delitvijo premoženja med zakoncema je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča ene izmed strank;

če je za obravnavanje spora pristojno delovno sodišče („Arbetsdomstolen“) ali gospodarsko sodišče („Marknadsdomstolen“), postopka ni mogoče začeti pred rednim sodiščem splošne pristojnosti v kraju stalnega prebivališča toženca;

za večino sporov v zvezi z okoljskim ali pomorskim pravom in pravom intelektualne lastnine veljajo posebna pravila, ki določajo pristojnost samo enega sodišča;

za obravnavo nekaterih zahtevkov v zvezi z izvrševanjem tujih sodnih odločb je izključno pristojno švedsko pritožbeno sodišče („Svea hovrätt“).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranki se lahko dogovorita, da spor lahko obravnava oziroma ga mora obravnavati določeno sodišče. To je tako imenovani dogovor o razširitvi pristojnosti, ki mora biti sklenjen v pisni obliki. Sporazum lahko določa izključno pristojnost enega sodišča. Stranki se lahko dogovorita tudi, da je pristojno sodišče, ki v skladu s pravili običajnega prava sicer ni pristojno. Za pristojna lahko določita tudi več sodišč.

Načeloma mora sodišče, ki sta ga stranki določili kot pristojno, zadevo, ki mu je predložena, sprejeti v obravnavo. To pa ne velja, če je dogovor v nasprotju s katerim izmed pravil o izključni pristojnosti. Če ena izmed strank trdi, da je dogovor o razširitvi pristojnosti neveljaven, mora sodišče proučiti tudi to, pri čemer se lahko izreče za nepristojno.

Sodišče, ki sicer ne bi bilo pristojno, je lahko pristojno, če toženec ne trdi, da zadevo obravnava napačno sodišče (tako imenovano „molčeče soglasje“). To pa ne velja, če veljajo pravila o izključni pristojnosti; sodišče mora to vprašanje obravnavati na svojo pobudo. Vendar sodišče vprašanja, ali je zadeva predložena v nasprotju s splošnim pravilom, pravili o pristojnosti več sodišč ali dogovorom o razširitvi pristojnosti, ne prouči samodejno. Na nepristojnost sodišča se je treba sklicevati, ko stranki prvič predložita stališča v zadevi. Če toženec ne predloži stališč in mora sodišče izdati zamudno sodbo, mora sodišče proučiti, ali je pristojno.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Civilnopravne spore obravnava dve specializirani sodišči: delovno sodišče („Arbetsdomstolen“) in gospodarsko sodišče („Marknadsdomstolen“). Delovno sodišče obravnava spore med delodajalci in delavci. Gospodarsko sodišče obravnava spore na področju konkurenčnega prava in prava oglaševanja. Za nekatere vrste civilnopravnih zadev so pristojna okrožna sodišča („tingsrätter“). Med okrožnimi sodišči na Švedskem je tudi pet zemljiškopravnih in okoljskih sodišč („mark- och miljödomstolar“). Ta sodišča obravnava zadeve, ki jih ureja okoljski zakonik („miljöbalken“), ter zadeve v zvezi z razlastitvijo in parcelacijo. Za pomorske zadeve je pristojnih sedem okrožnih sodišč, ki so tudi pomorska sodišča („sjörättsdomstolar“). Za spore s področja prava intelektualne lastnine, zlasti za spore v zvezi s patenti, veljajo posebna pravila, ki določajo izključno pristojnost okrožnega sodišča v Stockholmu („Stockholms tingsrätt“).

Zadnja posodobitev: 12/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.